

T.C.
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**SPOR ORGANİZASYONLARINDA GÖNÜLLÜ
KATILIMCILARIN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE
GÖNÜLLÜ MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ: İSTANBUL MARATONLARI
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ferruh Sergen AKBAŞ

**Enstitü Anabilim Dalı : Spor Yöneticiliği
Enstitü Bilim Dalı : Spor Yöneticiliği**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Alican UMUT

AĞUSTOS-2022

T.C.
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**SPOR ORGANİZASYONLARINDA GÖNÜLLÜ
KATILIMCILARIN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE
GÖNÜLLÜ MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ: İSTANBUL MARATONLARI
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ferruh Sergen AKBAŞ

ORCID ID: 0000-0001-8145-9865

**Enstitü Anabilim Dalı : Spor Yöneticiliği
Enstitü Bilim Dalı : Spor Yöneticiliği**

“Bu tez 16/ 08 /2022 Tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Alican Umut	Başarılı	
Dr. Öğr. Üyesi Özlem Ekizoğlu	Başarılı	
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Demir	Başarılı	

**Enstitü Müdürü
Onay**

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ferruh Sergen AKBAŞ

16.08.2022

ÖNSÖZ

Bu tezin yazılması aşamasında, çalışmamı özenle takip eden danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Alican Umut'a değerli katkı ve emekleri için içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Ayrıca görüş ve önerileriyle hazırlamış olduğum tezimi kabul eden değerli jüri üyelerine teşekkür ederim. Son olarak bu günlere ulaşmamda emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim anneme ve aileme şükranlarımı sunarım.

Ferruh Sergen AKBAŞ

16.08.2022

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	iv
ŞEKİL LİSTESİ	v
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: SPOR VE GÖNÜLLÜLÜK KAVRAMLARI	5
1.1. Spor Kavramı	5
1.1.1. Dünya’da ve Türkiye’de İlk Spor Örgütlenmeleri	8
1.1.2. Spor Organizasyonları	10
1.2. Gönüllülük Kavramı	20
1.2.1. Gönüllülük Önemi	22
1.2.2. Gönüllülük Türleri ve Etkileri.....	23
1.2.3. Gönüllülük Nedenleri	24
1.2.4. Gönüllülük Motivasyonu	26
1.2.5. Gönüllülük ve Liderlik	29
BÖLÜM 2: SPOR GÖNÜLLÜLÜĞÜ KAVRAMI VE MOTİVASYON	33
2.1. Spor Gönüllülüğü	33
2.2. Spor Gönüllüleri Görevleri	35
2.2.1. Gönüllü ihtiyacı ve çalışma alanı tespiti.....	36
2.2.2. Gönüllüye ulaşma ve seçim	37
2.2.3. Gönüllülük programı planı ve oryantasyon	37
2.2.4. Gönüllü sayısı, seçimi ve görev atama	38
2.2.5. Bütçe oluşturma.....	39
2.2.6. Yemek Hizmeti	39
2.2.7. Gönüllü merkezi	39
2.2.8. Motivasyon faaliyetleri	39
2.2.9. Güvenlik.....	40
2.2.10. Eğitim	40
2.3. Motivasyon	40
2.3.1. Motivasyon Kavramı	41
2.3.2. Motivasyonun Önemi	41
2.3.3. Motivasyonun Türleri	42
2.3.3.1. İçsel Motivasyon	42
2.3.3.2. Dışsal Motivasyon	42
BÖLÜM 3: YÖNTEM	43
3.1. Araştırma Modeli	43
3.2. Araştırma Evreni ve Örneklem	43
3.3. Araştırma Hipotezleri	43
3.4. Veriler ve Toplanması	44
3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	46

BÖLÜM 4: BULGULAR	47
4.1. Bulgular ve Yorumlar	47
4.1.1. Tanımlayıcı Analizler	47
4.1.2. Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Bulguları	48
4.1.3. Normallik Analizi Bulguları	49
4.1.4. Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Demografik Değişkenler Arasındaki Farklılaşmaya Yönelik Analizler	52
4.1.5. USO için Gönüllü Motivasyonları ve Demografik Değişkenler Arasındaki Farklılaşmaya Yönelik Analizler	52
4.1.6. Cinsiyet Değişkenine Göre Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu	53
4.1.7. Yaş Değişkenine Göre Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu.....	55
4.1.8. Medeni Durum Değişkenine Göre Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu	58
4.1.9. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu	60
4.1.10. Öğrenim Dalı Değişkenine Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu	62
4.1.11. Dil Seviyesi Değişkenine Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu.....	64
4.1.12. Gelir Durumu Değişkenine Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu	66
4.1.13. Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği ve USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Korelasyon Analizi	69
4.1.14. Hipotezlerin Sınanması.....	71
SONUÇ VE ÖNERİLER	73
KAYNAKÇA	79
EKLER	88
Ek-1	88
Ek-2	90
Ek-3	95

KISALTMALAR

USO : Uluslararası Spor Organizasyonları
AB : Avrupa Birliği

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Türkiye Yol Koşuları Organizasyonları	18
Tablo 2 : İstanbul Maratonu'na Dair	19
Tablo 3 : Gönüllülük Motivasyon Kaynakları.....	26
Tablo 4 : Demografik Veriler	48
Tablo 5 : Araştırma Ölçeklerinin Güvenirlilik Katsayıları	49
Tablo 6 : Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Normallik Analizi	50
Tablo 7 : USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Normallik Analizi.....	51
Tablo 8 : Spor Gönüllüleri Motivasyonu Alt Boyut Puanları	52
Tablo 9 : USO İçin Gönüllü Motivasyonları Alt Boyut Puanları	53
Tablo 10: Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Cinsiyet Değişkeni	53
Tablo 11: USO için Gönüllü Motivasyonları ve Cinsiyet Değişkeni	54
Tablo 12: Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Yaş Değişkeni	55
Tablo 13: USO için Gönüllü Motivasyonları ve Yaş Değişkeni	56
Tablo 14: Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Medeni Durum Değişkeni.....	58
Tablo 15: USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Medeni Durum Değişkeni	59
Tablo 16: Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Eğitim Durumu Değişkeni	60
Tablo 17: USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Eğitim Durumu Değişkeni.....	61
Tablo 18: Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Öğrenim Dalı Değişkeni	62
Tablo 19: USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Öğrenim Dalı Değişkeni.....	63
Tablo 20: Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Dil Seviyesi Değişkeni	64
Tablo 21: USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Dil Seviyesi Değişkeni	65
Tablo 22: Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Gelir Durumu Değişkeni.....	66
Tablo 23: USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Gelir Durumu Değişkeni	67
Tablo 24: Ölçeklere İlişkin Korelasyon Analizi	69
Tablo 25: Hipotezlerin Sınanması	71
Tablo 26: Türkiye'de Düzenlenen Uluslararası Spor Organizasyonları.....	88

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Gönüllülük düzeyleri 32

Nişantaşı Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: Spor Organizasyonlarında Gönüllü Katılımcıların Farklı Değişkenlere Göre Gönüllü Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi; İstanbul Maratonları Örneği

Tezin Yazarı: Ferruh Serġen AKBAŞ **Danışman:** Dr. Öğr. Üyesi Alican UMUT

Kabul Tarihi: 16.08.2022 **Sayfa Sayısı:** vii (ön kısım) +87 (tez)+ 9(ek.)

Anabilim Dalı: Spor Yöneticiliği **Bilim Dalı:** Spor Yöneticiliği

Günümüz koşullarında uluslararası ve ulusal spor organizasyonlarında dolayısıyla spor kültürünün gelişiminde çok sayıda gönüllü görev almaktadır. Giderek artış gösteren gönüllülük oranı organizasyonların başarısını olumlu etkilemektedir. Bu nedenle gerçekte organizasyonlarda değer taşıyan gönüllü bireyler sıklıkla araştırma konusu olmaktadır. Kültürel ve ekonomik örgütlenme arasında yer alan toplumsal kurum niteliği taşıyan spor büyüme ve gelişme gösteren bir yapı olduğundan küresel koşullar dikkate alınarak yeniden değerlendirmeleri zorunlu kılmaktadır. Yapılan araştırmalarda gönüllüğün motivasyon ile ilişkili olduğuna belirlenmiştir. Bu nedenle spor gönüllülerinin motivasyonlarının farklı değişkenler ile farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmek istenmiştir. Bu amaçla çalışmada İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret Anonim Şirketi ile düzenlenen İstanbul Maratonu organizasyonlarında görev alan gönüllüler, spor gönüllülüğü için gönüllülük ve motivasyon kavramı ile irdelenmiştir. Bu doğrultuda 2021 ve 2022 İstanbul Maratonlarında görev alan Gönüllülerden ilişkisel tarama yöntemi metoduyla belirlenen 600 gönüllüye ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak Strigas ve Jackson (2003) tarafından geliştirilen 33 (Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği) ve Bang ve ark. (2009) tarafından geliştirilen 25 (Uluslararası Spor Organizasyonları (USO) İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği) maddelik 5'li likert tipi Türkçe uyarlaması yapılan, geçerlik ve güvenlik bakımından yeterliliği tespit edilen ölçeklerden yararlanarak anket uygulaması gerçekteştirilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında iş birliği yapılan gönüllülere 7 maddelik Demografik Bilgi Formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25.0 Programı kullanılarak değişkenler arasındaki ilişkiler, korelasyon analizi, Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U Test ile test edilmiştir. Araştırma sonucunda, spor gönüllüleri motivasyonu ile cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim dalı, dil seviyesi, aylık gelir arasında anlamlı bir farklılık bulunurken; eğitim durumu ise reddedilmiştir. USO için gönüllü motivasyonu ölçeğinde ise cinsiyet, yaş, medeni durum ve yabancı dil seviyesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca gönüllü katılımcıların yüksek motivasyona sahip olduğuna, uygulanan motivasyon tekniklerinin yeterli ancak geliştirilebilir olduğuna ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor Gönüllülüğü, Motivasyon, Maraton, Spor Organizasyonu

Nişantaşı University, Graduate Education Institute Abstract of Master's Thesis

The Title of Thesis: Investigation of Volunteer Motivation Levels of Volunteer Participants in Sports Organizations According to Differences; The Example of Istanbul Marathons

Author: Ferruh Sergen AKBAŞ **Supervisor:** Assist. Prof. Dr. Alican UMUT

Date: 16.08.2022 **Nu. of Pages:** vii (pretext) + 87 (main body) +9(app.)

Department: Sports Management **Subfield:** Sports Management

In today's conditions, many volunteers take part in international and national sports organizations, therefore in the development of sports culture. The increasing rate of volunteering positively affects the success of organizations. For this reason, volunteers who have value in organizations are often the subject of research. As sports, which is a social institution between cultural and economic organization, is a structure that shows growth and development, it makes it necessary to re-evaluate considering the global conditions. Studies have shown that volunteering is related to motivation. For this reason, it was desired to examine whether the motivations of sports volunteers differ with different variables. For this purpose, in this study, the volunteers who took part in the Istanbul Marathon organizations organized with Istanbul Sports Events and Management Ticaret Anonim Şirketi were examined with the concept of volunteering and motivation for sports volunteering. In this direction, 600 volunteers who took part in the 2021 and 2022 Istanbul Marathons, determined by the relational screening method, were reached. 33 (Sport Volunteers Motivation Scale) developed by Strigas ve Jackson (2003) and Bang et al. (2009) 25 (Volunteer Motivation Scale for USO (International Sports Organizations) five-point Likert type scales adapted into Turkish and the adequacy in terms of validity and safety were determined by making use of the questionnaire. In addition, a 7-item Demographic Information Form was applied to the volunteers who cooperated within the scope of the research. The obtained data were tested using the SPSS 25.0 Program to test the relationships between the variables, correlation analysis, Kruskal-Wallis and Mann-Whitney U Test. As a result of the research, there is a significant difference between the motivation of sports volunteers and gender, age, marital status, branch of education, language level and monthly income; education level is denied. In the volunteer motivation scale for the USO, there was a significant difference between gender, age, marital status and foreign language level; There was no significant difference between education level, branch of education and monthly income. In addition, it was revealed that the volunteer participants had high motivation, and the motivation techniques applied were sufficient but could be improved.

Key words: Sports Volunteering, Motivation, Marathon, Sports Events

GİRİŞ

Geçmiş yaşantılardan günümüze ulaşan tüm süreçte insanlar çeşitli evrelerden geçmiştir. Evreler daima farklılıklara, esarete, ırkçılığa ve cinsiyet eşitsizliklerine dair oluşan toplumsal algılar barındırmaktadır. Zamanın ilerlemesiyle artan entelektüel sermaye çoğu algının önüne geçebilse dahi biyolojik farklılıklar eşitsizlik düzeyini ciddi bir seviyeye ulaştırmıştır (Büyükakgöl ve diğerleri, 2021: 203). Ancak günümüzde bilim ve teknoloji ile gelişme gösteren spor bireylere mental bilişsel ve fiziksel yönde geliştirerek farklılıkların ortadan kaldırılmasına yardımcı olmakta ve eşitsizlikleri en aza indirmektedir. Birleştirici gücü bulunan spor sosyal yaşamın çeşitlenmesi ile eğitim yöntemi olarak fayda sunmaya dahi başlamıştır. Böylece yaşam biçimi halini almıştır (Uysal, 2022: 1).

Bireylerin spor yapmasına ve sporu yaşam tarzı kılmasına neden olan çok sayıda etmen bulunmaktadır. Maddi kazanç, çok sayıda kişi tarafından tanınma arzusu, kendini gerçekleştirme ve saygınlık kazanma isteği bu etmenlerin başlıcalarıdır (Tel, 2014: 696).

Ruhsal ve fiziksel açıdan bireyin gelişimine katkı gösteren sporda rekabet yükselmektedir. Bu durum sporcuların ve spor sektöründe yer alan çalışanların daha rekabetçi olmasına yol açmış, bu nedenle izleyenlerin ilgisini çekmeyi başarmıştır. Bu durum sektörün, sporcuların ve izleyici kitlelerinin büyümesini sağlarken takip eden kitlenin beklentilerinde artışa zemin hazırlamıştır (Uysal, 2022: 1).

Toplumsal kurumlardan biri olan spor, kültürel ve ekonomik örgütlenmelerde giderek büyüyen bir yapıya sahiptir. Toplumsal olgu ve sporun özelinde yaşanan değişimler ile farklılaşan koşullar küreselleşmenin etkilerinden bağımsız değildir. Uluslararası rekabet ve serbest piyasa ekonomisi koşullarının hâkim olduğu küreselleşme süreci spor örgütlerini de etkilemektedir (Solmaz ve Yetim, 2018: 10-11).

Ekonomik ve siyasi örgütlenmede hayli karmaşık bir yapıya ulaşan spor, (Coşkun, 1999: 63) tıpkı ekonomi gibi çalışanların mutluluğunu tamamlayabilmekte, sunduğu dengeli ilişki ile çalışma yaşamının insancılaştırılmasına katkıda bulunabilmektedir. Ayrıca boş zaman kültürünün gelişmesi sonucunda eğlence unsurundan ziyade kitleleri

teskin edebilen bir araç olarak gelişim göstermektedir (Devecioğlu, 2005: 1-2). Sporda gözlenen bu değişim ve artan beklentiler spor organizasyonlarında beklenenin üzerinde sporcu ve organizasyon performansını gerekli kılmaktadır. Bu nedenle dünyada çok çeşitli nedenlerle gönüllü faaliyetlere katılan bireylerin spor örgütlerinde yer alması önem arz etmektedir.

Bireylerin gündelik yaşantısındaki serbest zamanlarını şahsi çıkar gütmeksizin, herhangi bir baskıya maruz kalmaksızın, tümüyle kendi iradesi ve isteği doğrultusunda pozitif değer kazanabilme amacıyla gerçekleştirdikleri eylem ve davranışlar gönüllülük olarak adlandırılmaktadır (Kındıroğlu, 2020: 1-2). Sporda gönüllülük bu kapsamda, araştırma alanı giderek artan biçimde günümüze ulaşmaktadır. Kentleşme sonucu yoğun iş temposu karşılığında azalan fiziksel aktivite ve ruhsal yorgunluk bireylerin spora duydukları ihtiyacı artırmaktadır. Boş zaman aktivitesi olmanın haricinde bireylerin ruhsal ve fiziksel sağlıklarının bütünlüğünü koruma fonksiyonuna sahip sporun gönüllülük oranının artması bireysel ve toplumsal bakımdan önemlidir. Bu artış spor motivasyon düzeyinin yüksek olmasına ve spor organizasyonlarına yüksek katılma arzusu göstermelerine bağlıdır. Bu noktada bilişsel bir kavram olan motivasyon bireylerin kişilik tiplerinden zihin yapılarına dek çok sayıda özelliğten etkilenmektedir (Bulut, 2021: 1). Bir diğer yönden örgütsel bağlılık ile yakından ilişkili gösteren motivasyonda gönüllü bireylerin kendilerini organizasyona ait hissetmeleri, organizasyon çıkarına ve ortak hedeflere yönelik çaba ortaya koymaları önem arz etmektedir (Özer Musaoğlu, t.y.: 4).

Bu araştırmanın amacı İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği (Spor İstanbul) Ticaret Anonim Şirketi tarafından düzenlenen İstanbul Maratonlarında katkısı olan gönüllülerin demografik bilgilerinin gönüllülük motivasyonlarına etkilerinin incelenmesidir. Bu kapsamda İstanbul Maratonlarında görev alan gönüllülere anket çalışması uygulanmıştır. Edinilen verilerin demografik özellikler ile farklılık gösterip göstermediklerinin bulgularının ardından spor gönüllülerinin şahsi beklenti durumlarının varlığı, gönüllülük nedenleri ve spora olan ilgileri ve motivasyonlarının öğrenilmesi hedeflenmektedir.

Spor organizasyonlarına bireylerin gönüllü katılımında artış sağlanması için öncelikle motivasyon düzeyleri arttırılmalıdır. Bu nedenle gönüllülük motivasyonu üzerinde etki gösteren faktörlerin incelenmesi ve anlaşılması gerekmektedir. Yapılan araştırmada demografik özelliklerin gönüllülük motivasyonu üzerine etkileri incelenerek farklılaşmaları analiz edilmektedir. Çalışmanın amacına istinaden yapılan değerlendirmelerin alan uygulamaları ve daha sonra gerçekleştirilecek olan alan yazılarına ileri çalışmalarına kaynak teşkil edeceği düşünülmektedir. Böylece bireylerin gönüllülük motivasyonlarını arttırabilecek çalışmalara ışık tutulabilmek ve nihayetinde spora gönüllü katılımın arttırılmasına yönelik daha kapsamlı motivasyon çalışmalarının yürütülmesine temel oluşturmak mümkün görülmektedir. Ayrıca araştırma tümüyle özgündür.

Araştırmanın problemi;

- Türkiye spor organizasyonlarında görev alan gönüllü bireylerin demografik farklılıkları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Spor organizasyonlarında görev alan gönüllü bireylerin demografik farklılıkları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

Araştırma alt problemleri;

- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin cinsiyetleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin yaşları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin medeni durumları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin eğitim düzeyleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin öğrenim dalı spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin yabancı dil bilme seviyeleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin aylık gelirleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin cinsiyetleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin yaşları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin medeni durumları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin eğitim düzeyleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin öğrenim dalı uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin yabancı dil bilme seviyeleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.
- Anket uygulamasına katılan gönüllü bireylerin aylık gelirleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

Gerçekleştirilen çalışmada;

- Değişkenlerin ölçülmesinde yararlanılan veri ölçüm araçlarının istenen bulguların elde edilmesinde teslim süresi uygun, geçerli ve güvenilir bir anketten oluştuğu,
- Anket uygulamasına katılım gösteren spor gönüllülerinin evreni temsil etme yeterlilikleri olduğu,
- Araştırmaya katılım gösteren spor gönüllülerinin ankete verdikleri yanıtların objektif, nesnel, geçerli ve güvenilir oldukları varsayılmaktadır.

Gerçekleştirilen araştırma bazı sınırlılıkları sahiptir. Araştırma;

- İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret Anonim Şirketi (Spor İstanbul), 2021 ve 2022 İstanbul Maratonlarında görev alan spor gönüllüleri ile sınırlıdır.
- Veri toplama aracı olarak yararlanılan motivasyon ölçekleri ve demografik bilgi formundan edinilen veriler ile sınırlıdır.
- Sonuçlar evrenin içinden ise ilişkisel tarama yöntemi sonucunda seçilen 600 spor gönüllüsü ile sınırlıdır.

BÖLÜM 1: SPOR VE GÖNÜLLÜLÜK KAVRAMLARI

1.1. Spor Kavramı

Doğum-ölüm arasında yaşanan tüm zamanların en büyük nimetlerinden biri ergonomik beden varlığı ve sürekliliğidir. Bu süreklilik ancak egzersiz ve sportif faaliyetler ile gerçekleşmektedir (Kuş, 2019: 1). Kavram olarak oldukça geniş bir alana tekabül eden spor, çeşitli uygulanış biçimleri farklı hedefler ihtiva ettiği yarışma dallarına uygun olarak farklı perspektiften değerlendirilmektedir (Çon, 2011: 4). Bu nedenle spor alan yazılarında oldukça çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Bu tanımlamalardan bazılarını aşağıda yer verilmektedir.

Uygarlıkların dilinde aynı anlama gelen spor terimi İngilizce vasıtası ile dünyada tanınır hale gelmesine rağmen İngilizce kökenli bir kelime değildir. Latince deportare ve disportare kelimelerinden türetilmiş olup birbirinden ayırmak, eğlenmek, dinlenmek, oyun, oynamak ve dağıtmak anlamına gelmektedir. Fransa'da se desporter veya se deporter biçiminde, İngiltere'de desport ve disport biçiminde kullanılmıştır. Bir müddet sonra aşinalık gelişen kavram tüm dünyada spor olarak anılmaya başlamıştır. Hoş vakit geçirmek, eğlenmek, neşelenmek, dinlenmek için gerçekleştirilen her türlü faaliyet anlamını terk ederek kazanma, yarışma, üstün başarı için çaba gösterme manasına bürünmüştür (Ekmekçi ve diğerleri, 2012: 95).

Bireysel, takım veya toplu biçimde, kendisine özgü kural ve tekniklerle gerçekleştirilen, zihinsel ve bedensel beceri gelişiminde etki gösteren, eğlendirici ve eğitici yanları bulunan, fiziksel gücü artırmak üzere yapılan tüm çalışmalarını ifade etmektedir (Savaş, 1997: 304).

Spor, yarışma ve oyun unsurlarının birlikte organize edildiği, zafer ve başarı kazanmak için mücadele sergilendiği, yapılan organizasyonlar sonucu zafer kazananların ödüllendirildiği, bu ödüle ulaşmak için fiziksel çalışmanın zorunlu olduğu bir iştir (Fişek, 1985: 8).

Çeşitli fikir ve amaçları olan yönetimler ve topluluklarca yönlendirilen, bilinçli biçimde oluşturulan zorlukların aşılması için çaba gerektiren, genelde keyif odaklı bedensel faaliyetler bütünüdür (Amman, 2000: 101).

Yarışma seviyelerinin tamamında sonuç elde etmek ya da sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla, zihinsel olarak sağlıklı, bedensel olarak yetenekli ve güçlü olmayı ve bu nitelikleri geliştirmeye hedefleyen, plansız, günlük, gayri resmi katılımlar veya planlı, düzenli, örgütlü katılımlar vasıtasıyla gerçekleştirilen fiziksel aktiviteler Avrupa Konseyi tarafından spor olarak adlandırılmaktadır (Council of Europe, 2001).

Bireylerin doğa ile mücadele esnasında kaçma tırmanma atış yapma gibi eylemleri gerçekleştirirken kazandıkları temel beceriler, korunma ve avlanma için geliştirilen araçsız veya aracın savaş teknikleri, boş zaman artışı sonucu toplu veya bireysel biçimde benzetme veya barışçıl yolla oyalanma, oyun oynama ve gündelik işlerden uzaklaşma amacına hizmet eden teknik kapasite, estetik düzey, fiziksel güç ve yarışmacıya hitap edebilen toplumsal süreç spor ifade etmektedir. Ruhsal ve bedensel sağlığın pozitif yönde değişimine neden olan, sosyal yaşama dair davranışları düzenleyen, zihinsel süreçleri rahatlatan ve fiziksel kapasiteyi belirli bir düzeye yükselten pedagojik ve biyolojik bir olgudur. Sosyalleştiren, bütünleştiren, fiziki ve ruhi belirli bir düzeye ulaştıran dayanışmacı ve rekabetçi kültürel ve sosyal bir etkinliktir (Uysal, 2022: 6-7). Serbest zaman veya gösterin amacını barındıran, profesyonel iş kolu biçiminde yapılan ve ekonomik alanda yer edinen kurumsal yapılardır (Yıldırım, 2008: 1).

Türkiye’de kullanımı idman sözcüğü ile başlayan spor ilk dönemlerde toplu veya bireysel olarak gerçekleştirilen bedensel faaliyetleri ifade etmektedir. Ardından günümüzdeki alıştırma anlamı ile kullanılmaya başlayan idman yerine tüm dünyada kullanıldığı gibi spor sözcüğünden yararlanılmaya başlanmıştır. Terimsel anlamının haricinde boş zaman aktivitesi veya meslek olarak tercih edilebilen eğitici ve eğlendirici uğraş olarak kabul görmektedir (Atasoy ve Kuter, 2005: 13).

Baron Pierre de Coubertin'e göre spor, arzu besleme, isteme ve kurallara uyma ile çeşitli riskleri göze alarak gelişme göstermek maksadıyla gerçekleştirilen adali çalışmaların tümüdür. Ayrıca bu çalışmalar dayanıklılık, soğukkanlılık, irade, cesaret, sebat ve ahlak üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. Coubertin, modern olimpiyat oyunlarının mimarı olarak bilinmektedir (Yerlikaya, 2012: 8).

Tüm bu tanımlar sonucunda spor, rakibe karşı üstünlük kurmak ve bu üstünlüğün adaletli biçimde sağlanması için belirlenen kurallar kapsamında en az iki bireyin veya takımı karşı karşıya gelmesi ile organizasyona ve bireylere maddi getirisi olan, izleyicilere coşku mutluluk ve haz duygusu yaşatarak keyif verebilen oyun tabanlı yarışma biçimindeki faaliyetler bütünü olarak görülmektedir. Yaşanan rekabetten etkilenen bireylerin egzersiz ve fiziksel aktivite isteği artmakta, gönüllü çalışma motivasyonları yükselmekte dolayısıyla spor gelişim göstermektedir. Birbirini tetikleyen bu mekanizmaların eşliğinde sporun teknoloji birlikteliği eğlence, ekonomi, eğitim ve sağlık gibi sektörleri derinden etkileyebilmektedir (Uslu, 2020: 7-8).

Küresel bir kavram olan sporun yaygınlaşması toplumların sosyal ekonomik şartlarına bağlıdır. Küreselleşme ile hızla yayılan tüketim olgusu sporu da barındırmaktadır. Bu nedenle yakın zamana dek adı duyulmayan spor türleri ve ilgilenen katılımcıların sayısında artış gözlenmektedir (Atasoy ve Kuter, 2005: 11). Küreselleşmenin haricinde profesyonelleşmesi, spor faaliyetlerinin oyun olmaktan çıkarak ekonomik düzeyi işler olan bir alana dönüşmesini sağlamıştır. Böylece kapitalist düzen değerleri spor egemen olarak, başarı elde etme ve kazanma kültürü ile başa baş bir değer kazanmıştır. Futbol başta olmak üzere basketbol, voleybol, koşu gibi sportif faaliyetler toplumsal yaşamda minyatür model olarak işlev görmeye dolayısıyla toplumsal yaşama değer ve rol transferi gerçekleştirmeye başlamıştır (Talimciler, 2008: 89). Toplumsal yaşamda yer edinerek kültür üretimi ve yayılımına katkı sunan bir alan olarak spor egemen ideolojilerin oluşumu ve toplumsal rızanın sağlanması için yararlanan simgeler sistemi halini almıştır. Küreselleşme ile taban hazırlayan ideolojik gelişmeler diğer bir yandan sportif hizmet ve ürün üretimi, satışı ve pazarlaması, tüketimi ve faaliyetlerin ifa edilmesi için gereken istihdamı sağladığından küresel ekonomide sporun önemli bir pay temsil etmesine öncü olmuştur (Talimciler, 2008: 95).

Yapılan açıklamaların haricinde spor toplumda yer alan bireylerin kültürel olarak kaynaşmasına teşvik gerçekleştirmekte, sosyal ilişki ve davranışları dilenen düzeye getirme açısından önem teşkil etmektedir. Bir kültür ögesi olarak toplumun düşünce ve davranışlarını şekillendiren spor çeşitli kültür unsurlarını etkileyebilmekte ve milli nitelik kazandırabilmektedir. Ayrıca spor etkinliklerinde yer verilen bedensel hareketler toplumsal hareketlere yansımaktadır. Hizmet sektöründe, kentleşmede, sanayileşmede yaşanan hızlı gelişmeler, bilgi ve teknoloji alanında yaşanan patlamalar, toplu yaşam kültürü ve sosyal yapılarda gözlenen farklılıklar, alışkanlıklar gelenekler, kültürel ve sosyoekonomik düzeyler bazı olgulara karşı duyarlılık yaratmaktadır. Spor bu olgulardan biri olup kültür, hayat felsefesi, inanç, ekonomik refah, moral gibi toplumsal eğilimlerden beslenmektedir. Bu durum sporun çağdaş toplumlar tarafından hayatın vazgeçilmez bir ögesi olarak görülmesi ile desteklenmektedir. Yavaş gelişim gösteren veya geri kalmış toplumlarda sporun önemi ve yeri henüz fark edilmemektedir. Bu noktadan spor ülkelerin gelişmişlik düzeyini gösteren bir kriter olarak kabul görmektedir (Uysal, 2022: 7).

1.1.1. Dünya’da ve Türkiye’de İlk Spor Örgütlenmeleri

Dünyada ve Türkiye’de federasyonlaşma ve ilk spor örgütlenmeleri futbol branşı ile gerçekleşmiştir. İngiltere modern sporunun kitlesel hale gelmesi modern sporu ortaya çıkararak şekillendiren ana etmen olup yeni futbol aracılığı ile sağlanmıştır. Geçmiş dönemlerden günümüze dek diğer sportif faaliyetlerden farklı bir yeri olan futbol izleyiciler arasında popülerliğini asla yitirmemiştir. Bu nedenle sporun ilk örgütlenmeleri futbolun belirli kurallara bağlı kalarak oynanması ve futbol federasyonlarının kurulması sonucunda gerçekleşmiştir. Ayrıca Türk spor tarihinin incelenmesi temelinde Türk sporunun örgütlenmesine dair tarihsel gelişimi ortaya koymaktadır. Bunun nedeni sporun bütününi oluşturan ilişki ve örgütsel ağdan meydana gelmesidir. Çalışmanın devamında spor organizasyonlarından bahsedileceği için öncelikle örgütlenme çabalarının kısaca açıklanmasında fayda gözlenmektedir (Yerlikaya, 2012: 36).

1.1.1.1. Dünya'daki Spor Örgütlenmeleri

Kurallara bağlı kalınarak ilk kez 1860 yılında İngiltere'de oynanmaya başlanan futbol, 3 yıl sonra, 26 Ekim 1863 tarihinde 11 kulüp yöneticisi ile İngiltere Futbol Federasyonu'nun kurulmasına vesile olmuştur. Benzer biçimde 1885'te ilk profesyonellik İngiltere'de kabul edilmiştir. Bu gelişmeler modern futbolun doğuşuna işaret etmektedir. İlk milli federasyon olan İngiliz Futbol Federasyonunun ikincisi 1894 yılında İsviçre'de, üçüncüsü 1895'te Belçika tarafından kurulmuştur. Hızla yayılım gösterdiğinden Danimarka, Fransa, Hollanda, İsviçre, İngiltere, Belçika ve İspanya ortaklığı ile 1904 yılında Uluslararası Futbol Federasyonu (FIFA) kurularak yapıların tümü FIFA bünyesinde toplanmıştır. Devamında çok sayıda ülke tarafından kurulan futbol federasyonlarının üye oldukları FIFA'ya bağlı örgütlenmeler (Yerlikaya, 2012: 37);

- Güney Amerika Futbol Birliği (1916)
- Avrupa Futbol Birliği (1954)
- Asya Futbol Birliği (1954)
- Afrika Futbol Birliği (1956)
- Kuzey Orta Amerika ve Karayip Futbol Birliği (1961)
- Okyanusya Futbol Birliği (1985).

1.1.1.2. Türk Spor Örgütlenmeleri

Türkiye tarihinde kurallara bağlı kalınarak oynanan ilk futbol 1890 yılında İngiltere gençleri tarafından gerçekleştirilmiş olup ilk spor kulübü Futbol ve Ragbi adıyla 1894 yılında İngilizler tarafından İzmir'de kurulmuştur. Demokratik spor örgütü olarak kabul gören ilk kulüp 1903 yılında kurulan İstanbul Futbol Birliğidir. Bununla birlikte ortak isteklerin somutlaştırılması ve çok takımlı spor yönetimine zemin hazırlanmıştır. 1923 yılında kurulacak olan Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk spor federasyonu için temel kabul edilmektedir. 1910 yılına dek varlığını sürdürebilen İstanbul Futbol Birliği öncesinde yeni bir dönemin başladığı yıl 1907 olmuştur. Modern olimpiyat kurucusu Coubertin, Ulusal Olimpiyat Komitesi ülke temsilciliği için Selim Sırrı Tarcan'ı görevlendirmiştir. 1908'de ise Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyeti kurulmuştur. 1922 yılında farklı bir isimle tekrar kurulan örgütün isminde değişiklik yaparak 1924 yılında faaliyete başlatılan Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) olmuştur (Cankalp, 2005: 4-5).

Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'nin FIFA ya üyelik tarihi 21 Mayıs 1923'tür. Görüldüğü üzere Türk spor tarihi örgütlenmeleri 4 esas dönemden oluşmaktadır (Yerlikaya, 2012: 41):

- Cumhuriyet öncesi dönem, korumacılık doğrultusunda örgütlenme çabaları mevcut olsa dahi genel kapsamda örgütsüz olarak nitelendirilmektedir.
- Sporda demokrasi arayışları dönemi gönüllü birlikler devri olarak adlandırılmakta ve 1922-1936 yıllarını kapsamaktadır. Türkiye idman cemiyetleri ittifakını içeren bu dönemde kuruluş başkanı Ali Sami Yen'dir.
- Türk spor kurumu dönemi 1936 yılında başlayan ve 1938'e dek süren spor idare ve sevkini merkezileştiren, futbol haricinde spor dallarının önemini kabul eden ve milli sporları ön plana çıkaran dönemdir.
- Sporda demokrasi için yoğun çaba gösterilen dönemde Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu başlangıçta yer almak üzere gönüllü spor ve amatör spor örgütlenmelerinde artış gözlenmektedir.

1961 Anayasası'nda spora dair özel bir hüküm bulunmamasıyla birlikte kalkınma planı ve hükümet programlarında spora zaman zaman yer verilmiştir. 1982 Anayasası'nda (1983: 105-106) sporun geliştirilmesi adlı hüküm bulunmaktadır. Madde 59'a göre her yaş grubundan Türk vatandaşlığı ruh ve beden sağlığını geliştirebilecek tedbirler devlet tarafından alınmalıdır, spor kitlelere yayılma amacı ile teşvik edilmelidir ve başarılı sporcular korunmalıdır. Yapılan spor ile beden sağlığının korunması ve sürdürülmesi sağlık hizmetlerinin bir parçasıdır, en etkili araç sporun kitlelere yayılması, yalnızca spor yapanlarla sınırlı kalmaksızın izleyiciler için sağlık ve eğitici kurallara elverişli ortamlarda yaşamaya sevk eden etkileri nedeniyle devlet tarafından spor gelişiminin ele alınması öngörülmektedir. Açık olarak ifade edilmemesine rağmen devlet tarafından sosyal bir politika aracı olarak görüldüğü anlaşılan spor temel bir hak kabul edilmekte ve herkese sağlanacağı garanti edilmektedir (Anayasa, Mad. 59).

1.1.2. Spor Organizasyonları

Amatör veya profesyonel olarak, açık veya kapalı alanlarda planlı ve düzenli bir takvimi sadık kalınarak, tek veya çok branşlı çeşitlenebilen, yarışmacı, izleyici veya her ikisi

için düzenlenebilen, spor festivallerini barındırabilen, kapsadığı alan itibarıyla uluslararası, ulusal, bölgesel veya yerel ölçekte organize edilebilen etkinlik türüdür (Getz, 2005: 40).

Spor yarışmaları, spor odaklı her bir girişimi ve faaliyeti kapsayabilen, belirlenebilen program kapsamında icra edilen çalışmalar bütünü de spor etkinlikleri olarak adlandırılmaktadır (Demirci, 1991: 46). Son dönemlerde hızla artış gösteren spor organizasyonları ev sahipliği yapan mekanlar üzerinde kültürel sosyal ve ekonomik etkiler göstermektedir. Bu sebeple ülkeler, spor organizasyonları gerçekleştirmek için özel ve kamusal amaçlar barındırmaktadır. Spor organizasyonlarının özel amaçları; maddi kazanç elde edebilmek, itibar kazanmak veya siyasi bir güç elde edebilmek, kültürel öge, ülke, faaliyet, ürün ve hizmet tanıtımı gerçekleştirebilmektir (Balcı, 1999: 18). Spor organizasyonlarının kamusal amaçları ise (GSGM, 2005);

- Genç nüfus başta olmak üzere toplumu rekreasyon ve spor faaliyetlerini yönlendirebilmek, sağlıklı toplum oluşumuna katkı sunmak
- Spor dallarını tanıtabilmek ve yaygınlaşmasını sağlamak
- Ülkeye uluslararası arenada temsil edebilecek başarıda antrenör, eğitmen, sağlık personeli, kondisyoner, gönüllü, yönetici ve sporcu yetiştirmek
- Rekreasyon ve Spor alanlarına daha fazla iştirak sağlamak
- Gençlik ve Spor organizasyonlarında katılımcılar için en iyi hizmeti sunmak
- Etkinliklerin başarılı biçimde gerçekleşmesini sağlamak
- Ülke için olumlu imaj yaratabilmek adına reklam ve tanıtım yapmak
- Ülkeler arasındaki barış ve dostluğu pekiştirmek.

1.1.2.1. Spor Organizasyonlarında Yapı ve Gerçekleşen Çalışmalar

Spor etkinliği için ev sahipliği yapan organizasyonda yapılacak ilk iş yönetim yapısı ile kadro oluşturmaktır. Belirlenen organizasyon yapısının ardından organizasyon komitesi ve organizasyon kurulu oluşturulmaktadır. Görev dağılımları gerçekleştirilen komitenin ardından etkinlik hazırlık süreci başlamaktadır. Spor etkinliklerine ait organizasyon komitesi (Uslu, 2020: 19);

- Organizasyon kurulu
- Organizasyon komitesi
- Organizasyon sekreteri

- Organizasyon komitesi başkanı
- Yarışmalar koordinatörlüğü (sporcu ilişkileri, yarışma ve antrenman tesisleri, yarışma tesisleri bakım ve onarımı),
- Uluslararası ilişkiler koordinatörlüğü,
- Törenler ve gösteriler koordinatörlüğü,
- Pazarlama ve tanıtım koordinatörlüğü (sponsorluk, reklam, tanıtım, halkla ilişkiler),
- Gönüllüler koordinatörlüğü,
- Genel hizmetler koordinatörlüğü (mali, karşılama ve protokol, tesis, ulaşım, konaklama, beslenme, sağlık, güvenlik, teknoloji, akreditasyon ve eğitim),
- Basın-yayın koordinatörlüğü,
- Bağlı etkinlikler koordinatörlüğü
- Anti-doping çalışmaları koordinatörlüğünden meydana gelmektedir.

Spor organizasyonu öncesinde gerçekleştirilen çalışmalar (Demirci, 1991: 20);

- Beslenme alanlarında hazırlamak, yarış esnasında tesise yeme içme hizmete sağlamaya yönelik plan hazırlamak
- Gönüllü istihdamı ve benzeri insan kaynaklarını sağlamak
- Halihazırda spor tesislerinin durumunu inceleyerek organizasyona hazır hale getirmek
- Her bir yarışma için gereksinim duyulabilecek araç ve gereçleri temin etmek
- Her türden mali ve idari hizmeti yerine getirmeye yönelik planlar yapmak
- Katılımcıların alana, kente veya ülkeye geliş ve dönüşleri dahil edilmek üzere spor faaliyetleri öncesine, esnafına ve sonrasına yönelik güvenlik tedbirleri almak
- Konaklama hizmetleri doğrultusunda gerekli ayarlamaları gerçekleştirmek ve yeterli kapasiteye ulaştırmak
- Medya ve haberleşme hizmetlerine yönelik gerekli imkân ve teknolojiye sahip olmak, haberleşme altyapısı oluşturmak
- Sağlık personeli belirlemek
- Ulaşım ve ilgili hizmetler doğrultusunda gerekli imkân ve teknolojiye sahip olmak
- Yarışmalara dair talimatları hazırlamak.

Spor organizasyonu esnasında gerçekleştirilen çalışmalarda, süreç esnasında katılımcılar organizasyonu dahil olmuş, yarışmalar başlamış durumdadır. Görevli personelin eksiksiz iş dağılımı sorunsuz etkinlik için zaruridir. Bu kapsamda aşağıda gerçekleştirilmesi önemli olan çalışmalar listelenmektedir (Balci, 1999: 102-104);

- Ambulans ve hastaneleri hazırda tutmak
- Çeviri hizmeti ve tercüman desteği vermek
- Gönüllüler, personeller ve hakemleri görev alanına yönlendirmek
- Güvenlik önlemleri almak
- Haberleşme sistemlerini sürekli kontrol etmek
- Kafile ve sporcuları tesisler arası ulaşımını sağlamak
- Konaklama ve yarış alanlarında beslenme hizmeti sunmak
- Spor etkinliğinin açılışında ve kapanışında seremoni gerçekleştirmek
- Yarış ve antrenman tesislerinde denetleme yapmak ve olası problemleri önlemek
- Yarışma esnasında her türden hizmeti sunabilmek için tüm birimlerle iletişim halinde olmak.

Spor organizasyonunun sona ermesinin ardından genel bir değerlendirme yapılarak tüm işler sonuçlandırılmaktadır. Gerçekleştirilen çalışmalar (Demirci, 1991: 54);

- Ekonomik sonuçları değerlendirmek
- Etkinlikle alakalı görsel materyal ve raporları katılımcılarla paylaşmak
- Katılımcılara yönelik ödül, sertifika, belge ve mali işlemleri tamamlamak, etkinlikte emeği bulunanlara teşekkür yazısı göndermek
- Yarışma tesisi ve yararlanılan tüm tesisler için bakım ve onarım işlemleri yapmak
- Yarışmalara dair raporlara değerlendirmek ve genel bir rapor hazırlamak
- Tesislerde bulunan araç gereçleri toplamak, sayımını yapmak, gerektiğinde kullanabilmek üzere ilgili yere göndermek.

Bunun yanında, spor organizasyonları risk yönetimi ile ilgili de çalışmalar yapmalıdır. Risk yönetiminde, aşağıdaki konuları göz önünde bulundurmalıdır. Risk faktörlerini bütçe ve finansman, güvenlik, sağlık, katılımcılar ve yerel halkla iletişim, başlangıç-bitiş-parkur, yarış üretim materyalleri, koşucu deneyimi, bürokrasi, görevli ve

gönüllüler, dış paydaşlar olarak 10 başlık altında gruplandırabilir (Çetin ve Demir, 2021: 28-29):

- Bütçe finansman ile ilgili kamudan finansal desteğin azalması ya da verilmemesi, katılımcılardan elde edilecek kayıt gelirinin azlığı, nakdi sponsor desteğinin yeterli olmaması, ödemelerin geç yapılması gibi konular göz önünde bulundurulmalıdır.
- Güvenlik ile ilgili konularda ise parkurda oluşabilecek kazalar, parkur sağlık hizmetleri, parkur güvenlik hizmetleri, parkurun parkeden araçlardan arındırılması, parkurun bariyerlemesi, parkur yönlendirilmesi gibi hem güvenlik hem de sportif hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Sağlık, katılımcıların ve görevlilerin etkinlik esnasında yaşayabilecekleri sağlık sorunlarına karşı alınacak aksiyonlar ve planlamaları içerebilir.
- Katılımcılar ve yerel halkla iletişimde yarışın web sitesindeki bilgiler, katılımcılarla iletişim, kişisel verilerin korunması gibi planlamaları içerebilir.
- Başlangıç-bitiş-parkur, başlangıç bitiş noktalarının konumu, dağıtım alanları, dağıtım alanları, sağlık alanları, sporcu giriş-çıkış ve bekleme alanları gibi noktaları içerebilir.
- Yarış üretim ve görsel materyalleri; özellikle sporculara verilmek üzere planlanan madalya, tişört, sporcu içecekleri, görsel iletişim materyallerinin tasarım izin, sipariş, üretim ve dağıtım süreçleri içerebilir.
- Koşucu deneyimi, emanet eşya operasyonu, sporcu transferleri, kayıt süreçleri, su ve enerji istasyonları, katılımcıların maraton ile ilgili bilgilerin sınırlı olması gibi faktörleri içerebilir.
- Bürokrasi; etkinlikte görev alınacak kamu kurum ve kuruluşların sevk ve idare edilmesi, valilik ve federasyon resmi izinlerinin alınması gibi konuları içerebilir.
- Görevli ve gönüllüler; sınırlı tecrübesi, etkinlik yerine transferi, görev alacağı alanları ilk kez tecrübe etmesi gibi konuları içerebilir.
- Dış paydaşlar hem tedarikçiler hem sponsorlar hem de kamu kurum ve kuruluşlarla organizasyon öncesi, sırası ve sonrasındaki sevk ve idare konularını içerebilir.

Ayrıca, geniş katılımlı spor etkinlikleri olarak değerlendirilen maratonlarda kalabalık gönüllü motivasyonu çok önem arz etmektedir. Özellikle pandemi sürecinde İstanbul Maratonu'nda yarış günü önlemleri, call room ve start alanı sosyal mesafe kuralları, parkurda su ve dinlenme istasyonları, start alanı maske kullanımı, madalya, gıda ve su

dağıtım ile emanet eşya ve soyunma çadırları noktalarındaki sevk ve operasyonlarda kalabalık yönetimi ilkelerinin uygulanması gerekmektedir. Bunun yanında sporcu kabul planı, etkinlik alanlarında eşya çadırı konumları, tuvaletlerin konumları, soyunma/giyinme çadırları ile 500 kişilik alanlarda sporcuların etkinlik alanında start alanına gelişlerini içeren planlamaların da yapılması gerekmektedir (Demir ve Çetin, 2021: 165-168).

1.1.2.2. Türkiye’de Spor Organizasyonları

Türkiye’de gerçekleşen spor organizasyonlarından önce küresel kabul gören bazı organizasyonların isimleri paylaşılmaktadır.

- Olimpiyat Oyunları
- Yaz olimpiyatları
- Kış olimpiyatları
  - Dünya Şampiyonaları
- Dünya Futbol Şampiyonası
- Dünya Atletizm Şampiyonası
- Dünya Salon Atletizm Şampiyonası
  - Dünya Kupaları
- Atletizm Dünya Kupası

Çok sayıda otorite tarafından son dönemlerin en başarılı "organizasyon ülkesi" olarak nitelendirilen Türkiye, 2003 yılından günümüze dek 32 farklı spor dalında 100’e yakın uluslararası organizasyon gerçekleştirmiştir. Ülkede düzenlenen uluslararası mega spor organizasyonları Ek 1’de sunulmaktadır.

1.1.2.3. Dünya’da ve Türkiye’de Maraton Organizasyonları

M.Ö. 546’da Anadolu’ya hâkim olan Persler Avrupa hakimiyeti için yol aramıştır. M.Ö. 490’da Pers ordusu toplanarak, Atina yakınında maraton ovasına yerleşmiş ve saldırı için hazırlık yapmışlardır. Atina askerî yönden zayıf olduğu için Sparta ordusuna muhtaç olmuştur. Yardım istemek üzere en hızlı atlet Sparta’ya gönderilmiştir. Sparta ve Atina arası 225,5 km mesafe taşlı ve engebelidir. 36 saatte Sparta’ya vararak yardım isteyen atlet kabul görmüş ve haber iletmek üzere aynı mesafeyi geri koşmuştur. Atletin de yer aldığı küçük Atina Ordusu maraton meydanına çıkmıştır. Atina ordusundan 4 kat

daha büyük Pers ordusu mağlup edilmiştir. Ancak Persler denize çekilip bölgeye Yunan askeri intikal etmeden önce Atina'ya girmek için harekete geçmiştir. Müjde ve uyarı için Atina'ya gönderilen aynı atlet yaklaşık 50 km daha koşarak bitkin düşmüştür. Olağanüstü bu performansın sonucunda Atina meydanında "Niki!" (Zafer) diye bağırarak ölmüştür. Fransız tarihçi Michele Breal, 1896 ilk modern olimpiyat Atina oyunlarında "Phidippides" adlı atlet anısına uzun mesafe koşusu önermiş ve teklifi kabul edilmiştir. 40 km'lik maraton köprü-Atina Olimpiyat Stadı arası parkur "maraton" koşusu olarak adlandırılarak gerçekleştirilmiştir. 25 maraton koşucusunun ilki 128 dakika 50 saniye ile parkuru bitirmiştir. Aynı yıl Boston Atletizm Birliği, Atina'ya atletlerini getirmiş ve 1897'de Boston'da 38 km'lik maraton organize etmiştir. Ünlü Boston Maratonu bu şekilde doğmuştur.

Maraton resmi mesafesi 1908 Londra olimpiyatlarında tesadüf eseri belirlenmiştir. Normalde parkur Windsor Parkı-White City Stadyumu arasındadır. Bu mesafe 41.843 m olup kraliyet locasının önünde bitirilmek istenen yarışa 352 m daha eklenmiştir. 42.195 m haline gelen mesafe 1924'te Paris'te resmi mesafe olarak kabul edilmiştir (Şahinoğlu, 2019: 51).

Dünyaca ünlü maraton örnekleri Boston maratonu (1897), Londra maratonu (1981), New York maratonu (1970) olarak verilebilmektedir. Uluslararası Atletizm Federasyonları Birliği (IAAF) tarafından kategorize edilen maratonlar ve bazı örnekleri aşağıda paylaşılmaktadır.

- Majör maraton, seri 2006'da Chicago, New York, Londra, Berlin ve Boston maratonlarının bir araya getirilmesi ile kurularak 2012'de Tokyo maratonu da içerisine almıştır (Şahinoğlu, 2019: 53).
- Altın maraton, dünya üzerinde 31 şehirde gerçekleşen bu türün en ünlü örnekleri İstanbul Maratonu, New York Maratonu, Valencia Maratonu, Boston Maratonu, Frankfurt maratonu, Şangay maratonudur. Uluslararası Maratonlar Birliği (AIMS) üyeliği, elit atlet, elit atlet davet prosedürü, yarış organizasyonu, parkur ölçümü, elektronik zaman çipi, medya hizmetleri, doping kontrolü, resmî web site varlığı, sağlık hizmetleri, ödüller hususlarında özel kriterler gerektirmektedir (Çetin ve Demir, 2021'a: 27).

Türkiye’de gerçekleşen maraton organizasyonları Tablo 1’de paylaşılmaktadır.

Tablo 1
Türkiye Yol Koşuları Organizasyonları

Ultra Maraton	Çekmeköy Ultra M., Çekmeköy Winter Challenge, Çekmeköy Gece Yarışı, Çekmeköy 24 Saat Ultra Patika, İznik Ultra M., İstiklal Yolu Ultra M., Frig Vadileri Ultra M., DASK ADAM, Likya Yolu Ultra M., Runfire Kapadokya Ultra M., Kars M.
Yarı Maraton	Adana Kurtuluş Yarı M., Darıca Yarı M., Tarsus Yarı M., New Balance Bozcaada Yarı M., New Balance Eskişehir Yarı M., New Balance İzmir Yarı M., New Balance İstanbul Koşusu, Trabzon Yarı M., İstanbul Yarı M., İsmail Akçay Yarı M.
10K	İznik 10K
5K	Color Sky 5K-Renkli Koşu, Bata Çıka Mud Race

Kaynak: Wikipedia, 2021 (M.: Maratonu)

Bu yol koşuları organizasyonları için birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalarda Ultra Maraton etkinliklerine katılmalarındaki motivasyonel boyutlar (Çetin ve Özman 2021:1), İstanbul Maratonu’na gönüllü olarak katılan koşucuların motivasyonel boyutları (Bulut, 2021) ile triatletlerin Triatlon etkinliklerine katılmalarına etkin eden faktörleri içeren çalışmalar yapılmıştır (Çetin, 2019: 1).

1.1.2.4. İstanbul Maratonu

Tercüman Gazetesi tarafından 1973’te ortaya atılan maraton koşma fikri yer olarak İstanbul Boğaziçi Köprüsü’nü işaret etmektedir. Aynı yıl Alman turistlerin ziyaretlerinde aynı isteği sunması ile Atletizm Federasyonu, Karayolları Genel Müdürlüğü ve İstanbul Valiliği ortaklığında yürütülen bir çalışma başlatılmıştır. Gerekli görüşmelerin ardından fikirde mutabık kalınmıştır. Büyük zorluklara yönelik gönüllü gayretleri sonucu 1979’da Asya Avrupa koşusu gerçekleştirilmiştir. Henüz hizmete açılan Boğaziçi Köprüsü’nde koşan insanları gören halk, olayı 1 Nisan şakası olarak algılamıştır. 42195 m olan İstanbul maratonu, 2019 yılına dek 10, 15, 20 ve 42 km’lik 4 etaptan meydana gelmiştir. 2019 yılında rekabet ve halk katılımı için 8, 10 ve 15 km ile

kategorize edilmiştir. Halk koşusu 8 km'lik yarışın adıdır. İstanbul Maratonu'nun tarihsel süreci kısaca aktarılmaktadır.

1982'de Kıtalararası Avrasya Maratonu olarak isim değişikliğine uğramış, İstanbul Büyükşehir Belediyesi katkıları ile sürdürülmüştür. 1994'te belediye başkanı, sportif yönü güçlendirmek istenmiş ve uluslararası etkinliğin artırılması için ünlü yabancı atletler maratona davet edilmiştir. Geniş bilgilendirme ve tanıtım faaliyetleri uygulanmıştır. 2000 yılında yabancı ve yerli gazeteci sayıları artarak televizyon kanallarında maraton izlenmiştir. 2005'te çeşitli ülke çocukları Boğaziçi Köprüsü'nden barış güvercinleri uçurarak "barış içinde Dünya" mottosuyla gerçekleşen organizasyona anlam katmayı başarmıştır. 2006'da ödül miktarı arttırılarak elektronik zamanlama çipi sistemine geçilmiştir. Aynı yıl uluslararası takvimde yer edinmeyi başarmış, yüz binden fazla sporseverin ve elit atletlerin katılım gösterdiği spor organizasyonu kimliğine kavuşmuştur. 2008'de Silver Label (gümüş kategori) nişanına sahip 21 maratondan biri haline gelmiştir. Tarihi özellik kazandırma isteği sonucu bitiş noktası Beşiktaş'tan Sultanahmet'e aktarılmıştır. 2011'de IAAF tarafından belirlenen tüm kriterlere sahip olarak 2012'de altın kategoriye kabul edilmiştir. Avrupa'nın en iyi 1.maratonu, dünyanın en iyi 17. maratonu unvanı almıştır. Aynı yıl Vodafone sponsorluğunda, Vodafone İstanbul Avrasya Maratonu ismi ile ilk kez altın kategoriden yer almıştır. 2013'te Vodafone İstanbul Maratonu olarak adı değiştirilmiş, 2017'de çocuklar için koş teması uygulanmış, 2018'de 40. yılı kutlanmıştır (Coşkun, 2019: 43). 2018'de 10, 15, 42 km gerçekleşen koşuda kadın ve erkeklerde dünya rekoru kırılmıştır. 2019'da 3 çipli koşudan 10 km koşusu iptal edilerek iki kategoride koşulmuştur. 36,078 kişinin katılımı ile kendi katılım rekorunu kırmıştır. 2020'de N Kolay İstanbul Maratonu adını alarak çok sayıda iptal olan majör maratonun aksine yoğun Covid-19 önlemleri ile gerçekleştirilmiştir. Yeni Kapı Etkinlik Alanı başlangıç ve bitiş kabul edilerek İstanbul Boğazı'ndan iki kez geçme şansı elde edilmiştir. Sadece 42 km koşusu gerçekleştirilmesinin yanı sıra 80 il ve 55 ülkede sanal koşu gerçekleştirilerek yeni bir rekor kırılmıştır. Ayrıca ilk kez maraton koşan Türk sporcular 2019'da 649 (90 kadın, 559 erkek), 2020 yılında 607 (64 kadın, 543 erkek), 2021 yılında 720 (96 kadın, 624 erkek) kişiye yükselmiştir (Maraton, 2021). Dünyanın tek kıtalararası maratonudur (Kuş, 2019: 7).

1.1.2.5. İstanbul Maratonu Öncesi ve Sonrası Gerçekleşen Çalışmalar

Maraton öncesi ve sonra gerçekleşen çalışmalar ve bilinmesi gereken bazı bilgiler Tablo 2’te paylaşılmaktadır. Ayrıca alınması gereken izinler tabloda yer verilmemektedir.

Tablo 2
İstanbul Maratonu’na Dair

Yarış Tarihi	11 Kasım
Başlangıç Saati	09:00
Başvuru Tarihi	1 Ocak- 30 Ekim
Katılım Ücreti	40 TL
Yaş Sınırı	18
Program	03:00. 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nü araç trafiğine kapama 05:00. Parkuru araç trafiğine kapama 07:00-07:30. 42K ve 15K Sporcularını taşıyacak otobüslerin hareket saati (Taksim-Sultanahmet) 07:30-08:20. Halk Koşusu sporcularını taşıyacak otobüslerin hareket saati (Mecidiyeköy) 08:30. Eşya otobüslerinin start noktasından finish noktalarına hareketi 08:45. Tekerlekli sandalye yarış startı 09:00. Maraton Yarış startı 11:11. 42K Şampiyonunun tahmini bitiriş zamanı 12:00. 42K Genel klasman ödül töreni (Sultanahmet)
Sağlık	30 Ambulans, Varış noktasında Çadır Hastane Güzergahtaki tüm hastaneleri hazırda tutma
Ulaşım	Koşucular belirlenen lokasyonlara belirlenen saatlerde ulaştırılmaktadır.
İstasyon	5. km'den itibaren tüm parkurda her 2,5 km'de bir istasyonu bulunmaktadır.
Güvenlik	İstanbul Emniyet Müdürlüğü
Çip	Elektronik Zamanlama Çipi koşu öncesi ayakkabıya bağlanmalıdır.
Maraton ve Spor Fuarı	Yarıştan 3 gün önce başlayan, ücretsiz hizmet veren, sportif eğlence ve oyunlara sahne olan, katılımcılara çip, göğüs numarası, tişört, çanta temin eden fuardır.
Emanet Eşya	Emanet Eşya Otobüsü start noktasında emanetleri alarak finish noktasında teslim etmektedir.
Ödül Takdimi	Parkuru 6 saat içerisinde bitirenlere madalya takdim edilmektedir.

Kaynak: Şahinoğlu, 2019: 57-60

1.2. Gönüllülük Kavramı

Gönüllülük Latince bir kelime olan voluntas sözcüğünden türetilmiştir. İfade ettiği anlam çalışma esnasında değerlendirildiğinde aile ve mesaiye ayrılan zamanın dışında kalan, topluma dahil olan diğer bireylere fayda sağlama maksadı ile hiçbir çıkar gözetmeksizin ve ücret elde etmeksizin faaliyet gösteren bireylerdir. Bu bireyler yakın çevre veya aile haricinde kalanların yaşam kalitelerini arttırabilme veya toplum yararına olduğu düşünülen hedeflere ulaşma amacıyla doğruluğuna inanarak içinden geldiği biçimde sivil toplum kuruluşları veya toplumsal girişim bünyesindeki faaliyetlere destek olmaktadır (Bektaş, 2021: 7).

En genel kapsamda farklı insanlara fayda sağlamak üzere bedel alınmadan yerine getirilen işler bitiminde tanımlanan gönüllülük maliye menfaat elde etmekten ziyade yardımda bulunmak için çaba sarf etmek ve zaman harcamaktır (Ringuet, 2012: 154).

Günümüzde gereksinim duyulan bir konu olup biraz tabii toplumsal alanda ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlamaktadır. Tıpkı spor gibi toplumsal bütünlüğe ve refaha ulaşmada olumlu etki göstermektedir. Nihai amaç diğer bireylere faydalı olma ve yardımlaşma arzusu içermektedir. Gönüllü kuruluşların faaliyetlerinde yer alarak belirlenen hedefleri gerçeğe dönüştürebilen bir eylem olan gönüllülük, sosyal refah sağlama amaçlı kuruluş ve organizasyonlar için hayati değer taşımaktadır. Gönüllü kuruluş ve organizasyonların en önem arz eden destekçileri gönüllü çalışanlardır. Her yaşta gönüllü bireyle gerçekleştirilen faaliyetler sonucunda kuruluşlar faaliyet alanlarına ve paydaş ağını genişletmektedir. Ayrıca bu durum özellikle gençlere gönüllülük esasıyla etkinliklere katılma, deneyim biriktirme ve kendini geliştirme imkânı sunmaktadır (Abban, 2016: 1).

Gönüllüler yer aldıkları görevler itibarıyla güvenlik, destek, sağlık, spor programlarının devletin ve yönetiminde bulunmaktadır. Bu noktada katılımdaki önemli nedenler faaliyetin gerçekleştirileceği topluma fayda sunmak, yardımlaşmak, eğlenmek, sosyalleşmek, kariyer veya eğitim fırsatı yakalamaktır (Berber ve Terekli, 2019: 96).

Gönüllü bireyler profesyonel perspektif, paylaşımcılık, enerji, bilgi, tecrübe, olumlu beşerî ilişkiler ve sorumluluk üstlenebilme gibi niteliklere sahip olabilmektedir. Herhangi bir nitelik barındırmayan bireyler de gönüllü olabilmektedir. Bunun nedeni gönüllülük için vazgeçilmez tek unsurun samimi niyet içermesidir (Güder, 2006: 4). Bir bireyin kendisini gönüllü olarak nitelendirmesi için kendini tanıması, ne yapmak istediğini ve neler yapabileceğini bilmesi, grup çalışmasına uyum gösterebilmesi, gerçekleştirilen çalışmaların sorumluluğunu üstlenebilmesi ve gereken zamanı ayırabilmesi gerekmektedir (Güçlü ve diğerleri, 2013: 15).

Farklı şekillerde tanımlanabilen gönüllülük kavramı toplumun sosyolojik yapısına uygun biçimlenmektedir. Birleşmiş Milletler çeşitli sivil toplum katılımı vasıtası ile gerçekleşebilen gönüllülük bireylerin şahsi iradelerinin neticesi olup maddi bir menfaat içermemekte, siyasi olarak vatandaşlığın gereklerinden biri olarak öne çıkmakta, toplumsal dayanışma ve demokratik toplum örneği olarak önem arz etmektedir (Kındıroğlu, 2020: 5). Ayrıca 2001'i gönüllü yılı ilan eden ve kutlayan Birleşmiş Milletler gönüllülük davranışları için üç tanımlayıcı kriterden söz etmektedir (Dingle ve diğerleri, 2001: 3). İlk kriter şahsi mali yarar bulunmaması, ikincisi bireyin hür iradesiyle gerçekleşmesi ve son kriter gönüllü bireyin haricinde çevreye fayda sağlamasıdır. Görüldüğü üzere belirlenen kriterler gönüllülük kavramında bahsi geçen niteliklerdir. Bu nedenle kriterlerin kısaca tanımlanması uygun görülmektedir. Mali yarar yapılan işin pazar hacminden büyük olmamalıdır. Ancak etkinliğin amacına yönelik gönüllüler tarafından yapılan harcamalar organizasyon tarafından desteklenebilmektedir. Böylece gönüllülerin cepten harcama yapmalarının önüne geçirmekte dolayısı ile düşük gelir seviyesine sahip bireylerin etkinliğe gönüllü olan durum önlenmektedir. Hür irade kriterinde gönüllülük esasının kişi veya kurumlar tarafından dayatma veya baskı içermediği ifade edilmektedir. Bireyin kendi isteğiyle olması gereken gönüllülük günümüzde sosyal yaşamda yer edinme veya çevre baskısı sonucunda oluşabilmektedir. İşletmelerin personellerini veya okulların öğrencilerini etkinliklerde görevlendirmesi baskı olarak adlandırılabilir. Fayda kriterinde serbest zaman aktivitesi olarak değerlendirilen gönüllülük faaliyetlerinin yakın çevreyi içermeyen çok sayıda bireyin yararına hizmet ifade edilmektedir (Bektaş, 2021: 14).

Küresel bir olgu olarak öne çıkan faaliyetler bireysel veya kurumsal çapta varlıklarını sürdürmektedir. Bu kapsamda toplumda varlığını önemli kılan gönüllülük dilsel ifade farklılıklarına rağmen evrensel bir uyum içermektedir. Bu nedenle gönüllülük motivasyonunun evrensel ortak değerlerden beslendiği düşünülmektedir. Birleşmiş Milletler gönüllülük motivasyonunda etkili olan evrensel ortak değerlerin dayanışma sorumluluk ve yardımlaşma duygusu olduğunu belirtmektedir (UNV, 2011: 4).

Ayrıca gönüllülük bireyin sosyal ve beşerî sermayesini genişletmekte, daha donanımla, özerk, sosyal ve olgun olmayı sağlamakta ve ileriki dönemler için emek piyasasında şansını arttırmakta, bireyleri daha hareketli kılmaktadır (Çakı, 2014: 188).

1.2.1. Gönüllülük Önemi

Gönüllülerin enerji ve zamanlarının mühim bir bölümünü her yıl farklı kişilere yardım etme amacıyla değerlendirdiği, katılım gösterdikleri faaliyetlerin yönetim ve hizmetlerini kalite bakımından zenginleştirdiği, katkı sağlama haricinde toplumsal dayanışmayı desteklediği gözlenmektedir. Özellikle büyük organizasyonlarda yer alan, organizasyonların gerçekleşmesi ve başarıya ulaşması için önemli bir insan kaynağı girdisi biçiminde ifade edilen gönüllüler etkinlik itibarını arttırmakta, yapıcı tutumları ile hızlı biçimde geri dönüşler almakta ekonomik katkının yanı sıra çok sayıda avantajı beraberinde getirmektedir (Wang, 2014: 754).

Uluslararası, ulusal ve yerel platformlarda, farklı seviyelerdeki organizasyonlarda yer alan gönüllüler toplumların yaşamına fayda sağlamaktadır. Gönüllü bireylerin olmadığı varsayıldığında gelişmiş ülke vatandaşlarının dahi mevcut giderlerini oldukça aşan ödemeler gerçekleştirerek yaşamlarını sürdüreceği aşıkardır. Bu durum spor organizasyonları bakımından incelendiğinde dünya kupaları, olimpiyat oyunları gibi önemli uluslararası sportif faaliyetlerde insan kaynağı ve finansal açıdan gönüllülerin vazgeçilmez olduğunu gözler önüne sermektedir. Büyük organizasyonların başarıları, etkinliklerin nitelikleri yeterli motivasyonu ve adaptasyonu bulunan bireylerin gönüllü katılımları ile doğrudan ilişkilidir. Gönüllü katılım gerçekleşmediği, katkı sağlanamadığı veya yetersiz kaldığı durumlarda mega spor faaliyetleri zor koşullarda gerçekleşecektir (Kim ve diğerleri, 2010: 37).

1.2.2. Gönüllülük Türleri ve Etkileri

Karmaşık bir olgu olan gönüllülük bireyin kendisine ve organizasyondan bireye yönelik görünmez ve görünür bir değer yaratmaktadır. Özgür ve hür irade ile seçilebilen faaliyetler bütünü olarak itici güç kültürel dini veya bireysel çıkarlardır. Bu nedenle gönüllülük eğitimi alma veya gönüllülük faaliyeti gerçekleştirme esnasında fayda sağlayabilecek üç gönüllülük türü kabul görmektedir. Sunduğu etkiler bakımından farklılık gösteren bu türlerin ilki ücretsiz hizmet faaliyetleri, ikincisi aktif yargılama ve baskı, üçüncüsü ise boş zaman faaliyetleri biçiminde gerçekleşen gönüllülüktür (Krajnakova ve diğerleri, 2018: 258).

Organizasyon kuramını aydınlatma potansiyeli bulunan gönüllülük kavramı iki hususi fayda sunmaktadır. İlki sosyal sorumluluk kurumsal yönetim ve toplumdaki rolü itibarıyla endişelerin artış gösterdiği bir zamanda kuruluşların ahlaki sesini kimin belirlediği konusudur. Demokratik yönetim sistemlerinde gönüllü örgütlenme hakkı korunmaktadır. Örgütsel hiyerarşi aynı ilkenin meşrulaştırılmasına hizmet edebilmektedir. Bunu gerçekleştirirken bir tür gönüllü dernek ve örgüt değeri oluşumuna katılımı mümkün kılmakta, ahlaki topluluk kurulumunu bağlılık geliştiren örgütler ve bireyler arasında arabuluculuk yapmaktadır. İkincisi ise çoğulcu örgüt ortamında uygulanan gönüllülüğünün sağlayabileceği alternatif hiyerarşi anlayışıdır. Yönetimsel dikta dikkate alınmaksızın örgütsel tutarlı kolaylaştırabilen biraz örgütlenme seviyesini teşvik edebilmektedir. Bu kendi kendine örgütlenmeyle sürdürülebilir rekabet avantajı için ihtiyaç duyulan inovasyon düzeyi, yeniden yapılandırılması gereken stratejik yetenekler için teşvik giderek kritik bir hal almaktadır (Clarke ve Butcher, 2006: 535).

Sosyal katılım teorisi değeri kapsamında organizasyon ile ilişki politik ve örgütsel açıdan kurumsal ortamda aynı mevzuyu işaret etmektedir. Yaptırımlara başvurmaksızın üst düzey hedefe yönelik kolektif bağlılığın en iyi biçimde teşvik edilme durumu mevzunun özünü oluşturmaktadır. Ortamda güç, çıkar grupları ve çeşitli kurumlar arasında dağıtılmakta, değerli amaçları destekleyen gruplar arasında sürdürülebilir rekabet bulunmaktadır. Bu noktada devreye giren örgütsel liderlik, çatışma ve farklılığa

değer vermeyi sürdürürken faaliyet için desteğin nasıl birleştirilmesi gerektiği ile doğrudan ilgilenmektedir (Clarke ve Butcher, 2006: 535).

1.2.3. Gönüllülük Nedenleri

Gönüllülük nedenleri kişisel özellikler haricinde toplumsal nitelikleri de içermektedir. Toplumsal yapıdan etkilenen bireylerde gönüllülük davranışı gelişebilmektedir. Ayrıca baskıcı ve kapalı toplumlarda gönüllülük faaliyetleri daha düşük bir oranda gerçekleşmektedir. Bu doğrultuda gönüllü olma nedenleri toplumsal ve bireysel olarak incelenmektedir (Fazlıoğlu, 2013: 70). Toplumsal nedenler;

- Herhangi bir fikrin savunuculuğunu üstlenmek
- Toplumsal bir sorunu çözüme kavuşturma isteği duymak
- Kamu yararını gözetmek
- Toplumsal fayda sunacağına inanılan kuruma destek olmak
- Desteklenen kurum veya grubun tanıtımı için gruplanmak olarak ifade edilmektedir.

Bireysel nedenler ise aşağıda listelenmektedir.

- Sahip olduğunu paylaşma arzusu ve aidiyet hissi
- Bilgi ve yetenek paylaşımından hoşlanmak
- Toplumsal kapsamda kabul görmeye istekli olmak
- Ekip çalışmasına katılmayı istemek
- Kendini geliştirmek
- Sosyal çevre edinmek

Sınıflandırmaya tabi tutulmaksızın gönüllülük nedenleri ayrıca aşağıda listelenmektedir (Göker, 2009: 5; Güçlü vd., 2013: 14; Güzel vd., 2015: 84-91):

- Yeni deneyim kazanma,
- Yeni çevrelerde var olma,
- Yeni çevre ve toplumsal konum edinme,
- Yardım duygularını tatmin etmek,
- Yaşam standardında gelişim sağlayabilmek,
- Üzerine düşen sorumluluğu yapabilmek,
- Toplumsal sorunlara çözüm bulma, fark yaratma, yararlı olma,

- Toplumsal sorunlara aktif bir katılımcı olarak çözüm bulma,
- Toplumsal ödevleri gerçekleştirmek,
- Toplum içerisine karışmak,
- Serbest zamanı yararlı iş ile değerlendirme,
- Saygınlık kazanmak,
- Maddi desteğe alternatif olma,
- Öğrenmek,
- Kendini iyi hissetmek,
- Davranışlar ve gelecek için sorumluluk alma,
- Hızlı ve etkin öğrenme fırsatı bulma,
- Hayat telaşı içinden kaçmak,
- İnsan kaynağı temininde bulunmak,
- İnanıklarının arkasında durmak, destek vermek,
- İnanç,
- Geleceği şekillendirecek adımlar atmak,
- Etkileşimde olma,
- Eğlenceli vakit geçirme,
- Çevre ve sosyal alanlarını geliştirme çalışmalarına katkı sağlamak,
- Bir değişim sürecinde yer almak,
- Belirli konularda deneyim kazanmak,
- Belirli bir çalışma takvimi uygulayarak çalışmak,
- Becerilerini paylaşmak,
- Beceri geliştirmek,
- Başarıya ulaşmak için her zaman daha iyinin arayışı içine girmek,

Sunulan nedenlerden anlaşılacağı üzere faaliyetlere gönüllü katılım çocuklarda topluma ve gönüllü bireye karşı duyarlılık geliştirebilmektedir. Bu noktada kişisel gelişim psikolojik ve sosyal yönden yükseltilebilmektedir. Toplum yararına gerçekleştirilen bir faaliyet sonucunda psikolojik yarar sağlayan bir davranış olarak gönüllülük iyi insan veya iyi vatandaş olarak hissettirmektedir (Erdoğan, 2016: 12).

Gönüllü katılımındaki diğer bir neden bireyin kendisini ifade edebilme alanı bulmasıdır. Gönüllü olunmak istenen alan seçilerek gelişme veya öğrenme imkânı yakalanmaktadır. Bu noktada eğitim toplumsal gönüllülüğe katılım hususunda destek sunmaktadır. Ortaöğretim veya yükseköğretim kurumlarının birçok bölümünde topluma hizmet uygulamaları konulu dersler açılmaktadır. Dersin kazanımları kapsamında öğrenciler ve öğretmenler projeleri gönüllü katılım göstermektedir (Öğüt ve Kocamaz, 2013: 55). Tablo 3’te gönüllülük nedenleri ve motivasyon kaynakları listelenmektedir.

Tablo 3
Gönüllülük Motivasyon Kaynakları

Neden	Motivasyon Kaynağı
Pragmatik	Yararlı bir şeyler yapmaya istekli, kendini kanıtlamak yeni beceriler edinmek, işgücü piyasasında bireysel şansları ve konumu artırmak
Psikolojik	Kendi kimliğini belirlemenin bir yolu, benlik saygısını arttırmak, öne çıkma ihtiyacı, kişisel gelişim, kendi becerileri, bir tatmin duygusu ve yerine getirme, kendi eylemlerinin doğruluğu hakkında inanç
Sosyal	Yeni insanlarla tanışma arzusu, belirli bir sosyal statüye sahip olmak, tanınırlık kazanmak, bir gruba ait olmak, sosyal ilişkilerin gelişimi

Kaynak: Krajnakova ve diğerleri, 2018: 256.

1.2.4. Gönüllülük Motivasyonu

Bireyler aşağıdaki nedenlerden dolayı gönüllü olmaktadır (Bektaş, 2022: 20-21).

- Sosyal bir çevre edinmek, can sıkıntısı ve yalnızlık hissinden kurtulmak istemek
- İnandığı davranışı desteklemek
- İlgili kurum veya kuruluş tarafından gerçekleştirilen faaliyete eğlenceli bulmak, faaliyet lokasyonunda bulunmaktan zevk almak
- Yeni beceri kazanma isteği duymak, sahip olunan becerilerin etkinlik esnasında gelişmesini sağlamak
- Mevcut yetenekleri farklı kimselerle paylaşmak
- Kendisine ihtiyaç olduğunu düşünmek, bir problem çözümüne dahil olmak
- Ait olunan sosyal çevrede popülerlik kazanmak
- Yeni arkadaşlar edinmek
- Sosyal ihtiyaçlardan doğan aidiyet duygusunu tatmin etmeyi istemek

Bu nedenlerin yanı sıra bireyler neden gönüllü olmak istemediklerini daha net ifade edebilmektedir. Bunun nedeni gönüllülüğün herhangi bir beklenti içinde olmaksızın gerçekleşmesidir. Bu nedenle gönüllü olmayı istememek önemli sorunları işaret etmektedir (Bektaş, 2022: 22).

- Sorumluluk almayı istememek
- Bir yere bağımlı hissetmemek
- Kimsenin bireyin gönüllülüğe dair fikrini sormamış olması
- Yapılabilecek herhangi bir iş olduğuna inanmamak
- Kötü deneyim sahibi olmak
- Önceki organizasyonda beklentinin karşılanmaması, gerçekleştirilen görevini küçümsenmesi ve sorunlu biçimde ayrılmak
- Yapılan faaliyetin eğlenceli bir yön barındırmadığını düşünmek
- Özgüven eksikliği
- Mevcut işe engel teşkil edeceğini düşünmek
- Gönüllülük perspektifine sahip olmamak, yakın çevrede alışkanlık görmemek
- Ek masraf oluşturacağını düşünmek
- Kurum beklentileri ile uyum sağlayamamak, beklentilerinin gerçekleşmediğini düşünerek hayal kırıklığına uğramak
- Uygun biçimde görevlendirilmemek, yardım görmemek ve kapasitesini aşan biçimde görevlendirilmek
- Yeteneksiz olduğu hissine kapılarak eziklik hissetmek
- Üstlenilen sorumluluk ile uyumsuz beklentilere sahip olmak
- Yönetim kadrosu işleyişini kapasiteye uyumsuz bulmak ve aksaklıklar tespit etmek

Söz konusu nedenler gönüllerin enerji ve zaman harcamalarını ve ortaya çaba koymalarını engellemektedir. Gönüllülük kararında en önemli unsur insana yardım etme hissidir. Bu kapsamda gönüllerin eyleme geçmesini teşvik edebilecek en mühim güdü yardım isteğidir. Ancak gönüllüler etkinlik yönetimi ve anlaşılma farklı teşvik edici güdülerle karşılaşmak istemektedir. Modern gönüllülük anlayışında katkı kapsamı, yapısı ve süresi proje merkezlidir. Özellikle sosyal hizmet alanı faaliyetlerinde diğer insanların düşünülmesi başta olmak üzere gönüllü olma nedenleri ile yukarıda sunulan gönüllü olmayı neden istedikleri motivasyon unsuru taşımaktadır. Özellikle eğlenceli

aktiviteler farklı kişilerle paylaşıldığında güzel vakit geçirme isteği motivasyon faktörlerinden biri olmaktadır. Serbest zamanlarını gönüllülük faaliyetleri ile değerlendiren bireyler inandıkları amaca ve insanlara yardım etmeye yönelik hizmet sunmakta gayret ve enerjilerini adanmaktadır. Deneyimin eğlence ile desteklenmesi önemli bir motivasyon kaynağıdır. Organizasyonlara gönüllü katılımı bulunan bireylerin esas motivasyon unsurları (Bang ve Chekkadurai, 2009: 332-350);

- İtibar görmek
- Saygınlık kazanmak
- Bir eylemin parçası olmak
- Sosyalleşmek
- Etkileşim kurmaktır.

Psikolojik gereksinimleri tatmin etmek de gönüllü olarak katılım göstermenin nedenlerinden biridir. Yapılan çalışmalar sonucunda gerçekleştirilen 6 Temel gönüllülük işlevi tespit edilmiştir. Bunlar katılımcıların motive olmasına da yardımcı olmaktadır (Güzel ve Ünlü, 2015: 84-91).

- Değer, gönüllü bireyin organizasyona dair ilgisini gösterme gereksinimini gidermektedir.
- Anlayış, gönüllü bireyin bilgi toplama isteğini gidermektedir.
- Sosyalleşme, gönüllü bireyin katılımcılarla zaman geçirme gereksinimini gidermektedir.
- Kariyer, gönüllü bireyin gelecek dönemlerdeki iş hayatının şekillenmesine yönelik fırsat elde etmesini düşündürmektedir.
- Koruyucu, ego ne denli olumsuz hislerin önüne geçmeyi sağlamaktadır.
- Yükselme, gönüllü bireyin benlik saygısı doyumunu ve kişisel gelişim ihtiyacını gidermektedir.

İşlevlerin tümü gönüllü motivasyonu için çok boyutlu psikolojik bilinçli ortaya koymaktadır. Deneyim, motivasyon haricinde bireyin gönüllülük davranışını sürdürmesinde etkilidir. Gönüllük motivasyonu sağlanan bireyler gerekli psikolojik doyuma ulaştıklarından üstlendikleri göreve sorumlulukta çok daha fazla istekli ve başarılı olmaktadır (Pauline, 2011: 10-32).

1.2.5. Gönüllülük ve Liderlik

Liderlik kavramı sosyal bir olgu olup diğer sosyal unsurlar gibi sürekli değişime uğramaktadır. Çeşitli tanımları bulunan liderliğin sürekli uğradığı değişim nedeni toplumsal değişimlerdir. Bireyin yaşamında ihtiyaçlar kaynaklı gerçekleşen sosyokültürel, sosyoekonomik ve psikososyal değişimler meydana getirmektedir (Özkan, 2016: 615). Bu kapsamda liderlik belirli amaçlara hizmet eden hedeflere ulaşabilmek için bilinçli ve sistemli biçimde insanları yönlendirme ve etkileme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu sorumluluğu ve görevi üstlenen kişi liderdir. Çeşitli yöntem ve amaçlarla grup veya kitleleri peşinden sürüklemektedir (Şencan ve diğerleri, 2015: 243).

Doğal alanlara baskı uygulama yönelimi ile tiranlara benzer davranış gösteren katı kurallı liderler otokratik (Yeo, 2006: 65), temel görevi kaynak sağlamak olan, grup üyelerinin sorun çözümü ve kendini yetiştirme konusunda güdülenmesini sağlayan liderler tam serbestlik tanıyan, takipçileri ile merkezi otoritenin aksine sosyal grup olarak hareket edebilen, demokratik, destekçi, motive edebilen, karar süreçlerine takipçileri dahil eden liderler katılımcı (Önen ve Kanayran, 2015: 47), genelde kriz anında güçlü kişilik ve olağanüstü nitelik sergileyen, cesur, ikna ve motivasyon sağlayan liderler karizmatik (Çelik ve Sünbül, 2008: 53), çalışanlarla psikolojik siyasi ve iktisadi değişime bağlı ilişki kuran, ödüllendirme, diyalog ve motivasyon sağlayan, vizyon sahibi liderler etkileşimci, geleceğin görebilen, ulaşabilecek amaçlar belirleyen, örgüt üyelerini harekete geçirebilen ve birlikte eylem gerçekleştiren liderler vizyoner (Önen ve Kanayran, 2015: 47), önderliğin yanı sıra süper niteliğe sahip, yetkilendirilen ve görevlendirilen üstün bir güç transferi olan, bağımsızlık sağlayan liderler süper (Müller ve diğerleri, 2013: 805) olarak kategorize edilmektedir.

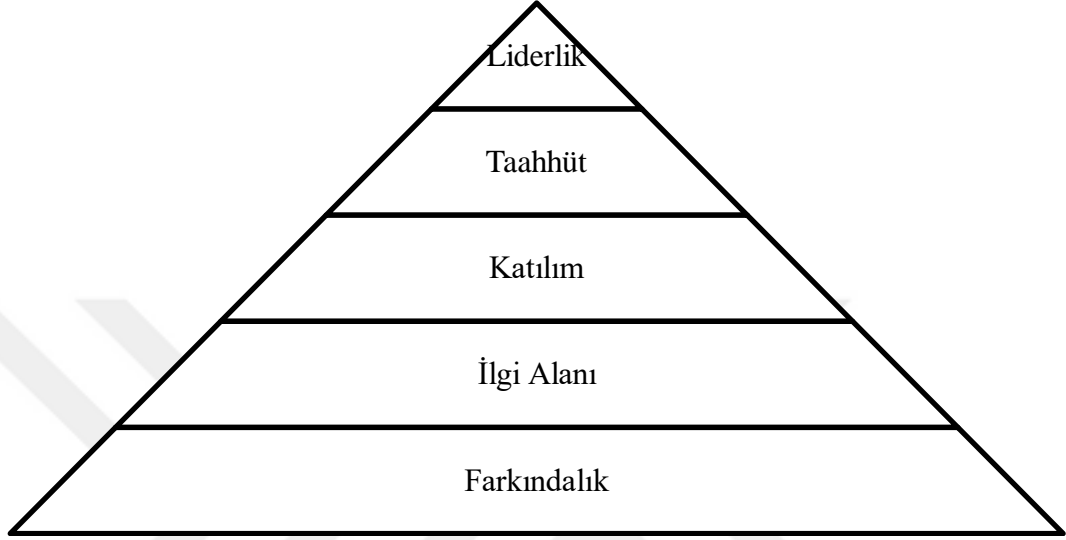
Çoğu zaman lider ve yönetici benzer kavramlar olarak görülmektedir. Ancak lider önder anlamına gelmektedir. Çevresindeki insanları etkileyen, bunu davranışlarıyla belli eden, gelecekte oluşacak ihtiyaçları öngörerek farkına varan, insanları yönlendiren, güven enjekte eden, rehberlik yapan ve güçlü ikna kabiliyeti ile motivasyon sağlayan bireylerdir. Yöneticiler ise sınırları daha önce çizilmiş standart ve kurallar çerçevesinde

örgütsel amaçlara ulaşabilmek için daha fazla planlama eşgüdüm, yöneltme, örgütleme ve denetim fonksiyonlarını kullanan bireylerdir (Önen ve Kanayran, 2015: 45-46).

Liderler geleceğe odaklanmakta yöneticiler içerisinde buldukları durumu korumayı amaçlamaktadır. Yöneticiler işin yapılması ile ilgilenmekte liderler işin nasıl yapıldığını önemsemektir. İşin yapılış biçimi, yapılması ve geliştirilmesi ile ilgilenenler ise lider yöneticilerdir. Liderlerin gönüllülük organizasyonlarında görev üstlenmelerinin motivasyon faktörü materyal etkenlerdir. Bu durum mesleki kariyer ve sosyal statü beklentisinin varlığına işaret etmektedir. Bu nedenle özellikle gençler için gönüllülük faaliyetleri sertifika, katılım veya teşekkür belgesi gibi materyallerle desteklenmelidir. Verilen belgelerin diğer kurum ve kuruluşlar tarafından tanınması, gönüllülük haklarını koruma altına alan yasal bir mevzuat düzenlenmesi, organizasyon süresince sağlık sigortalarının bulması gibi adımlar atılmalıdır. Böylece motivasyonları artış gösterecek olan liderlerin daha sonraki faaliyetleri katılımı kolaylaşmaktadır. Ayrıca gönüllü lider yöneticiler gönülleri yönlendirebilen eğitici ve yönetici bireylerden, iletişim açısından yeterli donanımına sahip gönüllülerden seçilmelidir. Organizasyona katılım gösteren gönüllülerin ve çalışan personelin üzerinde yönlendirici, motive edici üstün grup becerilerine sahip bireyler olarak kendilerine tüm organizasyonlarda ihtiyaç duyulmaktadır (Bülbül, 2019: 58-59).

Gönüllülük düzeyleri incelendiğinde Şekil 1'e ulaşılmaktadır. Gönüllü bireyler öncelikle toplumsal bir durum veya konunun farkına varmaktadır. Ardından konuya dair önemi algılamakta ve kendi yaşamıyla ilişkisini anlayarak çözüm üretme karar vermektedir. Zaman içerisinde deneyim kazanmakta, bir müddet sonra katıldıkları toplum lider olmaktadır. Şekil 1'de yazdığı üzere piramidin tepe noktasında yer almaya başlamakta ve gönüllü ekibi yönetmekten sorumlu olmaktadır. Elbette gönüllülük tecrübesi her daim bu düzeyde ilerlemek zorunda değildir. Her bir gönüllü, liderlik düzeyine ulaşmak veya liderlik yapmakla yükümlü değildir. Bazı gönüllüler farklı düzeyde kendilerini rahat hissetmekte ve daha verimli olmaktadır. Piramidin her bir düzeyi aynı önem ve değere sahiptir. Her bir düzey diğer bir düzeye ihtiyaç duymaktadır. Asıl amaç toplumsal fayda olduğunda gönüllü bireylerin kendilerini rahat hissettikleri ve üretebildikleri noktada bulunmaları önem arz etmektedir (Gönüllü Sivil

Toplum, 2021). Gönüllü liderlerin sahip olması gereken özellikler ise ortaya çıkan durumlar doğrultusunda karar alabilme ve bunu yönlendirebilmedir. Bu doğrultuda liderleri yönlendiren motivasyonel durumların bilinmesi ve bu yönde kendi yetilerini geliştirmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir (Ünlü ve diğerleri, 2018: 16).

Şekil 1: Gönüllülük düzeyleri
Kaynak: Gönüllü Sivil Toplum, 2021

2006 yılında, Strategic Media Company of Marketing ve Comcast Foundation öncülüğünde, Philadelphia, ABD’de Women Way organizasyonu için yürütülen bir araştırmada, iletişim becerileri, kaynak geliştirme ve güç becerileri olarak adlandırılan liderlik yeteneğine sahip 90 iş kadını ile kişisel görüşmeler ve çevrimiçi anket gerçekleştirilmiştir. Gönüllü faaliyetlere katılım zamanı, yolu ve nedeninin belirlendiği bu çalışma sonucunda; katılımcıların %83’ü, gönüllü katılım sayesinde liderlik becerisi kazandıklarını/ geliştirdiklerini; %78’i iletişim becerilerinde gelişme olduğunu bildirmiştir. %62’si problem çözme becerilerini, %57’si organizasyon/çoklu görev becerilerini ve %53’ü pazarlama becerilerini geliştirmiştir. Bu sonuçlar, kadınlar için gönüllülüğün faydalarını ve aynı zamanda iş dünyasının toplum için gönüllülükten nasıl yararlanabileceğini göstermektedir. Gönüllülük iş fırsatlarını geliştirmekte ve fayda sunmaktadır. Bu kapsamda liderlik nedir sorusuna yanıt aranmıştır. Önceden belirlenmiş hedeflere ulaşmak için başkalarının davranışlarını etkileme kapasitesi liderlik olarak tanımlanmakta ve bu kapasite, eğitim veya çalışma yaşamında

mükemmel performans için motive etmesi, sorumlulukları devretmesi, rehberlik etmesi ve insanlara saygı duyması ile gerçekleşmektedir. Liderler, niteliklerini, değerlerini, ahlakını ve deneyimlerini değerlendiren bireylerdir. Sorumlu, adil, kapsamlı, işbirlikçi ve işini gerçekleştirmeye istekli olmalı, yaptığı şey üzerinde tam kontrole sahip olmalı, sporcunun, gönüllünün veya antrenörün performansını ve faaliyetlerini bilmeli, çabayı takdir etmeli ve kabul etmelidir. Sporda, sporcular, seyirciler, hakemler, sağlık çalışanları, eğitimciler ve antrenörler gibi farklı liderlik olasılıkları mevcuttur ancak herkes lider olmak zorunda değildir. Bu yetenek, kişisel ve profesyonel düzeydeki durumlarda, hatalar yaparak kazanılmakta, bireysel refah aksine tüm çalışma ekibi için en iyi seçimi yapmaktadır. Mevcut bir öncül, liderin doğmadığı, yapıldığıdır. Lider, grup üyelerini en iyi şekilde eğitmekte, yönlendirmekte ve yönetmektedir. Liderliğin etkin biçimde uygulanması için 3 faktör birleşmelidir; birey, takipçiler ve faaliyet gösterilen ortam koşulları (Nunez, 2012: 2).

BÖLÜM 2: SPOR GÖNÜLLÜLÜĞÜ KAVRAMI VE MOTİVASYON

2.1. Spor Gönüllülüğü

Spor organizasyonlarındaki insan kaynakları ihtiyacı son dönemlerde en üst limite ulaşmıştır. Özel ve resmi spor organizasyonlarına ve kuruluşlara bağlı görev alan ücretli personel haricinde gönüllü bireyler bu oluşumlarda sorumluluk üstlenmektedir. Öyle ki olimpiik oyunlar uluslararası spor organizasyonları başta olmak üzere gönüllüler profesyonel personel kadar etkin konumda görevlendirilmektedir. Böylece bireysel nitelikleri doğrultusunda organizasyon kalitesini arttırmaktadır. Sidney 2000 yaz olimpiyatları organizasyonunda neredeyse 50.000 gönüllü görevlendirilmiştir. Bu durumun Avustralya'daki sosyal yaşam değerleri arasında gönüllülük anlayışının önemli olmasından kaynaklandığı belirtilmektedir. Çok sayıda ülkede sportif gönüllülük yapılanmaları görülmektedir. Kanada İstatistik Sekreterliği ile Turizm ve Rekreasyon Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada 15 yaş ve üzeri gönüllülerin farklı alanlardaki popülasyonu 401000 olarak tespit edilmiştir. İspanya'da Cloudede Condal 25 olimpiyat oyunları için adaylık söz konusu olduğunda 100.000 gönüllü çağrısı yapılmıştır. Bu durumu takriben sistemli yapılanma ihtiyacı doğmuş ve İspanya Olimpiyat Spor ve Sosyal Gönüllülük Federasyonu 1995'te kurulmuştur. Gönüllülerin organizasyon kalitesi ve toplumsal katılımıcılıkta artış sağlamalarının yanı sıra organizasyon bütçelerini rahatlattıkları bilinmektedir. Öyle ki Sidney yaz olimpiyatlarında çalışma saati 5.450\$ olan gönüllerin organizasyona sağladığı ekonomik kazanç AUS \$109.756.925,00 olmuştur (Chalip, 1999: 107).

Ülkemizde gerçekleşen teşkilat yapılanması Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) ve Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) gençlik liderliği yetiştirme, gelişim eğitimleri ile çalışma usul ve esasları yönergesi kapsamında gönüllü gençlik lideri adayları için gönüllü eğitimleri düzenlenmektedir. TMOK liderliğinde düzenlenen uluslararası ilham projesi kapsamında spor gönüllü programı geliştirilmiştir. Ellişer kişiden oluşan iki gruba eğitim verilmektedir. Çeşitli üniversitelerden 100 öğrencinin katıldığı eğitimde kültürlerarası öğrenme, çalışma yöntemi, gönüllülük, iletişim, takım çalışması gibi konulara ağırlık verilmiş ayrıca spor organizasyonu boyutu ile alakalı bir eğitim sunulmuştur. Spor gönüllülüğü eğitim programı ile uluslararası ve ulusal spor

organizasyonlarında yer alabilecek düzeyde donanım, yetkinlik ve tecrübe sahibi olan gönüllü bireylerden ibaret havuz kurulmak istenmektedir.

Sporda gönüllülük alan yazısı incelendiğinde gönüllü insan kaynakları organizasyonu Türkiye için uygulama örneği adlı çalışmada yetkili kurum ve kuruluşların sayısal verilerine ve ülkemizdeki uygulama modeline rastlanmaktadır (Sertbaş ve diğerleri, 2002: 32-39). İzleyici ve katılımcı hareketli ile yüksek olan, ekonomik etki oluşturan, sınırlı sürede gerçekleşen, yoğun medya ilgisine sahip olan (ECMT, 2003: 13-15). Ülkemizde, gönüllü faaliyetlerinin gerçekleştirildiği alanların başında spor gelmektedir. Belli periyotlarda gerçekleştirilen ve gönüllülerin tercih ettiği spor etkinlikleri yer almaktadır. Bu etkinlikler Olimpiyat Oyunları, Dünya Kupası gibi dört yılda bir yapılan ve farklı lokasyonlarda gerçekleştirilen majör spor etkinlikleri, iki yılda bir yapılan ve yine farklı lokasyonlarda gerçekleştirilen Dünya ve Kıtasal Şampiyonaları ya da aynı lokasyonda düzenli olarak her yıl gerçekleştirilen spor etkinlikleri olabilir (Çetin, Özman ve Güneş, 2019: 3380). Farklı statülerdeki çok sayıda insan tarafından yürütülen faaliyetler, hazırlandıkların da organizasyon komitesi toplanmaktadır. Organizasyonda görev ama ve hizmet etkinliğinden sorumlu olan iç ve dış çalışanlar müşteri beklentilerine yanıt oluşturmakta sorumluluk ve etki sahibidirler. Etkinlik başarısı farklı profil ve orijin sunan grupların takım ruhu içerisinde çalışmasına bağlı olduğundan özellikle hiçbir ücret beklentisi olmayan spor gönüllülerinin katkıları önem arz etmektedir. Bu nedenle organizasyon yönetici ve yürütücüleri tarafından motive edilmeleri zorunludur. Organizasyonların amacı yalnızca spor ile sınırlı olmayıp pazarlama, marka itibarı, tanıtım ve deneyim diğer önemli enstrümanları oluşturmaktadır. Organizasyonun başarısında bir diğer belirleyici unsur medyanın çapraz etkisidir. Gelişen teknoloji vasıtasıyla kitle iletişim araçlarından anında takip edilebilen organizasyonlar tüm dünyaya sunulmaktadır. Gerçekleştirilen her bir organizasyonda spor gönüllülerinin aktif katılımı mümkündür. İçerik, gereksinim duyulan faaliyet alanı, gün sayısı ve gönüllülerden istenen nitelikler organizasyonun yürütülmesinden sorumlu ekip tarafından önceden tespit edilmektedir. Organizasyonun gerçekleştirileceği ülke, şehir lokasyonda yaşamını sürdüren bireylerin bütünlük oluşturması önemlidir. Bu nedenle gönüllüler lokasyonu iyi tanıyan ve sahiplenilen bireylerce seçilmelidir. Organizasyon için gerekli gönüllü sayısı kadar istihdam oldukça

önemlidir. Daha fazla veya yetersiz gönüllü istihdamı dağılım ve sorumluluk açısından çeşitli sıkıntılara yol açabilmektedir. Görev içerikleri gönüllü nitelikleriyle örtüşmelidir, bu nedenle mümkünse yüz yüze iletişim kurulmalıdır.

2.2. Spor Gönüllüleri Görevleri

Spor organizasyonlarına katılım gösteren gönüllülerin aktif olarak üstlenebilecekleri görev alanları;

- Etkinlik Alanı Yönetimi
- Finans ve Bütçeleme
- Gönüllü Yönetimi
- İtibar
- Konaklama
- Pazarlama
- Topluluk Yönetimi
- Etkinlik Operasyonu
- Gıda
- İlk Yardım
- Kayıt
- Medya
- Risk – Kriz Yönetimi

Araştırmalar gönüllü yönetimi ve koordinasyonunun kompleks bir yapı olması nedeniyle çeşitli etkinliklerde verilen görev alanlarına ek yapılabileceğini ortaya koymaktadır. Spor Gönüllüleri (2022) tarafından spor gönüllülerine atfedilebilecek olan görev alanları aşağıda listelenmektedir;

- Akreditasyon
- Doping Kontrolü
- Federasyon veya Organizasyon Yönetici Asistanı
- Kıyafet Dağıtımı
- Lojistik Destek
- Mekanlarda Rehberlik
- Otel ve Havaalanı Karşılama
- Sürdürülebilirlik ve Geri Dönüşüm İçin Destek
- Start / Finish Alanı
- Saha İçi Görevler
- Tanıtım
- Dil Hizmetleri
- Etkinlik Operasyon Desteği
- Gönüllü Merkezi Koordinasyon
- Kimliklerin Desteklenmesi
- Medya Desteği
- Mihmandarlık
- Sağlık Görevlilerine Destek
- Sponsorluk Pazarlama Ekiplerine Destek
- Su İstasyonları
- Takımlar İçin Destek
- Yönlendirme

En fazla gereksinim duyulan gönüllü desteği yabancı dil konuşulan alanlardır. Sporcular, izleyiciler, antrenörler ve yöneticiler havaalanında karşılama esnasında, konaklama yerleştirmelerinde gönüllülerle iletişim kurmaktadır. Yabancı dil konuşabilme yetisini arttıran bu göreve gönüllü ilgisi yoğundur. Ayrıca havaalanı gibi görülmek istenen yabancı katılımcıların ilk temas noktaları gönüllü ekiplerince doldurulmaktadır. Takım mihmandarları olarak anılan bu ekip süreç içerisinde İngilizce haricinde farklı dile hakimiyete yönlendirmiştir. Ayrıca tanışılan misafirlerle organizasyon ardından arkadaşlık kurulabilmektedir (Spor Gönüllüleri, 2021).

Hedef ve motivasyonu bulunan gönüllerin ihtiyacı olan bireylere yardımcı olabilmek için dahil oldukları faaliyetler günümüzde spor organizasyonlarının en önemli sahası olarak kabul görmektedir. Küresel bazda çok sayıda ülkede spor organizasyonları için en büyük kategori gönüllülere ayrılmaktadır (Ranade, 2000: 45-65).

Spor gönüllüleri fiziksel ve sportif faaliyetleri desteklemenin yanı sıra organizasyonların düzenlenmesi ve yürütülmesinde aktif olan bireyler olarak rolleri etkinlik türü büyüklüğü ve katılımcı sayısına uygun olarak değişim göstermektedir. Kimi görevler kısmen minik bir hazırlık süreci gerektirmekte kimi görevler çok daha büyük hazırlık sürece ve katılımcıya gereksinim duymaktadır (Cuskelly ve diğerleri, 2006: 39).

2.2.1. Gönüllü ihtiyacı ve çalışma alanı tespiti

Planlanan ve organize edilen içeriğe uygun biçimde görev tanımları yapılmalıdır. Mevcut görevin hangi gönüllü miktarıyla uygulanabileceği tespit edilmeli, uygun gönüllüler görevlendirilmelidir. Olay biçimine bağlı olarak ücretli personel ve gönüllü bireylerin görev tanımlamaları açıklanarak ihtiyaç alanları tespit edilmelidir. Satın alma kalemleri için spor gönüllülerinin cinsiyeti ve sayıları bilinmelidir. İşin tanımına uygun yeteneklere sahip bireysel kriterler belirlenmelidir. İstihdam ve görev atama esnasında kolaylaştırıcıdır (Sarikaya, 2011: 67).

2.2.2. Gönüllüye ulaşma ve seçim

İhtiyaç analizi ile doğru orantılı başarıya sahip bir aşamadır. Gönüllü bireylere ulaşabilmenin en güvenli yolu gönüllü bulunabilecek kaynakların iyi değerlendirilmesidir. Bu kaynaklardan bazıları özellikle yüksek öğretim öğrencileri olmak üzere öğrenciler, finansal destek haricinde gönüllü desteği sunan işletmeler, fazlaca boş vakti bulunan emekliler, sivil toplum kuruluşları ve eski gönüllülerdir (FDÜNYADA, 2007: 169). Ulaşılan gönüllüler arasından iş tanımına uygunluğu belirlenen bireyler seçilmelidir. Alanında uzman veya eğitilmiş bireylerin seçim yapması önem arz etmektedir. Seçim yapacak olan kurul insan kaynakları departmanı veya yerel organizasyon komitesi tarafından belirlenebilmektedir. Başvuru formu eksiksiz doldurulmalı ve gönüllü adayına yönelik notlar alınmalıdır.

2.2.3. Gönüllülük programı planı ve oryantasyon

Oryantasyon süreci kurum veya organizasyona uyum sağlama aşamasını içermektedir. Bu nedenle aşamada dikkatle planlanan, konum ve zaman bakımından tanımlanan aşamaların organizasyon bilgisi paylaşılmaktadır. İlk etkileşimde bırakılacak etki önemli olduğundan kurum ve organizasyonu tanıtımı yapılmalıdır. Bu kapsamda üzerinde durulması gereken hususlar (Çölgeçen: 2013: 176);

- Amaçlar ve hedefler
- Çalışma arkadaşları
- Gerçekleştirilen gönüllü hizmetler
- Gönüllü programı politika ve prosedürleri
- Görevlendirilecek iş ve ilgili bilgiler
- İrtibat kurulabilecek ve yardım istenebilecek kişiler
- Kullanılabilecek araç-gereç ve ofislerin tanıtımı
- Kuruluş/organizasyon yapısı ve birimleri
- Kuruluş/organizasyonunun tarihçesi
- Misyonu ve vizyon

Kabaca etkinlik öncesi, esnası ve sonrasında gönüllüler tarafından gerçekleştirilmesi gereken prosedürler aktarılmalıdır. Programda bulunan kaynakların düzenlenmesi ile hızlı ilerleme sağlanmaktadır. Kaynak olarak atfedilenler malzeme, finansal ve insan

kaynaklarıdır. Ayrıca her bir organizasyonun ve spor etkinliğinin tek olduğu fark edilerek, her etkinlik için ayrıntılı gelişim planı hazırlanmalıdır. İşletme süreçleri ortak hareket gerektiren farklı birimlerce yapılmalıdır.

2.2.4. Gönüllü sayısı, seçimi ve görev atama

Etkinliği kurgulayan bireyler, gönüllülerin ücret almaksızın çalıştıklarını ve diledikleri an organizasyonu bırakabileceklerini unutmamalıdır (Güngör ve Çölgeçen, 2013: 174). Bu nedenle ucuz kaynak olarak algılanmaları halinde gönüllü ile ücretli personel arasında çatışma yaşanacağı bilinmelidir. Gönüllü başvuruları için yeterli sayı elde edildiğinde program durdurulmamalı, %15-30 oranında gönüllünün katılım sağlamayacağı öngörülerek değerlendirmeye devam edilmelidir. Spor gönüllüleri seçiminde en önemli kriterler; samimi, nazik ve iletişime açık olmak, en az iki dil bilmek, yapılacak organizasyona motive olmak, ekip odaklı olmak, etkinliklerin keyfini çıkartabilmek, güvenilir ve reşit olmaktır (Güngör, 2014: 30-32). Öncesinde yeterlilik, motivasyon, deneyim kriterleri baz alınmalıdır. Deneyim gerçekleştirilen çalışmada kolaylık sağlamakta, yeterlilik verilen görevleri sağlayabilmek adına uygun nitelik taşımayı ifade etmekte, motivasyon ise karşılık beklemezsizin önemli sorumluluklar üstlenen gönüllünün motivasyonunu kapsamaktadır (Çölgeçen, 2013: 177). Ayrıca gönüllü seçiminde önem arz eden sistemselsüreç ayrıntıları paylaşılmaktadır (Güngör, 2014: 32). Buna göre;

- Çevrimiçi sistem girişi ayrıntılı tespit edilmeli, istenen gönüllü kriterleri net biçimde ifade edilmeli, doldurulması zorunlu alanlar hakkında bireyler uyarılmalıdır.
- Sistem kayıt esnasında sığınmacı veya sınır kaçaklarının başvuruları otomatikman belirlenir. Bu nedenle başvurular vatandaşlık durum tespitini sağlamalıdır.
- Veri tabanı geniş bir aralığı müsaade etmelidir. Seçim ekibi tarafından eşleştirme yapılarak kişilere elektronik posta gönderimi mümkün olmalıdır.
- Veri tabanına yüklenen başvuruların kriterlere uygun seçimi taranabilmeli, otomatik ve adil biçimde sonraki aşama için kabul veya reddedilmelidir.
- Çağrı merkezi gönüllü ve ücretli çalışanları belirlenen görüşme kurallarına uygun görüşmeler gerçekleştirmeli, her gönüllüye aynı ve tam veri sağlayacak sorular yöneltilmelidir. Başvuru sahipleri iletişim ve dil becerilerine dikkat edilmelidir.

- Telefon görüşmesi olumlu sonuçlandığı takdirde gönüllü adayı yüz yüze görüşmeye davet edilmelidir. Elektronik postada davet tarihi saati yeri ve istenen evraklar gibi detaylar yer almalıdır.
- Kişisel görüşme belirlenerek tek bir yönerge ile devam edilmekte, gönüllünün mevcut nitelikleri kapsamında uygun pozisyon seçiminde kullanılmaktadır. Temas belirleyiciler gönüllünün cevaplarını ve iletişimini iyi gözlemlemelidir.
- Başvuru pozitif sonuçlandığında gönüllü adayından fotoğraf alınmaktadır. Uygun departmana eklenen gönüllü ile taahhütname, sözleşmesi gibi evraklar imzalanarak görüşme sonlandırılmalıdır.

2.2.5. Bütçe oluşturma

Gönüllü projesi tasarımıyla orantılı bir bütçe oluşturulmalıdır. Gönüllü seçimi eğitimleri ve motivasyon faaliyetleri lokasyonları, iletişim bütçe kalemleri, mevcudiyeti halinde sponsor varlığı bütçe kalemlerini etkilemektedir. Bu nedenle seçim ve eğitim süresi, motivasyon faaliyeti ve gönüllü sayısı artışı, bütçeyi arttırmaktadır (Güngör, 2014: 35).

2.2.6. Yemek Hizmeti

Yemek organizasyonu gönüllü bireylerin memnuniyetleri açısından önemlidir. Kaliteli hizmet teşekkür yerine geçebilmektedir. Yemek dağıtım ve seçimi buna uygun planlanmalı ne zamanında gerçekleşmelidir. Bu koşulları sağlayacak olan altyapı ve sorumlular belirlenmelidir (Güngör, 2014: 35).

2.2.7. Gönüllü merkezi

Organizasyon alanında bulunmalı, catering ofis dinlenme odasına uygun ortamlar tercih edilmelidir. Bu ortamlar gönüllü ofisi, bilgi masası, soyunma odaları ve sıhhi tesisler, catering alanları (yemek alanı, depo, büfe vb.), düzgün dağılım, dinlenme, TV, eğlence, müzik odası alanları içermelidir (Güngör, 2014: 35).

2.2.8. Motivasyon faaliyetleri

Tamamen gönüllülük esası ile esnek çalışma saatlerinde görev alan spor gönüllüleri için önem arz eden bir nokta olup takım ruhu oluşturma, kaynaşma ve eğlence amacıyla

gerçekleştiren etkinliktir. Gönüllü merkezinde konumlandırılan televizyon müzik seti veya oyun konsolu da motivasyona olumlu etki etmektedir (Güngör, 2014: 36).

2.2.9. Güvenlik

Gönüllüler güvenlik güçleri olarak akreditasyon geçişleri haricinde görev almamalıdır. Genel geçer konular için aldıkları eğitim herhangi bir sorun durumunda organizasyon takım ve seyirci tahliyesi için kullanılabilir (Güngör, 2014: 36).

2.2.10. Eğitim

Gönüllüye sağlanan eğitim süreci profesyonel anlamda planlanarak hizmet ve gönüllü etkinliğini artırabilecek nitelik taşımalıdır. Ayrıca eğitim süreci bazı özellikleri bulundurmalıdır. Bunlar, üstlenen göreve özgü, aranan nitelikleri kazandırabilecek düzeyde, becerileri geliştirebilen nitelikte ve sürekliliği sağlanabilen periyodik hizmet özellikleridir. Tek bir eğitim ile maksimum performans beklemek yanlış olmakta, ancak hukuki, sosyal, fizyolojik ve psikolojik başta olmak üzere çok sayıda boyuta sahip bir eğitim ile yüksek performans ve verim elde edilebilmektedir (Güngör ve Çölgeçen, 2013: 178).

2.3. Motivasyon

Motivasyon, bireylerin belli bir yönde davranmasına yol açan, onu böyle bir davranışa iten, bir işi yapmaya istekli kılan iç durumunun harekete geçirilmesidir. Bireylerin belli bir işi yapabilmesi için gerekli olan çabanın ve enerjinin yaratılması işlemi, bireyleri istenilen nitelikte ve nicelikte görevini yapması için etkileme işlemi de motivasyon olarak tanımlanmaktadır (Güney, 2013: 353).

Motivasyon yöntemleri doğru kullanıldığında bireyin motivasyonsuzluğu giderilerek harekete geçmesi sağlanabilir. Motivasyonsuzluk, bir davranışı gerçekleştirmeye yönelik ne içsel ne de dışsal herhangi bir isteğin olmaması durumu olarak tanımlanmaktadır (Ryan ve Deci, 2000a). Motivasyonsuzluk istenmeyen bir durum olarak karşımıza çıkmakta, motivasyonsuzluğun giderilmesi ve iş görenlerin motivasyonunun sağlanması dışsal bir etki veya içsel bir etkiyle sağlanabilmektedir

2.3.1. Motivasyon Kavramı

Motivasyon kavramını açıklamak için bilimsel literatürde pek çok tanım geliştirilmiştir. Türkçe karşılığı güdü, güdülenme olan motivasyonun, Latince hareket anlamına gelen “movere”, “motum” kökünden türediği bilinmektedir (Aksoy, 2006: 52; Porter vd., 2003: 1; Şimşek vd., 2003: 129). Güdülenme, davranışı anlamada çok önemli bir süreçtir. Gözle görülmeyen varsayımsal bir olgudur. Güdü terimi Latince movere’den türetilmiştir. “Movere” harekete geçirme anlamındadır. Buna dayanarak güdüyü "davranışı amaca doğru harekete geçiren, yönelten bir iç durum" olarak tanımlayabiliriz. Motivasyon, kişilerin belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere kendi arzu ve istekleri ile davranışları ve çaba göstermeleri olarak tanımlanmaktadır. (Koçel, 2003: 633).

2.3.2. Motivasyonun Önemi

Motivasyonu kişilerin belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere kendi arzu ve istekleri doğrultusunda davranışları şeklinde tanımlamak da mümkündür (Koçel, 2005: 633).

Terrell motivasyonun önemini şu cümle ile ifade etmektedir: Eğitim konusunda hatırlanması gereken üç şey bulunmaktadır; “Birincisi motivasyon, ikincisi motivasyon, üçüncüsü ise yine motivasyondur.” (Ames, 1990).

Motivasyon araçlarından bazıları ise şöyle sıralanmaktadır:

- Etken iletişim
- Kişisel güç ve etki sahibi olma
- Yükselme olanakları
- Takdir etme
- Sorumluluk verme
- Yeterli ve adil ücret sistemi
- Kişiliğe saygı
- Çalışanlar arasında iyi ilişkiler
- Kendini gösterme ve yetenekleri kullanabilme olanakları

Teknolojik gelişmeler, iletişim dünyasındaki başarılar ve özellikle insanların ekonomik düzeylerine bağlı olarak yaşam düzeyleri iyileşmiştir. Buna bağlı olarak daha önce onları motive eden sadece fizyolojik ihtiyaçlar iken, son yıllarda daha farklı ihtiyaç yapıları ortaya çıkmıştır. Bireyin hareket ve davranışlarına etki eden ve yönlendiren istek amaçların yanında, çevre şartları, bireysel izlenimler, sosyal alışkanlıklar, tutum gibi çeşitli çevresel unsurlar da bulunmaktadır. (Hodgson, 1997, s. 459).

2.3.3. Motivasyonun Türleri

Motivasyon türleri genel olarak içsel motivasyon ve dışsal motivasyon olarak ikiye ayrılabiliriz.

2.3.3.1. İçsel Motivasyon

İçsel motivasyon, bireyin bir faaliyeti yaparken doğal bir şekilde doyum elde ettiği için yapması şeklinde ifade edilmektedir. İçsel motive olan bir birey için dıştan ödül ya da baskılardan ziyade yapılan faaliyetin ilgi çekici ve eğlenceli olması önemlidir. İnsanlar doğuştan itibaren merak ve keşfetme duyguları ile dışsal teşviklere ihtiyaç duymadan davranışlar sergilerler. Bu doğal motivasyonel eğilim insanın zihinsel, sosyal ve psikolojik gelişiminde oldukça önemlidir. Bireyin bilgi ve yetenekleri, var olan doğal ilgilerine paralel olarak yaptığı faaliyetler aracılığıyla da gelişmektedir. Yeniliklerle ilgilenmek, aktiviteleri özümsemek ve yaratıcılık sadece yaşamın ilk yılları ile sınırlı değildir. Fakat performans, kalıcılık ve hayatın genel dönemlerinin iyi oluş hali için insan doğasının önemli bir belirleyicisidir (Ryan ve Deci, 2000b: 56). İçsel olarak motive olan birey, ödüllere veya baskıya ihtiyaç duymadan, özgürce ve kendi iradesiyle faaliyetleri gerçekleştirmektedir (Deci vd., 1991: 328).

2.3.3.2. Dışsal Motivasyon

Birey, çocukluk yıllarında daha çok içsel motivasyonla davranışlarını gerçekleştirmektedir. Fakat ilerleyen zamanlarda çevresindeki ilişkilerle beraber sosyal kuralları anlamakta, bireyin içsel motivasyonla gerçekleştirdiği davranışları azalış göstermekte ve bu kurallara uygun davranışlar sergilemek zorunda kalmaktadır. Böylece birey, içsel doyum elde etmek için değil, ödül elde etmek ya da ceza almamak için davranışlar gösterir ki bunlar da dışsal motivasyonla ilişkilidir (Deci ve Ryan, 2000).

Dışsal motivasyon, davranışın bir sonuç için gerçekleştirildiği motivasyon çeşididir. Birey bir davranışı, davranıştan ziyade davranışın sonuçları için sergilemektedir (Deci, Vallerand, Pelletier ve Ryan, 1991: 328).

BÖLÜM 3: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma; nitel, nicel veya karma yöntemlerle gerçekleştirilebilmektedir. Nitel araştırmalarda, gerçeklik araştırmacıların bilgileri, deneyimleriyle anlamlandırılmaktayken yorumcularında bakış açısını ihtiva etmektedir. Nicel araştırmalarda gerçeklik araştırmacıdan bağımsızdır. Bu gerçeklik nesnel bir şekilde gözlenebilir, ölçülebilir ve analiz edilebilmektedir (Büyüköztürk vd., 2016).

Çalışmada, nicel tarama model ve desenlerinden biri olan genel tarama modellerinden, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

3.2. Araştırma Evreni ve Örneklem

Araştırma evrenini İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret Anonim Şirketi tarafından organize edilen spor organizasyonlarında görev alan gönüllüler oluşturmaktadır. Örneklemi ise kolayda örneklem yöntemi ile belirlenen ve bu şirketin organize ettiği İstanbul Maratonu organizasyonlarında görev alan 600 gönüllüden oluşturmaktadır.

3.3. Araştırma Hipotezleri

H₁: Türkiye spor organizasyonlarında görev alan gönüllü bireylerin demografik farklılıkları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.

H_{1a}: Katılımcı gönüllü bireylerin cinsiyetleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{1b}: Katılımcı gönüllü bireylerin yaşları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{1c}: Katılımcı gönüllü bireylerin medeni durumları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{1d}: Katılımcı gönüllü bireylerin eğitim düzeyleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{1e}: Katılımcı gönüllü bireylerin öğrenim dalları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{1f}: Katılımcı gönüllü bireylerin yabancı dil bilme seviyeleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{1g}: Katılımcı gönüllü bireylerin aylık gelirleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H₂: Türkiye spor organizasyonlarında görev alan gönüllü bireylerin demografik farklılıkları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{2a}: Katılımcı gönüllü bireylerin cinsiyetleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{2b}: Katılımcı gönüllü bireylerin yaşları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{2c}: Katılımcı gönüllü bireylerin medeni durumları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{2d}: Katılımcı gönüllü bireylerin eğitim düzeyleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{2e}: Katılımcı gönüllü bireylerin öğrenim dalları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{2f}: Katılımcı gönüllü bireylerin yabancı dil bilme seviyeleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H_{2g}: Katılımcı gönüllü bireylerin aylık gelirleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.

H₃: Türkiye spor organizasyonlarında görev alan gönüllü bireylerin spor gönüllülüğü motivasyonları ve uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları arasında ilişki vardır.

3.4. Veriler ve Toplanması

Görev almakta olduğum Spor İstanbul'un gönüllü datasına tarafımızca bizzat ulaşılp gönüllü arkadaşların iletişim bilgileri elde edilmiştir. Araştırmacının "Gönüllü Takım Lideri" olarak görev aldığı 2021 ve 2022 yıllarında İstanbul'da gerçekleşen maratonlarda gönüllü görev alan kişilere gerekli açıklamalar yapılarak telefon yoluyla

ulaşılıp Google form üzerinden online anket linki gönderilerek anketlerin doldurulması istenmiştir. Araştırmanın Covid-19 pandemi dönemine denk geldiğinden dolayı Google Form anket yöntemi ile veriler toplanmıştır. Google form anketimiz üzerinden gönüllü katılımcılardan oluşan 600 veri setine ulaşıldı. Bu araştırmada 2021 ve 2022 İstanbul maratonlarında görev alan 600 gönüllüye anket uygulanmıştır.

3.4.1 Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgiler: Cinsiyet, Yaş, Medeni durum, Eğitim durumu, Mezun olunan üniversite bölümü, Yabancı dil bilgisi ve Gelir durumu kişisel bilgileri anket çalışmamızdan demografik sorularımızı oluşturmaktadır.

Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği: Anket 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik bilgilerin yer aldığı 7 maddeden oluşan Demografik Bilgi Formu bulunmaktadır. İkinci bölümde Strigas ve Jackson (2003) tarafından geliştirilen Sertbaş (2006) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan geçerlik ve güvenilirlik bakımından yeterli olan 33 maddelik Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği, üçüncü bölümde Bang ve diğerleri (2009) tarafından geliştirilen Fişne ve Karagöz (2016) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan 25 maddelik “Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği” yer almaktadır. 2 Farklı ölçek kullanılmış olup bunlardan biri Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Son hali 33 maddeden oluşan 5’li likert tipinde olup “Materyal Etkenler Faktörü”, “Dış Etkenler Faktörü”, “Amaç Faktörü”, “Egoizm Faktörü” ve “Boş Zaman Aktivitesi Faktörü” içeren 5 alt boyuttan oluşmaktadır. “Hiç Önem Taşımıyor” – “Son Derece Önemli” oluşan 5li Likert tipi bir envanterdir. Orijinal envanterin alt ölçeklerinin iç tutarlılığı Cronbach Alpha ile hesaplanmıştır. Alt ölçeklerin güvenilirlik kat sayısı 0,62 ile 0,80 arasında değişmektedir.

Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği: Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği ise Son hali 25 maddeden oluşan ölçek 6’li Likert tipinde olup, “değerlerin ifadesi”, “vatanseverlik”, “kişisel ilişkiler”, “kariyer yönlendirme”, “dışsal ödüller” ve “spor sevgisi” içeren yedi alt boyuttan oluşmaktadır. “Kesinlikle katılıyorum” ile “Tamamen Katılmıyorum” arasında 5’li Likert tipi bir envanterdir. Orijinal envanterin alt ölçeklerinin iç tutarlılığı Cronbach Alpha ile hesaplanmıştır. Alt ölçeklerin güvenilirlik kat sayısı 0,62 ile 0,80 arasında değişmektedir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada spor gönüllülerinin örgütsel bağlılığının motivasyon yönünden incelenmesine karar verilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 25.0 Programı kullanılarak değişkenler arasındaki ilişkiler, korelasyon analizi, Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U Test ile test edilmiştir. Araştırma sonucunda İstanbul maratonlarına ve anket uygulamasına gönüllü katılım gösteren çalışanların örgütsel bağlılıklarının düzeyi, uygulanan motivasyon çeşitlerinin yeterlilik düzeyi, örgütsel bağlılıkların motivasyon ile ilişki durumu tespit edilmiştir.

BÖLÜM 4: BULGULAR

4.1. Bulgular ve Yorumlar

Spor organizasyonlarında spor gönüllülüğü farklı değişkenler kapsamında motivasyon ve gönüllülük kavramları irdelenmektedir. 600 katılımcıdan oluşan örneklem grubuna uygulanan anket neticesinde elde edilen veriler ilgili istatistiksel yöntemlerle analiz edilmektedir.

4.1.1. Tanımlayıcı Analizler

Katılımcıların demografik bulguları Tablo 4'te paylaşılmaktadır. Anket katılımcılarının %57'si erkek (342 kişi), %43'ü kadın (258 kişi) olup 164 (%27,3) katılımcı 15-24 yaş grubundan, 263 (%43,8) katılımcı 25-34 yaş grubundan, 138 (%23,0) katılımcı 35-44 yaş grubundan, 32 (%5,3) katılımcı 45-54 yaş grubundan, 3 (%0,5) katılımcı 55 ve üstü yaş grubundandır. Katılımcıların %32,5'u (195 kişi) evli, %67,5'u (405 kişi) bekadır. Eğitim durumları incelenen katılımcıların 13'ü (%2,2) ilkokul, 102'si (%17,0) lise, 354'ü (%59,0) üniversite, 117'si (%19,5) yüksek lisans, 14'ü (%2,3) doktora mezunudur. Mezun olunan bölümler incelendiğinde 179 (%29,8) kişinin spor bilimleri fakültesi, 279 (%46,5) kişinin diğer bölümlerden mezun olduğu 142 (%23,7) kişinin hiçbiri yanıtını verdiği saptanmaktadır. %11,7 (70 kişi) kötü, %37,3 (224 kişi) orta, %32 (192 kişi) iyi, %19 (114 kişi) çok iyi olarak tanımladığı yabancı dil bilgisi düzeyinin yanı sıra %14,8'i (89 kişi) geliri bulunmadığını, %14,8'i (89 kişi) asgari ücret altında, %16,3'ü (98 kişi) asgari ücret, %54,0'ı (324 kişi) asgari ücretin üzerinde ücret aldığını ifade etmektedir.

Tablo 4
Demografik Veriler

		N	%
Cinsiyet	Kadın	258	43,0
	Erkek	342	57,0
	Toplam	600	100,0
Yaş	15-24	164	27,3
	25-34	263	43,8
	35-44	138	23,0
	45-54	32	5,3
	55 ve üstü	3	0,5
	Toplam	600	100,0
Medeni durum	Evli	195	32,5
	Bekâr	405	67,5
	Toplam	600	100,0
Eğitim durumu	İlkokul	13	2,2
	Lise	102	17,0
	Üniversite	354	59,0
	Yüksek lisans	117	19,5
	Doktora	14	2,3
	Toplam	600	100,0
Mezun olunan üniversite bölümü	Spor bilimleri fakültesi	179	29,8
	Diğer bölümler	279	46,5
	Hiçbiri	142	23,7
	Toplam	600	100,0
Yabancı dil bilgisi	Kötü	70	11,7
	Orta	224	37,3
	İyi	192	32,0
	Çok iyi	114	19,0
	Toplam	600	100,0
Gelir durumu	Gelir yok	89	14,8
	Asgari ücret altı	89	14,8
	Asgari ücret	98	16,3
	Asgari ücret üstünde	324	54,0
	Toplam	600	100,0

4.1.2. Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Bulguları

Ölçek geçerlilikleri ile KMO ve Barlett analizine tabi tutulmakta ve elde edilen Cronbach Alpha katsayıları paylaşılmaktadır (Tablo 5). Buna göre minimum güvenirlilik katsayısı 0,6 olmalıdır.

Tablo 5
Araştırma Ölçeklerinin Güvenirlilik Katsayıları

	N	Madde Sayısı	Cronbach Alpha
Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği (33 Madde)	600	33	,93
Materyal Etkenler Faktörü (MEF) (5, 6, 8, 9, 11, 17, 21)	600	7	,78
Dış Etkenler Faktörü (DEF) (27, 26, 19, 29, 23, 14, 33)	600	7	,84
Amaç Faktörü (AF) (31, 32, 24, 5, 28, 25, 16)	600	7	,84
Egoizm Faktörü (EF) (1, 2, 3, 4, 10, 18, 22)	600	7	,81
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü (BZAF) (12, 7, 20, 13,30)	600	5	,72
Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği (25 Madde)	600	25	,92
Vatanseverlik (1, 5, 8, 17, 18)	600	5	,88
Değerlerin ifadesi (2, 3, 4, 24)	600	4	,79
Spor Sevgisi (6, 14, 20, 23)	600	4	,84
Kariyer Yönlendirme (11, 13, 15, 16, 19)	600	5	,78
Kişilerarası İlişkiler (7, 12, 21, 25)	600	4	,81
Dışsal Ödüller (9, 10, 22)	600	3	,82

Görüldüğü üzere Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği 0,93; Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği 0,92 Cronbach Alpha değerine sahiptir. Bu durumda ölçeklerin yüksek güvenirlilik düzeyine sahip olduğu saptanmaktadır. Ayrıca Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği toplam 5 alt boyuta sahip olup Materyal Etkenler Faktörü (MEF) 0,78, Dış Etkenler Faktörü (DEF) 0,84, Amaç Faktörü (AF) 0,84, Egoizm Faktörü (EF) 0,81, Boş Zaman Aktivitesi Faktörü (BZAF) 0,72 (AF>DEF>EF>MEF>BZAF); Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği toplam 6 alt boyuta sahip olup Vatanseverlik Faktörü (VF) 0,88, Değerlerin İfadesi Faktörü (DİF) 0,79, Spor Sevgisi Faktörü (SSF) 0,84, Kariyer Yönlendirme Faktörü (KYF) 0,78, Kişilerarası İlişkiler Faktörü (KİF) 0,81, Dışsal Ödüller Faktörü (DÖF) 0,82 (VF>SSF>DÖF>KİF>DİF>KYF) Cronbach Alpha değerine sahiptir.

4.1.3. Normallik Analizi Bulguları

Araştırmanın veri seti SPSS 25,0 üzerinde tanımlanmıştır. Daha sonra dağılım normalliği için Skewness-Kurtosis, Kolmogorov-Smirnov üzerinde değerlendirilmiştir. Çarpıklık ve basıklığı -1 ve +1 aralığında olmadığından ve Kolmogorov-Smirnov Sig. Değeri 0.05 den küçük olduğundan tüm analizler Non-Parametrik testler uygulanmıştır.

Değişkenleri ile ilgili normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov Testi ile değerlendirilmektedir. Kolmogorov-Smirnov Testinde p değerinin 0.05'ten küçük olması verilerin normal dağılım göstermediğini ortaya koymaktadır (Büyüköztürk vd., 2016). İlgili veriler Tablo 6 ve Tablo 7'de sunulmaktadır.

Tablo 6
Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Normallik Testi Analizi

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	Df	Sig.
SS1	,221	595	,000	,836	595	,000
SS2	,224	595	,000	,859	595	,000
SS3	,269	595	,000	,802	595	,000
SS4	,266	595	,000	,802	595	,000
SS5	,288	595	,000	,785	595	,000
SS6	,205	595	,000	,855	595	,000
SS7	,203	595	,000	,854	595	,000
SS8	,213	595	,000	,858	595	,000
SS9	,232	595	,000	,837	595	,000
SS10	,273	595	,000	,785	595	,000
SS11	,264	595	,000	,800	595	,000
SS12	,216	595	,000	,868	595	,000
SS13	,198	595	,000	,877	595	,000
SS14	,207	595	,000	,877	595	,000
SS15	,210	595	,000	,853	595	,000
SS16	,222	595	,000	,858	595	,000
SS17	,266	595	,000	,807	595	,000
SS18	,245	595	,000	,823	595	,000
SS19	,206	595	,000	,880	595	,000
SS20	,222	595	,000	,840	595	,000
SS21	,225	595	,000	,865	595	,000
SS22	,219	595	,000	,843	595	,000
SS23	,183	595	,000	,872	595	,000
SS24	,269	595	,000	,796	595	,000
SS25	,264	595	,000	,805	595	,000
SS26	,195	595	,000	,865	595	,000
SS27	,223	595	,000	,872	595	,000
SS28	,223	595	,000	,848	595	,000
SS29	,206	595	,000	,883	595	,000
SS30	,198	595	,000	,886	595	,000
SS31	,221	595	,000	,855	595	,000
SS32	,238	595	,000	,820	595	,000
SS33	,189	595	,000	,864	595	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Tablo 6’de görüldüğü üzere Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeğinde Kolmogorov-Smirnov Testi p değerleri 0.05’ten küçük olduğu için Non-Parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir.

Tablo 7
USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Normallik Testi Analizi

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	Df	Sig.
SS1	,247	600	,000	,844	600	,000
SS2	,271	600	,000	,812	600	,000
SS3	,250	600	,000	,813	600	,000
SS4	,267	600	,000	,801	600	,000
SS5	,236	600	,000	,840	600	,000
SS6	,266	600	,000	,809	600	,000
SS7	,239	600	,000	,833	600	,000
SS8	,233	600	,000	,828	600	,000
SS9	,197	600	,000	,881	600	,000
SS10	,213	600	,000	,854	600	,000
SS11	,218	600	,000	,860	600	,000
SS12	,226	600	,000	,839	600	,000
SS13	,232	600	,000	,826	600	,000
SS14	,263	600	,000	,806	600	,000
SS15	,207	600	,000	,846	600	,000
SS16	,234	600	,000	,820	600	,000
SS17	,226	600	,000	,835	600	,000
SS18	,229	600	,000	,844	600	,000
SS19	,240	600	,000	,822	600	,000
SS20	,246	600	,000	,811	600	,000
SS21	,248	600	,000	,820	600	,000
SS22	,187	600	,000	,874	600	,000
SS23	,237	600	,000	,818	600	,000
SS24	,247	600	,000	,812	600	,000
SS25	,263	600	,000	,805	600	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Tablo 7’de görüldüğü üzere USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Kolmogorov-Smirnov Testi p değerleri 0.05’ten küçük olduğu için Non-Parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Kolmogorov-Smirnov Testinde p değerlerinin 0.05’ten küçük olmasından dolayı verilerin normal dağılım göstermediği saptanmaktadır. Bu nedenle Non-Parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmektedir. Ayrıca ölçeklerde normallik varsayımı için Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerlerine de bakılmaktadır.

4.1.4. Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Demografik Değişkenler Arasındaki Farklılaşmaya Yönelik Analizler

Normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde değişkenler arası birlikte değişim ilişkisi Spearman Brown korelasyon çözümlemesi; değişkenlere ait grupların ortalamalarının karşılaştırılması ise iki grup için Mann-Whitney-U Testi; üç ve daha fazla gruplar için Kruskal-Wallis Testi kullanılmaktadır (Serdar ve Soysal, 2018). Bu bağlamda araştırmada Mann-Whitney-U Testi ve Kruskal-Wallis Testinden yararlanılmaktadır.

Tablo 8
Spor Gönüllüleri Motivasyonu Alt Boyut Puanları

	N	X	Std.	Min.	Max.
Materyal Etkenler Faktörü (MEF)	600	3,91	0,73	1,00	5,00
Dış Etkenler Faktörü (DEF)	600	3,36	0,97	1,00	5,00
Amaç Faktörü (AF)	600	3,96	0,75	1,00	5,00
Egoizm Faktörü (EF)	600	4,05	0,68	1,00	5,00
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü (BZAF)	600	3,71	0,78	1,00	5,00

4.1.5. USO için Gönüllü Motivasyonları ve Demografik Değişkenler Arasındaki Farklılaşmaya Yönelik Analizler

Daha önce aktarıldığı üzere normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde değişkenlere ait grupların ortalamalarının karşılaştırılması ise iki grup için Mann-Whitney-U Testi; üç ve daha fazla gruplar için Kruskal-Wallis Testi kullanılmaktadır (Serdar ve Soysal, 2018). Bu bağlamda araştırmada Mann-Whitney U Testi ve Kruskal-Wallis Testinden yararlanılmaktadır.

Tablo 9
USO İçin Gönüllü Motivasyonları Alt Boyut Puanları

	N	X	Std.	Min.	Max.
Vatanseverlik	600	19,31	4,68	5,00	25,00
Değerlerin ifadesi	600	16,42	3,09	4,00	20,00
Spor Sevgisi	600	16,17	3,50	4,00	20,00
Kariyer Yönlendirme	600	19,40	4,20	5,00	25,00
Kişilerarası İlişkiler	600	16,10	3,28	4,00	20,00
Dışsal Ödüller	600	9,60	3,71	3,00	15,00
GMÖ-Toplam	600	97,00	16,92	25,00	125,00

4.1.6. Cinsiyet Değişkenine Göre Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu

Tablo 10
Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Cinsiyet Değişkeni

Değişken	Cinsiyet	N	X.	Ss	z	p	u
Materyal Etkenler Faktörü	Kadın	258	3,98	0,68	-1,800	0,072	40344,000
	Erkek	342	3,85	0,76			
Dış Etkenler Faktörü	Kadın	258	3,37	0,95	-0,243	0,808	43608,500
	Erkek	342	3,35	0,99			
Amaç Faktörü	Kadın	258	4,09	0,65	-3,117	0,002*	37584,500
	Erkek	342	3,86	0,81			
Egoizm Faktörü	Kadın	258	4,17	0,59	-3,783	0,000*	36197,500
	Erkek	342	3,95	0,72			
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü	Kadın	258	3,74	0,74	-1,043	0,297	41934,000
	Erkek	342	3,68	0,81			

* $p < 0.05$, Mann-Whitney U testi

Analiz sonuçlarında, Spor gönüllüleri motivasyon alt boyutları ile cinsiyet arasındaki farklılık Mann-Whitney U testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak amaç faktörü ($U=37584,500$ $p=0,002^*$, $z=-3,117$) ve egoizm faktörü ($U=36197,500$, $p=0,000^*$, $z=-3,783$) alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılığın her iki alt boyutta da kadın katılımcılardan kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Mann-Whitney U testi neticesinde ($p < 0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği

Materyal Etkenler Faktörü ($p=0,072$), Dış Etkenler Faktörü ($p=0,808$), Boş Zaman Aktivitesi Faktörü ($p=0,297$) ölçek puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği Amaç Faktörü ($p=0,002$) ve Egoizm Faktörü ($p=0,000$) ölçek puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmektedir (Tablo 10). Buna göre H1a hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 11
USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Cinsiyet Değişkeni

Değişken	Cinsiyet	N	X	Ss	z	p	u
Vatanseverlik	Kadın	258	20,03	4,04	-2,747	0,006*	38374,500
	Erkek	342	18,76	5,04			
Değerlerin ifadesi	Kadın	258	17,09	2,76	-4,497	0,000*	34766,000
	Erkek	342	15,91	3,24			
Spor Sevgisi	Kadın	258	16,59	3,35	-2,579	0,010*	38755,000
	Erkek	342	15,85	3,57			
Kariyer Yönlendirme	Kadın	258	19,98	3,96	-2,808	0,005*	38237,500
	Erkek	342	18,96	4,33			
Kişilerarası İlişkiler	Kadın	258	16,62	3,12	-3,378	0,001*	37086,000
	Erkek	342	15,70	3,35			
Dışsal Ödüller	Kadın	258	9,45	3,90	-0,545	0,585	42976,500
	Erkek	342	9,72	3,55			
GMÖ-Toplam	Kadın	258	99,76	14,80	-3,333	0,001*	37115,500
	Erkek	342	94,91	18,11			

* $p < 0,05$, Mann-Whitney U testi

Analiz sonuçlarında, USO için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği alt boyutları ile Cinsiyet Değişkeni Mann-Whitney U testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Vatanseverlik ($U=38374,500$, $p=0,006*$, $z=-2,747$), Değerlerin ifadesi ($U=34766,000$, $p=0,000*$, $z=-4,497$), Spor Sevgisi ($U=38755,000$, $p=0,010*$, $z=-2,579$), Kariyer Yönlendirme ($U=38237,500$, $p=0,005*$, $z=-2,808$) ve Kişilerarası İlişkiler ($U=37086,000$, $p=0,001*$, $z=-3,378$) alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılığın bütün alt boyutlar için Kadın katılımcılardan kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Mann-Whitney U testi neticesinde ($p < 0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Vatanseverlik ($p=0,006$), Değerlerin ifadesi ($p=0,000$), Spor Sevgisi ($p=0,010$), Kariyer Yönlendirme ($p=0,005$), Kişilerarası İlişkiler ($p=0,001$) alt boyutlar ve genel boyut ($p=0,001$) ölçek puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği; Dışsal

Ödüller ($p=0,808$) alt boyutu ölçek puanının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmektedir (Tablo 11). Buna göre H2a hipotezi kabul edilmektedir.

4.1.7. Yaş Değişkenine Göre Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu

Tablo 12
Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Yaş Değişkeni

Değişken	Yaş	N	X	Ss	X ²	p	df
Materyal Etkenler Faktörü	15-24	164	4,03	0,77	11,158	0,025*	4
	25-34	263	3,9	0,72			
	35-44	138	3,81	0,69			
	45-54	32	3,82	0,77			
	55 ve üstü	3	3,76	0,33			
Dış Etkenler Faktörü	15-24	164	3,43	1,07	12,322	0,015*	4
	25-34	263	3,32	0,94			
	35-44	138	3,26	0,93			
	45-54	32	3,83	0,75			
	55 ve üstü	3	3,24	1,11			
Amaç Faktörü	15-24	164	4,09	0,75	13,181	0,010*	4
	25-34	263	3,95	0,72			
	35-44	138	3,79	0,83			
	45-54	32	4,04	0,54			
	55 ve üstü	3	4,19	0,58			
Egoizm Faktörü	15-24	164	4,13	0,75	15,25	0,004*	4
	25-34	263	4,08	0,65			
	35-44	138	3,9	0,63			
	45-54	32	3,92	0,62			
	55 ve üstü	3	4,38	0,22			
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü	15-24	164	3,73	0,85	6,692	0,153	4
	25-34	263	3,71	0,75			
	35-44	138	3,61	0,77			
	45-54	32	3,95	0,58			
	55 ve üstü	3	3,87	0,92			

* $p<0,05$, *Kruskal-Wallis Testi*

Analiz sonuçlarında, Spor gönüllüleri motivasyon alt boyutları ile Yaş Değişkeni arasındaki farklılık Kruskal-Wallis Testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Materyal Etkenler Faktörü ($x^2=11,158$, $df=4$, $p=0,025*$), Dış Etkenler Faktörü ($x^2=12,322$, $df=4$,

$p=0,015^*$), Amaç Faktörü ($x^2=13,181$, $df=4$, $p=0,010^*$), ve Egoizm Faktörü ($x^2=15,250$, $df=4$, $p=0,004^*$) alt boyutlarının yaş değişkenine göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılıkların ilk alt boyutta 15-24 yaş arası, ikinci boyutta 45-54 yaş aralığı, üçüncü ve dördüncü boyutta ise 55 ve üstü yaş aralığındaki katılımcılardan kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Kruskal-Wallis Testi neticesinde ($p<0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Materyal Etkenler Faktörü ($p=0,025$), Dış Etkenler Faktörü ($p=0,015$), Amaç Faktörü ($p=0,010$), Egoizm Faktörü ($p=0,004$) ölçek puanlarının yaş değişkenine göre farklılık gösterdiği; Boş Zaman Aktivitesi Faktörü ($p=0,153$) ölçek puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmektedir (Tablo 12). Buna göre H1b hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 13
USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Yaş Değişkeni

Değişken	Yaş	N	X	SS	X ²	p	df
Vatanseverlik	15-24	164	19,93	4,73	8,236	0,083	4
	25-34	263	19,08	4,48			
	35-44	138	18,86	5,17			
	45-54	32	19,69	3,43			
	55 ve üstü	3	22,33	3,06			
Değerlerin ifadesi	15-24	164	16,95	3,25	14,860	0,005*	4
	25-34	263	16,40	3,10			
	35-44	138	15,96	2,94			
	45-54	32	15,72	2,52			
	55 ve üstü	3	17,33	3,06			
Spor Sevgisi	15-24	164	16,24	4,12	7,744	0,101	4
	25-34	263	16,38	3,22			
	35-44	138	15,74	3,38			
	45-54	32	15,75	2,64			
	55 ve üstü	3	18,00	2,65			
Kariyer Yönlendirme	15-24	164	20,09	4,47	11,958	0,018*	4
	25-34	263	19,30	4,17			
	35-44	138	18,77	3,98			
	45-54	32	19,47	3,68			
	55 ve üstü	3	19,00	3,61			
Kişilerarası İlişkiler	15-24	164	16,62	3,38	15,360	0,004*	4
	25-34	263	16,15	3,37			

	35-44	138	15,39	3,11			
	45-54	32	15,94	2,26			
	55 ve üstü	3	17,33	2,52			
	15-24	164	9,62	3,90			
	25-34	263	9,50	3,75			
Dışsal Ödüller	35-44	138	9,45	3,47	83479	0,076	4
	45-54	32	11,28	2,84			
	55 ve üstü	3	7,00	4,58			
	15-24	164	99,45	18,87			
	25-34	263	96,81	16,40			
GMÖ-Toplam	35-44	138	94,16	15,84	12,012	0,017*	4
	45-54	32	97,84	13,73			
	55 ve üstü	3	101,00	17,52			

* $p < 0.05$, *Kruskal-Wallis Testi*

Analiz sonuçlarında, USO için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği alt boyutları ile Yaş Değişkeni Kruskal-Wallis Testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Değerlerin ifadesi ($\chi^2=14,860$, $df=4$, $p=0,005^*$), Kariyer Yönlendirme ($\chi^2=11,958$, $df=4$, $p=0,018^*$) ve Kişilerarası İlişkiler ($\chi^2=15,360$, $df=4$, $p=0,004^*$) alt boyutlarının yaşlara göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılığın Kariyer yönlendirme alt boyutu için 15-24 yaş aralığını diğer alt boyutlarda ise 55 ve üstü katılımcılardan kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Kruskal-Wallis Testi neticesinde ($p < 0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Vatanseverlik ($p=0,083$), Spor Sevgisi ($p=0,101$), Dışsal Ödüller ($p=0,076$) ölçek puanlarının yaş değişkenine göre farklılık göstermediği; Değerlerin ifadesi ($p=0,005$), Kariyer Yönlendirme ($p=0,018$), Kişilerarası İlişkiler ($p=0,004$) alt boyutlar ve genel boyut ($p=0,017$) ölçek puanlarının yaş değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmektedir (Tablo 13). Buna göre H2b hipotezi kabul edilmektedir.

4.1.8. Medeni Durum Değişkenine Göre Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu

Tablo 14
Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Medeni Durum Değişkeni

Değişken	Medeni durum	N	X	Ss	z	p	u
Materyal Etkenler Faktörü	Evli	195	3,84	0,68			
	Bekar	405	3,94	0,76	-2,050	0,040*	35422,500
Dış Etkenler Faktörü	Evli	195	3,49	0,84			
	Bekar	405	3,30	1,03	-2,162	0,031*	35194,000
Amaç Faktörü	Evli	195	3,98	0,62			
	Bekar	405	3,95	0,81	-0,472	0,637	38551,500
Egoizm Faktörü	Evli	195	4,00	0,58			
	Bekar	405	4,07	0,72	-1,700	0,089	36120,500
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü	Evli	195	3,74	0,71			
	Bekar	405	3,69	0,81	-0,497	0,619	38503,000

* $p < 0.05$, Mann-Whitney U testi

Analiz sonuçlarında, Spor gönüllü motivasyonu alt boyutları ile Medeni Durum Değişkeni Mann-Whitney U testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Materyal Etkenler Faktörü ($U=35422,500$, $p=0,040*$, $z=-2,050$) ve Dış Etkenler Faktörü ($U=35194,000$, $p=0,031*$, $z=-2,162$) alt boyutlarının medeni duruma göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılığın Materyal Etkenler Faktörü için bekar katılımcılar, Dış Etkenler Faktöründe ise evli katılımcılardan kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Mann-Whitney U testi neticesinde ($p < 0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Materyal Etkenler Faktörü ($p=0,040$), Dış Etkenler Faktörü ($p=0,031$) ölçek puanlarının medeni durum değişkenine göre farklılık gösterdiği; Amaç Faktörü ($p=0,637$) ve Egoizm Faktörü ($p=0,089$), Boş Zaman Aktivitesi Faktörü ($p=0,619$) ölçek puanlarının medeni durum değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmektedir (Tablo 14). Buna göre H_1c kabul edilmektedir.

Tablo 15
USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Medeni Durum Değişkeni

Değişken	Medeni durum	N	X	SS	z	p	u
Vatanseverlik	Evli	195	19,66	3,82	-0,299	0,765	38897,000
	Bekar	405	19,14	5,03			
Değerlerin ifadesi	Evli	195	16,10	2,67	-2,670	0,008*	34234,500
	Bekar	405	16,57	3,27			
Spor Sevgisi	Evli	195	16,06	2,90	-1,747	0,081	36050,000
	Bekar	405	16,22	3,75			
Kariyer Yönlendirme	Evli	195	18,87	3,92	-2,571	0,010*	34394,000
	Bekar	405	19,65	4,31			
Kişilerarası İlişkiler	Evli	195	15,55	3,04	-3,426	0,001*	32740,000
	Bekar	405	16,36	3,37			
Dışsal Ödüller	Evli	195	9,82	3,44	-0,591	0,555	38318,000
	Bekar	405	9,50	3,83			
GMÖ-Toplam	Evli	195	96,06	14,13	-1,801	0,072	35907,500
	Bekar	405	97,45	18,11			

* $p < 0.05$, Mann-Whitney U testi

Analiz sonuçlarında, USO için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği alt boyutları ile Medeni Durum Değişkeni Mann-Whitney U testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Değerlerin ifadesi ($U=34234,500$, $p=0,008^*$, $z=-2,670$), Kariyer Yönlendirme ($U=34394,000$, $p=0,010^*$, $z=-2,571$) ve Kişilerarası İlişkiler ($U=32740,000$, $p=0,001^*$, $z=-3,426$) alt boyutlarının medeni duruma göre farklılaştığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Mann-Whitney U testi neticesinde ($p < 0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Vatanseverlik ($p=0,765$), Spor Sevgisi ($p=0,081$), Dışsal Ödüller ($p=0,555$) ve genel boyut ($p=0,072$) ölçek puanlarının medeni durum değişkenine göre farklılık göstermediği; Değerlerin ifadesi ($p=0,008$), Kariyer Yönlendirme ($p=0,010$), Kişilerarası İlişkiler ($p=0,001$) alt boyutlar ölçek puanlarının medeni durum değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmektedir (Tablo 15). Buna göre H2c hipotezi kabul edilmektedir.

4.1.9. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu

Tablo 16
Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Eğitim Durumu Değişkeni

Değişken	Mezuniyet	N	X	Ss	X ²	p	df
Materyal Etkenler Faktörü	İlkokul	13	3,85	0,94	3,837	0,429	4
	Lise	102	3,78	0,89			
	Üniversite	354	3,96	0,69			
	Yüksek lisans	117	3,86	0,66			
	Doktora	14	4,04	0,61			
Dış Etkenler Faktörü	İlkokul	13	3,68	1,05	3,910	0,418	4
	Lise	102	3,47	1,00			
	Üniversite	354	3,34	0,93			
	Yüksek lisans	117	3,35	1,01			
	Doktora	14	3,00	1,46			
Amaç Faktörü	İlkokul	13	4,10	0,89	4,266	0,371	4
	Lise	102	3,86	0,85			
	Üniversite	354	4,01	0,70			
	Yüksek lisans	117	3,93	0,74			
	Doktora	14	3,50	1,14			
Egoizm Faktörü	İlkokul	13	3,97	0,93	8,467	0,076	4
	Lise	102	3,90	0,79			
	Üniversite	354	4,10	0,65			
	Yüksek lisans	117	4,03	0,56			
	Doktora	14	3,82	0,81			
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü	İlkokul	13	3,85	1,01	3,201	0,525	4
	Lise	102	3,77	0,86			
	Üniversite	354	3,71	0,74			
	Yüksek lisans	117	3,64	0,76			
	Doktora	14	3,54	0,95			

* $p < 0.05$, *Kruskal-Wallis Testi*

Tablo 17
USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Eğitim Durumu Değişkeni

Değişken	Eğitim durumu	N	X	SS	X ²	p	df
Vatanseverlik	İlkokul	13	18,85	5,71	4,735	0,316	4
	Lise	102	19,71	4,80			
	Üniversite	354	19,50	4,40			
	Yüksek lisans	117	18,92	4,55			
	Doktora	14	15,29	8,13			
Değerlerin ifadesi	İlkokul	13	15,85	3,95	7,030	0,134	4
	Lise	102	16,04	3,59			
	Üniversite	354	16,64	2,97			
	Yüksek lisans	117	16,36	2,79			
	Doktora	14	14,57	3,34			
Spor Sevgisi	İlkokul	13	15,92	4,75	7,477	0,113	4
	Lise	102	15,75	4,03			
	Üniversite	354	16,39	3,34			
	Yüksek lisans	117	16,18	3,21			
	Doktora	14	13,86	3,59			
Kariyer Yönlendirme	İlkokul	13	18,62	5,20	2,596	0,627	4
	Lise	102	19,25	4,81			
	Üniversite	354	19,53	4,02			
	Yüksek lisans	117	19,08	4,13			
	Doktora	14	20,71	3,54			
Kişilerarası İlişkiler	İlkokul	13	14,62	4,87	5,563	0,234	4
	Lise	102	15,75	3,60			
	Üniversite	354	16,31	3,18			
	Yüksek lisans	117	16,09	3,09			
	Doktora	14	14,79	3,04			
Dışsal Ödüller	İlkokul	13	10,00	4,28	4,029	0,402	4
	Lise	102	9,47	3,86			
	Üniversite	354	9,60	3,61			
	Yüksek lisans	117	9,51	3,79			
	Doktora	14	11,14	3,94			
GMÖ-Toplam	İlkokul	13	93,85	23,71	4,365	0,359	4
	Lise	102	95,97	20,57			
	Üniversite	354	97,95	15,86			
	Yüksek lisans	117	96,14	15,59			
	Doktora	14	90,36	17,12			

* $p < 0.05$, *Kruskal-Wallis Testi*

4.1.10. Öğrenim Dalı Değişkenine Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu

Tablo 18
Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Öğrenim Dalı Değişkeni

Değişken	Bölüm grupları	N	X	Ss	X ²	P	df
Materyal Etkenler Faktörü	Spor bilimleri fakültesi	179	3,95	0,68			
	Diğer bölümler	279	3,91	0,71	0,580	0,748	2
	Hiçbiri	142	3,85	0,83			
Dış Etkenler Faktörü	Spor bilimleri fakültesi	179	3,60	0,81			
	Diğer bölümler	279	3,17	1,00	22,922	0,000*	2
	Hiçbiri	142	3,43	1,05			
Amaç Faktörü	Spor bilimleri fakültesi	179	4,02	0,66			
	Diğer bölümler	279	3,93	0,78	0,542	0,763	2
	Hiçbiri	142	3,94	0,81			
Egoizm Faktörü	Spor bilimleri fakültesi	179	4,03	0,63			
	Diğer bölümler	279	4,08	0,66	2,104	0,349	2
	Hiçbiri	142	4,00	0,75			
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü	Spor bilimleri fakültesi	179	3,78	0,67			
	Diğer bölümler	279	3,64	0,80	3,622	0,164	2
	Hiçbiri	142	3,75	0,84			

* $p < 0.05$, *Kruskal-Wallis Testi*

Analiz sonuçlarında, Spor gönüllüleri motivasyon alt boyutları ile Öğrenim Dalı Değişkeni arasındaki farklılık Kruskal-Wallis testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Dış Etkenler Faktörü ($\chi^2=22,922$, $df=2$, $p=0,000*$) alt boyutlarının Öğrenim dalına göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılık Spor bilimleri fakültesi katılımcılarından kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Kruskal-Wallis Testi neticesinde ($p < 0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Materyal Etkenler Faktörü ($p=0,748$), Amaç Faktörü ($p=0,763$), Egoizm Faktörü ($p=0,349$), Boş Zaman Aktivitesi Faktörü ($p=0,164$) ölçek puanlarının öğrenim dalı değişkenine göre farklılık göstermediği; Dış Etkenler Faktörü ($p=0,000$) ölçek puanının öğrenim dalı değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmektedir (Tablo 18). Buna göre H1e hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 19
USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Öğrenim Dalı Değişkeni

Değişken	Bölüm grupları	N	X	Ss	X²	p	df
Vatanseverlik	Spor bilimleri fakültesi	179	19,81	3,48	3,996	0,136	2
	Diğer bölümler	279	18,73	5,22			
	Hiçbiri	142	19,82	4,76			
Değerlerin ifadesi	Spor bilimleri fakültesi	179	16,12	2,93	3,824	0,148	2
	Diğer bölümler	279	16,57	3,07			
	Hiçbiri	142	16,47	3,33			
Spor Sevgisi	Spor bilimleri fakültesi	179	16,43	3,03	0,347	0,841	2
	Diğer bölümler	279	16,10	3,52			
	Hiçbiri	142	15,99	3,97			
Kariyer Yönlendirme	Spor bilimleri fakültesi	179	19,79	3,70	4,321	0,115	2
	Diğer bölümler	279	19,01	4,29			
	Hiçbiri	142	19,68	4,57			
Kişilerarası İlişkiler	Spor bilimleri fakültesi	179	15,90	3,22	1,288	0,525	2
	Diğer bölümler	279	16,20	3,26			
	Hiçbiri	142	16,15	3,43			
Dışsal Ödüller	Spor bilimleri fakültesi	179	10,12	3,44	5,773	0,056	2
	Diğer bölümler	279	9,25	3,75			
	Hiçbiri	142	9,63	3,89			
GMÖ-Toplam	Spor bilimleri fakültesi	179	98,17	15,07	3,159	0,206	2
	Diğer bölümler	279	95,86	16,74			
	Hiçbiri	142	97,74	19,31			

* $p < 0.05$, *Kruskal-Wallis Testi*

4.1.11. Dil Seviyesi Değişkenine Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu

Tablo 20
Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Dil Seviyesi Değişkeni

Değişken	Dil seviyesi	N	X	Ss	X ²	p	df
Materyal Etkenler Faktörü	Kötü	70	4,03	0,69	5,417	0,144	3
	Orta	224	3,96	0,79			
	İyi	192	3,86	0,66			
	Çok iyi	114	3,82	0,74			
Dış Etkenler Faktörü	Kötü	70	3,47	0,92	6,692	0,082	3
	Orta	224	3,42	1,04			
	İyi	192	3,37	0,85			
	Çok iyi	114	3,16	1,05			
Amaç Faktörü	Kötü	70	4,04	0,76	12,237	0,007*	3
	Orta	224	4,06	0,75			
	İyi	192	3,93	0,63			
	Çok iyi	114	3,77	0,90			
Egoizm Faktörü	Kötü	70	4,18	0,63	3,277	0,351	3
	Orta	224	4,04	0,76			
	İyi	192	4,04	0,59			
	Çok iyi	114	3,98	0,65			
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü	Kötü	70	3,70	0,81	7,285	0,063	3
	Orta	224	3,78	0,81			
	İyi	192	3,72	0,64			
	Çok iyi	114	3,54	0,89			

* $p < 0.05$, *Kruskal-Wallis Testi*

Analiz sonuçlarında, Spor gönüllüleri motivasyon alt boyutları ile Dil Seviyesi Değişkeni arasındaki farklılık Kruskal-Wallis Testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Amaç Faktörü ($x^2=12,237$, $df=3$, $p=0,007^*$) alt boyutlarının dil seviyelerine göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılık orta dil seviyesinden oluşan katılımcılarından kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Kruskal-Wallis Testi neticesinde ($p < 0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Materyal Etkenler Faktörü ($p=0,144$), Dış Etkenler Faktörü ($p=0,082$), Egoizm Faktörü ($p=0,351$), Boş Zaman Aktivitesi Faktörü ($p=0,063$) ölçek puanlarının dil seviyesi değişkenine göre farklılık göstermediği; Amaç Faktörü ($p=0,007$) ölçek puanının dil

seviyesi değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmektedir (Tablo 20). Buna göre H1f hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 21
USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Dil Seviyesi Değişkeni

Değişken	Dil seviyesi	N	X	Ss	X ²	p	df
Vatanseverlik	Kötü	70	20,44	4,00	16,550	0,001*	3
	Orta	224	19,91	4,42			
	İyi	192	19,14	4,33			
	Çok iyi	114	17,73	5,65			
Değerlerin ifadesi	Kötü	70	17,09	2,85	12,566	0,006*	3
	Orta	224	16,72	3,22			
	İyi	192	16,10	2,81			
	Çok iyi	114	15,93	3,33			
Spor Sevgisi	Kötü	70	16,49	3,55	24,407	0,000*	3
	Orta	224	16,94	3,26			
	İyi	192	15,64	3,21			
	Çok iyi	114	15,36	4,05			
Kariyer Yönlendirme	Kötü	70	20,29	3,98	11,272	0,010*	3
	Orta	224	19,78	4,28			
	İyi	192	18,87	3,81			
	Çok iyi	114	19,00	4,66			
Kişilerarası İlişkiler	Kötü	70	16,80	2,86	12,204	0,007*	3
	Orta	224	16,44	3,38			
	İyi	192	15,74	3,01			
	Çok iyi	114	15,61	3,66			
Dışsal Ödüller	Kötü	70	9,63	3,68	0,669	0,880	3
	Orta	224	9,67	3,94			
	İyi	192	9,66	3,39			
	Çok iyi	114	9,36	3,81			
GMÖ-Toplam	Kötü	70	100,73	14,58	19,406	0,000*	3
	Orta	224	99,46	17,64			
	İyi	192	95,15	15,15			
	Çok iyi	114	92,98	18,53			

* $p < 0.05$, *Kruskal-Wallis Testi*

Analiz sonuçlarında, USO için Gönüllü Motivasyonları Ölçeği alt boyutları ile Dil Seviyesi Değişkeni Kruskal-Wallis Testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Vatanseverlik ($x^2=16,550$, $df=3$, $p=0,001*$) Değerlerin ifadesi ($x^2=12,566$, $df=3$, $p=0,006*$), Spor Sevgisi ($x^2=24,407$, $df=3$, $p=0,000*$) Kariyer Yönlendirme ($x^2=11,272$, $df=3$, $p=0,010*$) ve Kişilerarası İlişkiler ($x^2=12,204$, $df=3$, $p=0,007*$) alt boyutlarının dil

seviyelerine göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılığın Spor sevgisi alt boyutu için orta seviye diğer bütün alt boyutlar için kötü dil seviyesi katılımcılardan kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Kruskal-Wallis Testi neticesinde ($p < 0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Vatanseverlik ($p=0,001$), Değerlerin ifadesi ($p=0,006$), Spor Sevgisi ($p=0,000$), Kariyer Yönlendirme ($p=0,010$), Kişilerarası İlişkiler ($p=0,007$) ve genel boyut ($p=0,000$) ölçek puanlarının dil bilgisi seviyesi değişkenine göre farklılık gösterdiği; Dışsal Ödüller ($p=0,880$) ölçek puanının yaş değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmektedir (Tablo 21). Buna göre H2f hipotezi kabul edilmektedir.

4.1.12. Gelir Durumu Değişkenine Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve USO için Gönüllü Motivasyonları Alt Boyutlarının Farklılaşma Durumu

Tablo 22
Spor Gönüllüleri Motivasyonu ve Gelir Durumu Değişkeni

Değişken	Gelir Grupları	N	X	Ss	X ²	p	df
Materyal Etkenler Faktörü	Gelir yok	89	3,94	0,70	0,727	0,965	3
	Asgari ücret altı	89	3,86	0,78			
	Asgari ücret	98	3,88	0,80			
	Asgari ücret üstünde	324	3,92	0,71			
Dış Etkenler Faktörü	Gelir yok	89	3,18	1,01	8,990	0,029	3
	Asgari ücret altı	89	3,23	1,17			
	Asgari ücret	98	3,60	0,96			
	Asgari ücret üstünde	324	3,37	0,89			
Amaç Faktörü	Gelir yok	89	4,01	0,65	1,795	0,616	3
	Asgari ücret altı	89	3,82	0,99			
	Asgari ücret	98	4,05	0,71			
	Asgari ücret üstünde	324	3,96	0,72			
Egoizm Faktörü	Gelir yok	89	4,04	0,63	3,212	0,360	3
	Asgari ücret altı	89	3,92	0,79			
	Asgari ücret	98	3,99	0,78			
	Asgari ücret üstünde	324	4,10	0,61			
Boş Zaman Aktivitesi Faktörü	Gelir yok	89	3,66	0,73	12,046	0,007	3
	Asgari ücret altı	89	3,52	0,91			
	Asgari ücret	98	3,93	0,74			
	Asgari ücret üstünde	324	3,70	0,75			

* $p < 0,05$, Kruskal-Wallis Testi

Analiz sonuçlarında, Spor gönüllüleri motivasyon alt boyutları ile Gelir durumu Değişkeni arasındaki farklılık Kruskal-Wallis Testi ile incelenmiştir. Sonuç olarak Dış Etkenler Faktörü ($\chi^2=8,990$, $df=3$, $p=0,029$) alt boyutlarının gelir durumuna göre farklılaştığı görülmektedir. Çıkan farklılık her iki alt boyutta da Asgari ücret maaş alan katılımcılarından kaynaklandığı görülmektedir.

Gerçekleştirilen Kruskal-Wallis Testi neticesinde ($p<0,05$) olduğunda anlamlı farklılık söz konusudur. Araştırma bulguları incelendiğinde Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Materyal Etkenler Faktörü ($p=0,965$), Amaç Faktörü ($p=0,616$), Egoizm Faktörü ($p=0,360$), ölçek puanlarının gelir durumu değişkenine göre farklılık göstermediği; Dış Etkenler Faktörü ($p=0,029$) ve Boş Zaman Aktivitesi Faktörü ($p=0,007$) ölçek puanlarının gelir durumu değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmektedir (Tablo 22). Buna göre H1g hipotezi kabul edilmektedir.

Tablo 23
USO İçin Gönüllü Motivasyonları ve Gelir Durumu Değişkeni

Değişken	Gelir grupları	N	X	Ss	X²	p	df
Vatanseverlik	Gelir yok	89	19,11	4,51	4,331	0,228	3
	Asgari ücret altı	89	17,98	6,27			
	Asgari ücret	98	20,05	4,48			
	Asgari ücret üstünde	324	19,51	4,19			
Değerlerin ifadesi	Gelir yok	89	16,73	2,71	0,641	0,887	3
	Asgari ücret altı	89	16,10	3,66			
	Asgari ücret	98	16,33	3,32			
	Asgari ücret üstünde	324	16,44	2,96			
Spor Sevgisi	Gelir yok	89	15,92	3,80	2,591	0,459	3
	Asgari ücret altı	89	15,81	4,16			
	Asgari ücret	98	16,72	3,15			
	Asgari ücret üstünde	324	16,17	3,30			
Kariyer Yönlendirme	Gelir yok	89	19,66	4,19	4,115	0,249	3
	Asgari ücret altı	89	19,40	4,47			
	Asgari ücret	98	19,93	4,15			
	Asgari ücret üstünde	324	19,17	4,14			
Kişilerarası İlişkiler	Gelir yok	89	16,36	3,20	0,850	0,837	3
	Asgari ücret altı	89	15,83	3,89			
	Asgari ücret	98	16,05	3,28			
	Asgari ücret üstünde	324	16,11	3,13			
Dışsal Ödüller	Gelir yok	89	9,51	3,69	4,428	0,219	3
	Asgari ücret altı	89	9,63	3,66			
	Asgari ücret	98	10,24	3,75			
	Asgari ücret üstünde	324	9,43	3,71			
GMÖ-Toplam	Gelir yok	89	97,29	15,71	3,631	0,304	3
	Asgari ücret altı	89	94,75	20,51			
	Asgari ücret	98	99,33	17,71			
	Asgari ücret üstünde	324	96,83	15,87			

* $p < 0.05$, *Kruskal-Wallis Testi*

4.1.13. Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği ve USO İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği Korelasyon Analizi

Veriler normal dağılım göstermediğinden Spearman korelasyon katsayısından yararlanılmaktadır. Herhangi bir ilişkiden bahsedilmesi için p değeri 0,05'ten daha küçük olmalı ve r katsayısı 0'dan uzaklaşmalı, -1 ile +1 arasında değer almalıdır. Negatif korelasyon katsayısı durumunda iki değişken arası ters ilişki olduğu belirlenmektedir. $r=0.00$ ilişki yok, $r=0.01-0.29$ düşük düzeyde ilişki, $r=0.30-0.70$ orta düzeyde ilişki, $r=0.71-0.99$ yüksek düzeyde ilişki, $r=1.00$ mükemmel düzeyde ilişki varlığını işaret etmektedir (Köklü ve diğerleri, 2006). Buna göre Tablo 24'te saptanan bulgular içeriğin devamında listelenmektedir.

Tablo 24
Ölçeklere İlişkin Korelasyon Analizi

		Materyal Etkenler Faktörü	Dış Etkenler Faktörü	Amaç Faktörü	Egoizm Faktörü	Boş Zaman Aktivitesi Faktörü
Vatanseverlik	r	,533**	,439**	,692**	,569**	,489**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Değerlerin ifadesi	r	,604**	,278**	,751**	,708**	,435**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Spor Sevgisi	r	,577**	,318**	,753**	,615**	,458**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kariyer Yönlendirme	r	,649**	,483**	,610**	,498**	,466**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Kişilerarası İlişkiler	r	,563**	,281**	,676**	,670**	,425**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Dışsal Ödüller	r	,314**	,610**	,191**	,082*	,408**
	p	0,000	0,000	0,000	0,044	0,000
GMÖ- Toplam	r	,691**	,559**	,780**	,643**	,576**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

***. Korelasyon $p < 0,01$ düzeyinde önemlidir.* **. Korelasyon $p < 0,05$ düzeyinde önemlidir. Spearmans Korelasyon Analizi*

Materyal Etkenler Faktörü ile Vatanseverlik puanları ($r=.533$, $p<.01$), Değerlerin ifadesi puanları ($r=.604$, $p<.01$), Spor Sevgisi puanları ($r=.577$, $p<.01$), Kariyer Yönlendirme puanları ($r=.649$, $p<.01$), Kişilerarası İlişkiler puanları ($r=.563$, $p<.01$), Dışsal Ödüller puanları ($r=.314$, $p<.01$), GMÖ-Toplam puanları ($r=.691$, $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve orta düzeyde ilişki tespit edilmiştir.

Dış Etkenler Faktörü ile Vatanseverlik puanları ($r=.439$, $p<.01$), Spor Sevgisi puanları ($r=.318$, $p<.01$), Kariyer Yönlendirme puanları ($r=.483$, $p<.01$), Dışsal Ödüller puanları ($r=.610$, $p<.01$), GMÖ-Toplam puanları ($r=.559$, $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve orta düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Değerlerin ifadesi puanları ($r=.278$, $p<.01$), Kişilerarası İlişkiler puanları ($r=.281$, $p<.01$), puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur.

Amaç Faktörü ile Vatanseverlik puanları ($r=.692$, $p<.01$), Kariyer Yönlendirme puanları ($r=.610$, $p<.01$), Kişilerarası İlişkiler puanları ($r=.676$, $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve orta düzeyde ilişki; Değerlerin ifadesi puanları ($r=.751$, $p<.01$), Spor Sevgisi puanları ($r=.753$, $p<.01$), GMÖ-Toplam puanları ($r=.780$, $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek düzeyde ilişki; Dışsal Ödüller puanları ($r=.191$, $p<.01$), arasında istatistiksel olarak anlamlı ve düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir.

Egoizm Faktörü ile Vatanseverlik puanları ($r=.569$, $p<.01$), Spor Sevgisi puanları ($r=.615$, $p<.01$), Kariyer Yönlendirme puanları ($r=.498$, $p<.01$), Kişilerarası İlişkiler puanları ($r=.670$, $p<.01$), GMÖ-Toplam puanları ($r=.643$, $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve orta düzeyde ilişki; Değerlerin ifadesi puanları ($r=.708$, $p<.01$), arasında istatistiksel olarak anlamlı ve yüksek düzeyde ilişki; Dışsal Ödüller puanları ($r=.082$, $p<.05$), arasında istatistiksel olarak anlamlı ve düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir.

Boş Zaman Aktivitesi Faktörü ile Vatanseverlik puanları ($r=.489$, $p<.01$), Değerlerin ifadesi puanları ($r=.435$, $p<.01$), Spor Sevgisi puanları ($r=.458$, $p<.01$), Kariyer Yönlendirme puanları ($r=.466$, $p<.01$), Kişilerarası İlişkiler puanları ($r=.425$, $p<.01$), Dışsal Ödüller puanları ($r=.408$, $p<.01$), GMÖ-Toplam puanları ($r=.576$, $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve orta düzeyde ilişki tespit edilmiştir.

4.1.14. Hipotezlerin Sınanması

Analizler ile test edilen hipotezlerin kabul/ret durumları Tablo 25’de özetlenmektedir.

Tablo 25
Hipotezlerin Sınanması

H1	Türkiye spor organizasyonlarında görev alan gönüllü bireylerin demografik farklılıkları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H1a	Katılımcı gönüllü bireylerin cinsiyetleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H1b	Katılımcı gönüllü bireylerin yaşları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H1c	Katılımcı gönüllü bireylerin medeni durumları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H1d	Katılımcı gönüllü bireylerin eğitim durumları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Reddedilmektedir.
H1e	Katılımcı gönüllü bireylerin öğrenim dalları spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H1f	Katılımcı gönüllü bireylerin yabancı dil bilme seviyeleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H1g	Katılımcı gönüllü bireylerin aylık gelirleri spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H2	Türkiye spor organizasyonlarında görev alan gönüllü bireylerin demografik farklılıkları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H2a	Katılımcı gönüllü bireylerin cinsiyetleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H2b	Katılımcı gönüllü bireylerin yaşları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H2c	Katılımcı gönüllü bireylerin medeni durumları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.
H2d	Katılımcı gönüllü bireylerin eğitim durumları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde etkilidir.	Reddedilmektedir.
H2e	Katılımcı gönüllü bireylerin öğrenim dalları uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Reddedilmektedir.
H2f	Katılımcı gönüllü bireylerin yabancı dil bilme seviyeleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Kabul edilmektedir.

H2g	Katılımcı gönüllü bireylerin aylık gelirleri uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları üzerinde anlamlı fark vardır.	Reddedilmektedir.
H3	Türkiye spor organizasyonlarında görev alan gönüllü bireylerin spor gönüllülüğü motivasyonları ve uluslararası spor organizasyonları için spor gönüllülüğü motivasyonları arasında ilişki vardır.	Kabul edilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Motivasyon oldukça farklı tanımları olmasına karşın temelde “bir davranışın yönü, yoğunluğu, sürekliliği ve davranışın başlamasına neden olan içsel ve dışsal kuvvetler bütünü” olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin spora ve fiziksel aktiviteye başlama, bu aktivitelerde gereken becerileri sergileme ve tüm zorluklara karşın bu ortamlardaki aktivitelerini sürdürme gibi farklı birçok davranışında motivasyonun belirleyici bir rolü bulunmaktadır (Akıncı Özduurulmuş, 2022: 1).

Gönüllülük ise fedakârlık ile ilişkilendirilmekte ve resmi olmayan biçimde gerçekleştirilen tüm yardım ve çalışmaları esas almaktadır (Durmuş, 2022: 15). Toplum yaşama biçimi ve hizmet edilen sivil toplumun alanları ile değişkenlik gösteren gönüllü kavramı reel politik durum ile farklılaşabilen karmaşık bir yapıya sahiptir. Herhangi bir zorlama ya da zorunluluk olmaksızın bireyin hür iradesine dayanarak gerçeklemedir. Birey tarafından bilinçli verilen hizmet modeli, tek seferlik eylemlerin aksine süreklilik arz eden çalışmalar bütünüdür. Cezalandırılmadan yoksun olma maddi beklenti gütmeme halidir. Kuruluş amacı veya yardım talep eden bireylerin hedefine hizmet etmeyi gerektirmektedir (Stukas, Snyder ve Clary, 2016: 4). Gönüllülük tabanlı eylemlerin sunulduğu en önemli alanlardan biri spordur (Fişne ve Karagöz, 2016: 2).

Çok sayıda resmi ve özel kurumlar arasında hedeflenen organizasyonların medya hizmetleri, sponsorluk, tesis gibi organizasyonel planlamalarının yanı sıra yönetim stratejilerinde gönüllüleri de değerlendirildiği bilinmektedir (Strigas ve Jackson, 2003). Son dönemlerde büyük spor organizasyonlarında binlerce gönüllü neredeyse her birimde görevlendirilmekte, ücretsiz işgücü kaynağı olarak organizasyon başarısına katkı sunmaktadır (Fişne ve Karagöz, 2016). Bu nedenle araştırmacılar nitelik ve niceliksel olarak önem arz eden gönüllü faaliyetlerini görevlendirilmek istedikleri alan ve motivasyon faktörleri kapsamında inceleme çabasıdadır (Strigas ve Jackson, 2003). Nitekim uluslararası spor organizasyonları kapsamında görevlendirilmesi daha da önemli olan gönüllülerin görev almalarındaki motivasyon faktörlerinin belirlenmesi strateji planlarında ve yönetim politikalarında hayati değere sahiptir (Fişne ve Karagöz, 2016).

Bu kapsamda gerçekleştirilen analizler sonucunda Egoizm Faktörü (4,05), Amaç Faktörü (3,96) ve Materyal Etkenler Faktörü (3,91) katılımda en etkili faktörler iken Boř Zaman Aktivitesi Faktörü (3,71) ve Dış Etkenler Faktörü (3,36) en dūřuk saptanan motivasyonel faktör olarak saptanmaktadır. Ayrıca sporda gönüllülük için en fazla motivasyon sağlayan alt boyutların sıralaması Kariyer Yönlendirme (19,40), Vatanseverlik (19,31), Deęerlerin İfadesi (16,42), Spor Sevgisi (16,17), Kişilerarası İlişkiler (16,10), Dışsal Ödüller (9,60) şeklinedir. Çalışmanın sporda gönüllülük motivasyonu ile ilgili bulguları, literatürde bulunan çalışmaların sonuçları ile bazı yönlerden benzerlikler bazı yönlerden ise farklılıklar göstermektedir.

Strigas ve Jackson (2003) tarafından gerçekleştirilen bir inceleme ile benzer ve zıt sonuçlar sergilemektedir. Öyle ki gerçekleştirilen çalışmada spor gönüllülüğünde demografik özellikler ve motivasyonel faktörler incelenmiş olup amaç faktörü en yüksek değer ile bulgulanmaktadır. Araştırmaya katılım gösteren 60 birey organizasyonun başarıya ulaşması için katkı sunma için gönüllü olmaktadır. Strigas ve Jackson tarafından gerçekleştirilen araştırmada en dūřuk motivasyonel faktör materyal etkenler faktörü olarak bulgulanmaktadır. Oysa bu araştırmada en etkili üçüncü faktör Materyal Etkenler Faktörü olup dış etkenler olmaktadır.

Gerçekleřtirilen bir araştırmada sporda gönüllülük motivasyonu alt boyutları değerlendirildiğinden en yüksek oranda motivasyon sağlayan alt boyut değerlerin ifadesi olarak saptanmaktadır. Ardından kişilerarası ilişkiler, spor sevgisi, kişisel gelişim, vatanseverlik ve kariyer yönlendirme alt boyutları gelmekte en dūřuk seyreden neden dışsal ödüller olmaktadır (Fiřne ve Karagöz, 2016: 2).

Farrell ve diğerleri (1998) tarafından sunulan araştırma sonuçlarında en yüksek motivasyon sağlayan faktör değerlerin ifadesi alt boyutu ve örtüşme gösteren amaç alt boyutu olarak bulgulanmaktadır. Bulgular Lee ve ark. (2014), Güntert ve diğerleri (2014), Kim ve diğerleri (2010), Downward ve Ralston (2005), Wang (2004), Clary ve diğerleri (1998) alışmaları ile benzerliğe sahiptir.

2004 Atina Olimpiyatları'na katılan gönüllülerden 204'ü ile araştırma gerçekleştirilen Bang ve diğerleri (2009) en fazla motive eden alt boyutu değerlerin ifadesi olarak bulgulamaktadır. Çalışmada motivasyon sağlayan faktörlerin sıralamasını en yüksekten en düşüğe değerlerin ifadesi, vatanseverlik, spor sevgisi, kişilerarası ilişkiler, kişisel gelişim, kariyer yönlendirme ve dışsal ödüller şeklindedir. Araştırma ile benzer biçimde vatanseverlik faktörü ikinci sırada izlemektedir.

Yine 2004 Atina Olimpiyatları'na katılan gönüllülerle Karkatsoulis ve diğerleri (2005) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ilk motivasyon kaynağı vatanseverlik olarak bulgulamaktadır.

Kemp (2002) tarafından 1994 Lillehammer Kış Olimpiyatları gönüllüleri ile gerçekleştirilen çalışmada ülkeye bağlılık (vatanseverlik) boyutu primer motivasyon kaynağı olarak saptanmaktadır. Bunların nedeninin tek bir millete ait yerel gönüllülerin katılımı olduğu düşünülmektedir. Dışsal ödüllerin düşük önem teşkil etmesi ile somut karşılığın gönüllülük ile daha az ilişkili bulunması olabilmektedir.

Araştırma sonuçları ile benzer saptanan Kariyer Yönlendirme Faktörünün en motive edici etken olduğu araştırmalar da mevcuttur. Atçı ve diğerleri (2014) çalışmalarında kariyer yönlendirmeyi en yüksek motivasyon sağlayan kaynak olarak bulgularken; en az önem verilen boyutun dışsal ödüller olduğunu belirtmektedir. Bu durumun nedeni olarak katılımcıların genelinin yükseköğretim öğrencilerinden oluşması ve kendilerinin henüz iş hayatına atılmadıklarından gelecek kariyerlerine odaklanmaları görülmektedir.

Ayrıca araştırma sonuçlarına göre;

Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği Amaç ve Egoizm faktörlerinde cinsiyet değişkenine göre; Egoizm, Amaç, Dış Etkenler ve Materyal Etkenler faktörlerinde yaş değişkenine göre; Materyal Etkenler ve Dış Etkenler faktörlerinde medeni durum değişkenine göre; Dış Etkenler faktörü öğrenim dalı değişkenine göre; Amaç faktörü dil seviyesi değişkenine göre, Boş Zaman Aktivitesi faktörü ve Dış Etkenler faktörü gelir durumu değişkenine göre farklılaşma gözlenmektedir.

Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği değerlerin ifadesi, kişiler arası ilişkiler, kariyer yönlendirme, vatanseverlik, spor sevgisi faktörlerinde cinsiyet değişkenine göre; Kişiler arası ilişkiler, değerlerin ifadesi kariyer yönlendirme faktörlerinde yaş değişkenine göre; Kişiler arası ilişkiler, değerlerin ifadesi ve kariyer yönlendirme faktörlerinde Medeni durum değişkenine göre; Spor sevgisi, vatanseverlik, değerlerin ifadesi, kişiler arası ilişkiler, kariyer yönlendirme faktörlerinde dil seviyesi değişkenine göre farklılaşma gözlenmektedir.

Spor gönüllüleri motivasyon ölçeği eğitim durumu değişkenine, USO için gönüllü motivasyonları eğitim durumu, öğrenim dalı, gelir durumu değişkenleri ile istatistiksel olarak farklılaşan hiçbir faktör tespit edilememiştir. İlgili bulgular, literatürde bulunan çalışmaların sonuçları ile bazı yönlerden benzerlikler bazı yönlerden ise farklılıklar göstermektedir.

Cinsiyet değişkenine göre farklılaşan sporda gönüllülük motivasyon düzeyleri alt boyutlarda tespit edilmektedir. Fişne (2017) tarafından gerçekleştirilen araştırmada bu durum benzerlik göstermesine rağmen değerlerin ifadesi, kişiler arası ilişkiler ve kişisel gelişim alt boyutlarında kadınlar, spor sevgisi faktöründe erkekler daha yüksek motivasyon düzeyine sahiptir. Bunun yanında, Çetin, Özman ve Güneş'in (2019) araştırmasında gönüllülere uygulanan motivasyon ölçeğinde cinsiyete göre Değerler, Sosyal Etki, Benlik Saygısı ve Koruyuculuk alt boyutlarında anlamlı farklılıklar çıkmıştır. Test sonuçlarına göre erkekler kadınlara göre daha anlamlı sonuçlar ortaya koymuştur. Gönüllü bireylerin lisanslı sporcu olup olmaması ve daha önce bir organizasyonda gönüllü olup olmamaları noktasında alt boyutlarda anlamlı sonuçlara ulaşamamıştır.

Bang ve diğerleri (2009) tarafından gerçekleştirilen araştırmada kişisel gelişim faktöründe kadınlar spor sevgisi faktöründe erkekler daha fazla motive olduklarını belirtmektedir.

Atıcı ve diğerkleri (2014) kadınların kişisel gelişim boyutunda erkeklerin kariyer boyutunda daha fazla motivasyon sağladığını tespit etmektedir. Tüm bu çalışmalar araştırma sonuçları ile uyumlu olup kariyer faktörüne odaklanmanın nedeni özellikle ileri yaşlarda azalan kariyer belirsizliklerinin netliğe kavuşması ve dolayısıyla endişelerin azalması olarak görülmektedir. Bekar gönüllülerin kişiler arası ilişkilere daha fazla motivasyon sağlamalarının nedeni kişiler arası ilişkilere evlilerden daha fazla önem vermeleri şeklinde yorumlanabilmektedir. Gerçekleştirilen çalışmada araştırmaya değer nitelikte bulgular elde edilmektedir. Bu kapsamda uluslararası ve ulusal organizasyonlarda dahi demografik özelliklerin farklılaşma yaratabileceği gözlenmektedir.

Bu nedenle Türkiye’de organize edilen uluslararası ve ulusal spor organizasyonları yönetim sistemlerinde gönüllü insan kaynakları profesyonellerine yer vermelidir. Böylece yeni araştırmalar ve çalışmalar yapılarak, motivasyonel faktörlerin önem arz ettiği sistematik projeler hazırlanabilecek ve uygun motivasyon çalışmaları geliştirilebilecektir.

Oldukça geniş kapsamlı istatistiksel analiz ve tüm evrene ulaşabilmek adına Devlet İstatistik Enstitüsü gibi kurumlarca spor gönüllüleri ve gönüllüler tespit edilmelidir. Bilgi bankası çalışmaları gerçekleştirilmelidir.

Yapılan araştırmalar sonucunda 2020 Yaz olimpiyatlarını Tokyo’ya karşı kaybetmemiz ve ev sahibi ülke olmamızın nedenlerinden biri ise yeterli sayıda spor gönüllülerimiz olmadığı gözükmektedir. Dünya Kupası, Avrupa Şampiyonası ve Olimpiyatlar gibi dünyanın en büyük ve prestijli spor organizasyonlarına ev sahipliği yapabilmemiz için gönüllü portföyünü geliştirmemiz, Gönüllü olmayı düşünen kişilerin motivasyonlarını arttıracak çalışmalarda bulunulmalı ve spor gönüllülüğü kavramına daha çok önem vermemiz gerekmektedir. Bu doğrultuda;

ÖNERİLER

1. Gönüllü olarak katılan bireylerin %59 kadarı üniversite çağındadır ve bir spor organizasyonunda gönüllü olmak onların kariyer gelişimlerine katkı sağladığına inanmaktadırlar. Bu sebeple üniversiteler gönüllü birimleri kurarak gönüllülük aracılığıyla gençleri motive ederek kariyerlerine katkı sağlamak için destek olabilirler.
2. New York, Boston, Londra gibi majör maratonlarda 12 bin-15 bin gönüllünün görev aldığı düşünülürse gençler arasında farkındalığın artırılması ve gönüllüğü motive edilmesi için üniversite ve liselerin ders müfredatına “Spor Organizasyonlarında Gönüllülük” dersi eklenmelidir.
3. Gönüllüleri oryantasyon seminerlerine davet ederek aidiyet duyguları ve gönüllü motivasyonları artırılmalıdır.
4. Gönüllülerin etkinliklere katkılarının devamlılığını sağlamak ve motivasyonlarını kaybetmemeleri için gönüllü süreçleri organizatörler tarafından iyi bir şekilde organize etmeleri gerekmektedir. Organizatörler gönüllülere onların önemli olduklarını ve organizasyonlar için kilit bir paydaş olduklarını hissettirmelidirler.
5. Gönüllülerin, gönüllü ekip liderliği gibi onlara motive edecek ekstra görevler verilerek organizasyona daha iyi sahip çıkmalarını sağlayabilir.
6. Sektörün önde gelen temsilcilerini gönüllüler ile bir araya getirmek organizasyona kişilerin gönüllü olarak katılım motivasyonunu arttırabilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abban, B. (2016). *Gönüllü Kuruluşlarda Gençlerin Gönüllülük Düzeyleri ve Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi. Yalova: Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akıncı Özdurulmuş, S. (2022). *Akran ve Antrenörlerin Motivasyonel İklimle Olan Etkisi ve Motivasyonel İklimle İlişkili Psikolojik Değişkenler*. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ames, C. (1990). Motivation: What teachers need to know. *Teachers College Record*, 91, 409– 421.
- Amman, T. (2000). Spor Sosyolojisi, H. C. İkizler içinde, *Sporda Sosyal Bilimler* (S. 85-151). İstanbul: Alfa.
- Antalya Maratonu (2013). *Uluslararası ÖGER Antalya Maratonu Hakkında*, 11 Şubat 2022 yılında https://tr.wikipedia.org/wiki/Antalya_Maratonu adresinden alındı.
- Atasoy, B. ve F.Ö. Kuter (2005) Küreselleşme ve Spor, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1).
- Dilek, A., Y. Uysal ve U. Kâmil. (2014). Gönüllü Olma Nedenleri: 2013- XVII. Akdeniz Oyunları Örneği. Mersin: *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*. 11(3), 42-56.
- Balcı, V. (1999). *Spor Etkinliklerinin Planlanması ve Yönetimi*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Bang, H. ve P. Chelladurai (2009). Development and Validation of the Volunteer Motivations Scale for International Sporting Events (VMSISE). *International Journal of Sport Management and Marketing*, 6(4), 332– 350.
- Bang, H., K. Alexandris ve S. Ross (2009). Validation of the Revised Volunteer Motivations Scale for International Sporting Events (VMSISE) at the Athens, 2004 Olympic Games. *Event Management*. 12(3/4), 119- 131.
- Bektaş, S. (2021). *Spor Etkinliklerinde Gönüllülük Motivasyonu*. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Berber, S. ve M. S. Terekli (2019). Spor Etkinliklerinde Gönüllü Yönetimi ve Motivasyonu. *GSI Journals Serie A: Advancements In Tourism Recreation And Sports Sciences*, 2(1), 95-121.

- Bulut, B.A. (2021). *Uluslararası Spor Organizasyonlarında Görev Alan Gönüllülerin Kişilik Özelliklerinin Sporda Gönüllülük Motivasyonları Üzerine Etkisinin İncelenmesi (İstanbul Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Bülbül, A. (2019). *Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik Liderlerinin Lider Yönetici ve Gönüllülük Davranışlarının Motivasyonel Faktörler Açısından İncelenmesi*. Bilim Uzmanlığı Tezi. Kocaeli: Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Büyükakgöl, Ü., C. Özsoy, Ş. P. Büyükakgöl ve C. Özman (2021). *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 2021 2(1), 202-210.
- Büyüköztürk, Ş., Ö. Çokluk ve N. Köklü (2020). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cankalp, M. (2005). *Sporda Yönetim ve Organizasyon*, 2.B. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Clarke, M. ve D. Butcher (2006). Voluntarism As An Organizing Principle For Responsible Organizations. *Corporate Governance*, 6(4), 527–544.
- Clary, E. G., M. Snyder, R D. Ridge, J Copeland, A. A. Stukas, J. Hauge ve P. Miene (1998). Understanding And Assessing The Motivations of Volunteers: A Functional Approach. *Journal of Personality and Social Psychology*. 74, 1516-1530.
- Coşkun, H. (1999). Bir Tutundurma Aracı Olarak Spor Sponsorluğu. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (3), 63-68.
- Coşkun, V. (2019). *İstanbul Maratonu İsim Sponsoru Vodafone Markasının, Tüketici Bakış Açısı ile Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Council Of Europe. (2001). Recommendation No. R. (92) 13 Rev Of The Committee Of Ministers Of Members States On The Revised European Sports Charter.
- Cuskelly G., R. Hoye., C. Auld (2006). *Working with Volunteers in Sport*, Routledge. New York.
- Çakı, F. (2014). Türk Sosyolojisinde Yeni Bir Alan: Gönüllülük Araştırmaları. *Sosyoloji Dergisi*, 3, 185-202.
- Çelik, C. ve Ö. Sünbül (2008). Liderlik Algılamalarında Eğitim ve Cinsiyet Faktörü: Mersin İlinde Bir Alan Araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(3), 49-66.

- Çetin, A., C. Özman ve Ş. Güneş (2019). *Spor Organizasyonlarında Gönüllülük: Kişiler Neden Gönüllü Olmak İsterler?* 17. International Sport Sciences Congress 13.16.2019.
- Çetin, A. ve C. Özman (2019). Koşucuların Ultra-Maraton Etkinliklerine Katılmalarındaki Motivasyonel Boyutlar ve Bu Boyutların Onların Yaşam Doyumları ve Başarı Algılarıyla Karşılaştırılması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 177-187.
- Çetin, A. (2019). Triathletes' Motivational Dimensions for Participation in Ironman, and Comparison of these Factors with Their Life Satisfaction and Achievement Perceptions. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*, 7(3), 43- 50.
- Çetin, A ve A. Demir (2021). Geniş Katılımlı Spor Etkinliklerinde Risk Yönetimi *Spor Bilimleri Alanındaki Gelişmeler*, 23-38. İzmir: Duvar Yayınları.
- Çon, M. (2011). *Takım ve Ferdi Sporcuların Kişilik Özellikleri ile Sportif Performansları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Deci, E. L., R. J. Vallerand, L. G. Pelletier ve R. M. Ryan (1991). Motivation and education: The selfdetermination perspective. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 325-346.
- Demir, A. ve A. Çetin (2021). Sporda Kalabalık Yönetimi *Spor Bilimleri III*. 153-181. Ankara: Akademisyen Yayınevi.
- Demirci, N. (1991). *Beden Eğitimi ve Spor Liseleri İçin Spor Yönetimi ve Organizasyonu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Devecioğlu, S. (2005). Türkiye’de Spor Sektörü Stratejilerinin Geliştirilmesi. *Verimlilik Dergisi*, (2), 1-2.
- Dingle, A. (2001). Measuring Volunteering: A Practical Toolkit. *A Joint Project Of Independent Sector And United Nations Volunteers*, 1-36.
- Downward, P. ve R. Ralston (2005). Volunteer Motivation and Expectations Prior to the XV Commonwealth Games in Manchester, UK. *Tourism and Hospitality Planning and Development*, 2(1), 17–26.
- Durmuş, N. (2022). *Sivil Toplum Kuruluşlarında İnsan Kaynağı Olarak Gönüllülük ve Gönüllü Yönetiminde Dijitalleşmenin Etkisi: Türk Kızılay Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ekmekçi, Y. A. D., R. Ekmekçi ve A. İrmış (2012). Küreselleşme ve Spor Endüstrisi. *Pamukkale Journal Of Sport Sciences* 2013, 4(1), 91-117.
- Erdoğan, Z. (2016). *Türkiye’de Resmi Gönüllülüğün Düşük Olma Nedenleri: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Farrell Jocelyn, M., E. J. Margaret ve G. T. David (1998). Volunteer Motivation, Satisfaction and Management At An Elite Sporting Competition. *Journal of Sport Management*, 12, 288–300.
- Fazlıoğlu, A. (2013). Kaybolmamış Duyarlılıkların Ortaya Çıkarılmasında Gönüllülük Anlayışının Önemi, U. Grounlund, M. Memişoğlu ve Ö. Bağcı içinde, *Türkiye’de Gönüllülük: Gönüllülüğün Rolünün ve Katkılarının Keşfedilmesi* 69-75. Ankara: Tasarımhane Tanıtım.
- Fişek, K. (1985). *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Fişne, M. ve Y. Karagöz (2016). Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeğinin Türkçe ’ye Uyarlanması. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-16.
- Gagne, M. ve E. L. Deci (2005). Self-determination theory and work motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26(4), 331-362.
- Getz, D. (2005). *Event Management And Event Tourism*. New York: Cognizant Communications Corporation.
- Gönüllü Sivil Toplum (2021). *Gönüllülük Seviyeleri*, 5 Ocak 2022 tarihinde <https://gonullu.siviltoplum.gov.tr/gonulluluk-seviyeleri> adresinden alındı.
- Gönüllülük Yılı Strateji Belgesi* (2019). 12 Kasım 2021 tarihinde <https://images.gencgonulluler.gov.tr/get-file/59fcb39438064067851067961643117d.pdf> adresinden alındı.
- GSGM Gençlik ve Spor Faaliyetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik. (2005, 26 Nisan). T.C. Resmî Gazete (Sayı: 25797). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/04/20050426.htm>
- Güçlü, B., İ. Türkmenoğlu, P. Ilgaz ve S. Akman (2013). *Kurumsal Gönüllülük Programları El Kitabı, Özel Sektör Gönüllüleri Derneği*. İstanbul: Elit Ofset Matbaacılık.
- Güder, N. (2006). *STK’lar İçin Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi Rehberi*. Ankara.

- Güney, S. (2013). *Davranış bilimleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Güngör, F. ve Y. Çölgeçen (2013). STK'larda Gönüllü Yönetimi ve Motivasyonun Performansa Etkisi. *Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)*, 8(3).
- Güngör, N. (2014). *Spor Organizasyonlarındaki Gönüllük Kavramı ve Türkiye'deki Yansımaları*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güntert, S. T., M. Neufeind ve T. Wehner (2014). Motives For Event Volunteering: Extending The Functional Approach. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 3 Mart 2022 tarihinde <http://dx.doi.org/10.1177/0899764014527797> adresinden alındı.
- Güneş, Ş. (2020) *Spor Organizasyonlarında Gönüllülük*. 5 Aralık 2021 tarihinde <https://sporgonullululeri.com/spor-organizasyonlarinda-gonulluluk/> adresinden alındı.
- Güzel, P., H. Ünlü (2015). Volunteerism And International Sport Organisations: XVII. Mediterranean Games. *Journal of Sport and Exercise*, 17(1), 84-91.
<http://www.aljazeera.com.tr/haber-analiz/kronoloji-turkiyede-spor-organizasyonlari> adresinden alındı.
- Hodgson, W. (1997). *The IEBM Handbook of Organizational Behavior*. London: International Thomson Business Press.
- Kemp, S. (2002). The Hidden Workforce: Volunteers Learning in the Olympics. *Journal of European Industrial Training*, 26(2/3/4), 109–16.
- Kındıroğlu, Z. (2020). *Gönüllülük Projelerinde Çalışanların Gönüllülük Durumlarına Etki Eden Hikayelerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kim, M., J. Zhang ve D. Connaughton (2010). Modification Of The Volunteer Functions Inventory For Application In Youth Sports. *Sport Management Review*, 13(1), 25–38.
- Kim, M., J. J. Zhang ve D. P. Connaughton (2010b). Comparison of Volunteer Motivations in Different Youth Sport Organizations. *European Sport Management Quarterly*, 10(3), 343-365.
- Krajnakova, E., A. Simkus, V. Pilinkiene, ve M. Grabowska (2018). Analysis Of Barriers In Sports Volunteering. *Journal Of International Studies*, 11(4), 254–269.
- Koçel, T. (2003), *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları, 9. Baskı.

- Koçel, T. (2005), *İşletme Yöneticiliği*. 10.Basım. İstanbul: Arıkan Yayınevi.
- Kuş, A.A. (2019). *Büyük Spor Organizasyonlarında Kullanılan Güvenlik Sistemleri: İstanbul Maratonu Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Lee, C., Y. Reisinger, M. J. Kim ve S. Yoon (2014). The Influence Of Volunteer Motivation On Satisfaction, Attitudes and Support For A Mega-Event. *International Journal of Hospitality Management*, 40, 37-48.
- Madde 59. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1983), *Komisyon Raporları ve Madde Gerekçeleri*. Ankara: TBMM Yayınları.
- Maraton (2021) *İstanbul Maratonu Hakkında*, 5 Nisan 2022 tarihinde <https://maraton.istanbul/istanbul-maratonu-hakkinda/> adresinden alındı.
- Müller, G. F., S. Georgianna ve K. S. Engel (2003). Super-Leadership and Work Enjoyment: Direct and Moderated Influences. *Psychological Reports: Employment Psychology & Marketing*, 113(3),804-821.
- Nunez, C. (2012) *Volunteering and Leadership*, 17 Ocak 2022 tarihinde https://www.paralympic.org/sites/default/files/document/131125102538443_Volunteering_and_Leadership.pdf adresinden alındı.
- Öğüt, E., F. Yenel ve S. Kocamaz (2013). Spor Federasyonlarındaki Gönüllülerin Katılım Nedenleri ve Kazanımları: Ciddi Boş Zaman Teorisine Göre Bir Değerlendirme. *Pamukkale Journal Of Sport Sciences*, 4, 48-76.
- Önen, S. M. ve H. G. Kanayran. (2015). Liderlik ve Motivasyon: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 43-64.
- Özer Musaoğlu, B.N. (T.Y.) *Örgütsel Bağlılık ve Motivasyon İlişkisi / Organizasyonel Bağlılık ve Motivasyon İlişkisi*, 21 Ekim 2021 tarihinde https://www.academia.edu/23418036/%C3%96rg%C3%96tsel_Ba%C4%99elilik_Ve_Motivasyon_%C4%B0l%C4%B0%C5%9ek%C4%B0s%C4%B0_The_Relationship_Between_Organizational_Commitment_And_Motivation?Pop_Sutd=False adresinden alındı.
- Özkan, M. (2016). Liderlik hangi sıfatları alıyor? Liderlik konulu makalelerin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15 (2), 615-639.
- Özmutaf, M. N. (2007) *Sivil Toplum Kuruluşlarının Misyonlarını Gerçekleştirmede İnsan Kaynaklarının Rolünün Gönüllü Yönetimi Yaklaşımları Bağlamında İncelenmesi*.

Doktora Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Pauline, G. (2011). Volunteer Satisfaction and Intent to Remain: An Analysis of Contributing Factors Among Professional Golf Event Volunteers. *International Journal of Event Management Research*, 6(1), 10-32.

Ranade, S. (2000). Public Perception Of Who is A Volunteer: An Examination Of The Net-Cost Approach From A Cross-Cultural Perspective. *Voluntas*, 11(1), 45-65.

Ringuet, C. (2012). Volunteers In Sport: Motivations And Commitment To Volunteer Roles. *Aspetar Sports Med J* (1), 154-161.

Ryan., R. M ve E. L. Deci (2000a). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.

Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2000b). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.

Sarikaya, M. (2011). Gönüllü Yönetimi, *Sosyal Hizmet Kurumlarında Yönetim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 1. Basım.

Savaş, İ. (1997). *Spor Genel Kültürü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Sertbaş, K., L. Atalı, Y. Taşkiran ve A. Gönener (2002). *Sporda gönüllü insan kaynakları organizasyonu Türkiye için Uygulama Örneği*.

Sertbaş, K. (2006). Unıversıade 2005 *İzmir Oyunlarında Görevli Gönüllü İnsan Kaynaklarının, Organizasyona Katılım Nedenleri ve Motivasyonel Faktörlerin Analizi*. Doktora Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Spor Gönüllüleri (2021). *Spor Gönüllüsü Kimdir?* 12 Ekim 2021 tarihinde <https://sporgonulluleri.com/sikca-sorulan-sorular/#:~:text=Spor%20G%C3%B6n%C3%BCll%C3%BCs%C3%BC%20Kimdir%3F,olarak%20kar%C5%9F%C4%B1layan%20ve%20deneyimleyen%20ki%C5%9Filerdir> adresinden alındı.

Spor İstanbul (2022). *Etkinliklerimiz; N Kolay İstanbul Maratonu*, 12.03.2022 tarihinde <https://spor.istanbul/> adresinden alındı.

Strigas, A. ve N. Jackson (2003). Motivating Volunteers To Serve And Succeed: Design And Results Of A Pilot Study That Explores Demographics And Motivational Factors In Sport Volunteerism. *International Sports Journal Article* (Winter 2003).

- Stukas, A. A., M. Snyder ve E. G. Clary (2016). Understanding and encouraging volunteerism and community involvement. *Journal of Social Psychology*, 156(3), 243–255.
- Şahinoğlu, Z. (2019). *Yerel Yönetimlere Bağlı Spor Şirketleri Tarafından Organize Edilen Spor Organizasyonlarında Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi* (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Spor İstanbul, İstanbul Maratonu Örneği). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Şencan, M. N., H. İbicioğlu ve M. Karabekir (2015). Kadın yöneticilerin liderlik özelliklerinin incelenmesi: Türkiye’deki kadın rektörler üzerine bir içerik analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20, 241-259.
- Talimciler, A. (2008). Futbol Değil İş: Endüstriyel Futbol. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26, S.89-114.
- Tel, M. (2014). Türk Toplum Yaşantısında Fair Play. *International Journal Of Science Culture And Sport*, 1, 694-704.
- Thöni, E. ve T. Philippovich (2005). *Sportökonomik, Sozio-ökonomische ex ante Evaluierung*. Ders Winteruniversiade Innsbruck/Seefeld 2005.
- UNV. (2011). *Dünyada Gönüllülüğün Durum Raporu: Küresel Refah İçin Evrensel Değerler*. Türkiye: Türk Ulusal Ajansı ve Beyaz Gemi Eğitim Danışmanlık Yayıncılık.
- Uslu, H. (2020). *Uluslararası Spor Etkinliklerinin Ev Sahibi Kentler Üzerine Etkileri: Samsun 23. Deaflympics Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uysal, E. (2022). *Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri ve Sportmenlik Anlayışlarının Bazı Parametrelere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünlü, H., S. Esen, İ. Hacisoftaoğlu, Y. Eroğlu, U. Tuna ve T. Uslu (2018). Olumlu Liderlik Yaklaşımı Bağlamında Grassroots Gönüllü Liderliğinde Eğitimcilerin Uygulama Başında Eğitimi. *Journal of Health and Sport Sciences (JHSS)*, 1(1-2-3), 13-24.
- Vallerand, R. J. ve C. F. Ratelle (2004). Intrinsic and extrinsic motivation: A hierarchical model. E. L. Deci ve R. M. Ryan (Eds.), *Handbook of self-determination* (37-65) Rochester: University of Rochester Press.

Wang, P. Z. (2004). Assessing Motivations For Sports Volunteerism. *Advances in Consumer Research*, 31, 420-425.

Wang, W. (2014). Volunteers Motivation, Satisfaction, and Management in Largescale Events: An Empirical Test from the 2010. *Shanghai World Expo*, (25), 754–771.

Wikipedia, (2021). *Türkiye’de düzenlenen uluslararası spor müsabakaları*, 24 Kasım 2021 tarihinde

https://tr.wikipedia.org/wiki/Kategori:T%C3%BCrkiye%27de_d%C3%BCzenlenen_uluslararası_spor_m%C3%BCsabakalar%C4%B1 adresinden alındı.

Yeo, Roland K. (2006). Developing Tomorrow’s Leaders: Why Their Worldviews of Today Matter? *Industrial and Commercial Training*, 38, 63-69.

Yerlikaya, B. (2012). *Spor Kavramında Dönüşüm ve Sporun Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, A. (2008). *Sporda Halkla İlişkiler*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek-1

Tablo 26

Türkiye’de Düzenlenen Uluslararası Spor Organizasyonları

1949 Avrupa Güreş Şampiyonası	1956 Güreş Dünya Kupası
1957 Dünya Güreş Şampiyonası	1967 Avrupa Güreş Şampiyonası
1971 Akdeniz Oyunları'nda güreş	1974 Dünya Güreş Şampiyonası
1977 Avrupa Güreş Şampiyonası	1986 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
1987 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	1988 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
1989 Avrupa Güreş Şampiyonası	1989 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
1990 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	1991 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
1992 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	1993 Avrupa Güreş Şampiyonası
1993 Avrupa Amatör Boks Şampiyonası	1994 Dünya Güreş Şampiyonası
1993 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	1995 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
1994 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	Falcon Fest
1994 Dünya Halter Şampiyonası	1996-2001 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Tur.
İslam Ülkeleri Spor Oyunları	1998 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
1997 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	1999 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
1999 Dünya Güreş Şampiyonası	2000 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
2000 Avrupa Karate Şampiyonası	2001 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
2001 Avrupa Güreş Şampiyonası	2003 Dünya Gençler Güreş Şampiyonası
2002 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	2003 Avrupa Kadınlar Voleybol Şampiyonası
2003 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	2003 Cumhurbaşkanlığı Bisiklet Turu
2003 WRC Dünya Ralli Şampiyonası	2004 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
2004 Avrupa Güreş Şampiyonası	2004 WRC Dünya Ralli Şampiyonası
2005 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	2005 WRC Dünya Ralli Şampiyonası
2004 Cumhurbaşkanlığı Bisiklet Turu	2005 23. Dünya Üniversite Yaz Oyunları
2005 UEFA Şampiyonlar ligi finali	2006 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
2005 Formula 1	2008 Dünya Gençler Güreş Şampiyonası
2007 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	2006 WRC Dünya Ralli Şampiyonası
2006 WTA İstanbul CUP Tenis Turnuvası	2007 Formula 1
2006 Formula 1	2008 Formula 1
2007 1. Karadeniz Oyunları	2008 Dünya Kadınlar Bilardo 3 Bant Şam.
2008 Avrupa Atletizm 10.000 metre kupası	2008 Avrupa Gençler Sutopu Şampiyonası
2008 Uluslararası Buz Hokeyi 18 Yaş Altı 3. Grup Dünya Şampiyonası	2008 Avrupa Üniversiteler Plaj Voleybolu ve Plaj Oyunları
2008 Dünya Üniversiteler Triatlon Şampiyonası	2008 Yelken-Optimist Dünya Şampiyonası
2008 Dünya Genç Kadınlar Güreş Şampiyonası	2008 Dünya Gençler Buz Hokeyi Şampiyonası
2008 Yelken Cup-İstanbul Yarışları	2008 -17 Avrupa Futbol Şampiyonası Eleme
2008 Avrupa Genç ve Ümit Kadınlar Basketbol	2009 Avrupa Şampiyon Kulüpler Golf Şampi.
2008 Dünya Veteranlar Ferdi ve Takım Tenis Şam.	2008 İşitme Engelliler Atletizm Dünya Şampi.
2009 Avrupa Kısa Kulvar Yüzme Şampiyonası	2008 Sualtı Sporları Avrupa Şampiyonası
2008 WRC Dünya Ralli Şampiyonası	2008 Avrupa Çim Hokeyi Kadınlar Kupası
2008 Kadınlar Üç Bant Bilardo Şampiyonası	2008 Tekvando Dünya Gençler Şampiyonası
2008 Artistik Bilardo Euro Cup GP	2008 Tenis World Cup GP
2008 Avrupa Şampiyon Kulüpler Golf Şampi.	2008 Avrupa Yıldızlar Beyzbol Şampiyonası
2008 Tekvando Olimpiyat Oyunları Avrupa Kıtası Eleme Müsabakaları	2008 Okçuluk World Cup GP Genç Kadınlar Dünya Güreş Şampiyonası

Tablo (Devamı)	
2009 Dünya Gençler Güreş Şampiyonası	2009 Avrupa Kısa Kulvar Yüzme Şampiyonası
2009 Dünya Okullar Arası Basketbol Şampiyonası	2009 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
2009 Avrupa Erkekler Voleybol Şampiyonası	2009 Formula 1
2010 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	2009 UEFA Kupası Finali
2011 Dünya Güreş Şampiyonası	2009 Dünya Okullar Arası Futbol Şampiyonası
2010 Avrupa Bowling Şampiyonası	2010 Vehbi Emre Turnuvası
2010 Formula 1	2010 Bilardo 3 Bant Dünya Kupası
2010 Badminton 19 Yaş altı Balkan Şampiyonası	2010 FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası
2011 Yaşar Doğu Turnuvası	2010 Atletizm Balkan Yıldızlar Şampiyonası,
2011 Avrupa Bölgeler Karate Şampiyonası	2011 Vehbi Emre Turnuvası
2011 Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları	2012 Dünya Kısa Kulvar Yüzme Şampiyonası
2011 Büyük Erkekler Avrupa Boks Şampiyonası	2011 Atletizm Avrupa Takımlar Şampiyonası,
2011 Avrupa Voleybol Konfederasyonu (CEV) Kadınlar Avrupa Ligi Dörtlü Finali	
2011 Dünya Genç ve Yıldız Kadınlar Boks Şampi.	2011 Tenis WTA Sezon Sonu Turnuvası
2011 İşitme Engelliler Avrupa Atletizm Şampiyonası	2011 EMF Avrupa Büyükler ve Gençler Muay Thai Şampiyonası
2011 Avrupa Yıldız Erkekler Voleybol Şampi.	2011 Dünya Offshore 225 Şampiyonası (7.,8.)
2011 Voleybol Yıldız Erkek Balkan Şampiyonası	2011 Kayak Uluslararası FIS Yarışmaları
2011 Dünya Üniversite Kış Oyunları	2011 Görme Engelliler Dünya Oyunları
2011 Judo Büyükler Avrupa Şampiyonası	2011 Voleybol Yıldız Kadınlar Dünya Voleybol Ş
2011 Avrupa Dağ Koşuları Şampiyonası	2011 İşitme Engelliler Voleybol Avrupa Şampi.
2011 İşitme Engelliler Tenis Dünya Şampiyonası,	2011 Judo Avrupa Ümitler Kupası
2011 Formula 1	2011 Joola Avrupa Masa Tenisi Ligi Yarı Final
2011 Avrupa Triatlon Kupası Finali	2011 Voleybol Yıldızlar Avrupa Şampiyonası
2011 Okçuluk Dünya Kupası finali	2011 Yıldız Kızlar Voleybol Şampiyonası
2011 Bilek Güreşi Dünya Şampiyonası	2011 13. Sualtı Görüntüleme Dünya Şampiyonası
2011 Bilek Güreşi Avrupa Şampiyonası	2012 Vehbi Emre Turnuvası
2012 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	2012 Basketbol Kadınlar Euroleague 8'li finaller
2013 Dünya Okçuluk Şampiyonası	2013 Yaşar Doğu Turnuvası
2012 Dünya Salon Atletizm Şampiyonası	2014 Vehbi Emre & Hamit Kaplan Turnuvası
2013 Vehbi Emre Turnuvası	2015 Avrupa Karate Şampiyonası
2014 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası	2015 Yaşar Doğu Turnuvası
2015 Avrupa Gençler Güreş Şampiyonası	2016 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
2015 Vehbi Emre & Hamit Kaplan Turnuvası	2017 Avrupa Karate Şampiyonası
2016 Dünya Üniversite Güreş Şampiyonası	2017 Uluslararası Yaşar Doğu Güreş Turnuvası
2016 Vehbi Emre & Hamit Kaplan Turnuvası	2017 Yaz İşitme Engelliler Olimpiyat Oyunları
2017 Vehbi Emre & Hamit Kaplan Turnuvası	2018 Avrupa U23 Güreş Şampiyonası
2018 Vehbi Emre & Hamit Kaplan Turnuvası	2018 Yaşar Doğu Turnuvası
2019 Antalya Açık (bilardo)	2019 Vehbi Emre & Hamit Kaplan Turnuvası
2019 Yaşar Doğu Turnuvası	2020 Şalvar Güreşi Dünya Şampiyonası
2020 Yaşar Doğu Turnuvası	2021 Avrupa Okçuluk Şampiyonası
2021 Avrupa Paralimpik Tekvando Şampiyonası	2021 İslami Dayanışma Oyunları
2021 Vehbi Emre & Hamit Kaplan Turnuvası	2021 Yaşar Doğu Turnuvası
2022 Avrupa Karate Şampiyonası	2022 Vehbi Emre & Hamit Kaplan Turnuvası
2022 Yaşar Doğu Turnuvası	34. Satranç Olimpiyatı
40. Satranç Olimpiyatları	Kapıkaya Fest
İstanbul Cup	Samsun Triatlonu

Kaynak: Wikipedia, 2021; Al Jazeera, 2012

Ek-2**Demografik Bilgi Formu**

CİNSİYET	Kadın ( )
	Erkek ( )
YAŞ	15-24 ( )
	25-34 ( )
	35-44 ( )
	45-54 ( )
	55 ve üstü ( )
MEDENİ DURUM	Evli ( )
	Bekar ( )
EĞİTİM DURUMU	İlkokul ( )
	Lise ( )
	Üniversite ( )
	Yüksek lisans ( )
	Doktora ( )
MEZUN OLUNAN ÜNİVERSİTE BÖLÜMÜ	Spor bilimleri fakültesinden mezun ( )
	Diğer bölümlerden mezun ( )
	Hiçbiri ( )
YABANCI DİL BİLGİSİ	Kötü ( )
	Orta ( )
	İyi ( )
	Çok İyi ( )
GELİR DURUMU	Gelirim yok ( )
	Asgari ücret altında (4250 TL ve altı)
	Asgari ücret ( )
	Asgari ücret üstünde ( )

Spor Gönüllüleri Motivasyon Ölçeği

Gönüllü olmaya karar verdim, çünkü;		Hiç Önem Taşımıyor	Önemli Değil	Etkisi Olmadı	Önemli	Son Derece Önemli
1	Gönüllülük daha iyi bir sosyal çevre yaratıyor.					
2	Gönüllülük sayesinde kendimi daha az yalnız hissediyorum.					
3	Gönüllü aktiviteler bana enerji veriyor.					
4	Farklı yaş gruplarında, farklı insanlarla birlikte çalışmak istedim.					
5	İş yaşamımda ve kariyerimde bana yardımcı olacak yeni bağlantılar kurmak istedim.					
6	Bu gönüllü aktiviteyi yaparak takdir edilmek istedim.					
7	Günlük hayatın sorumluluklarından uzaklaşmak istedim.					
8	Bu organizasyonda gönüllü olarak çalışmak prestij getirecek.					
9	Bu organizasyonda gönüllü olarak çalışmam benim özgeçmişimde (CV) etkili olur.					
10	Yem ilgi alanları keşfetmek istedim.					
11	İş yaşamımda ve kariyerimde yem deneyimler kazanmak istedim.					
12	Gönüllü olmak, kendi sorunlarımdan iyi bir kaçış yoludur.					
13	Hayatın hızlı temposunu yavaşlatmak istedim.					
14	Spor organizasyonlarında gönüllü olmada bir aile geleneğim devam ettirmek istedim.					
15	Bu organizasyona karşı gerçekten duyarlıyım.					
16	Bu organizasyonda gönüllü olmak, organizasyon komitesine bazı hizmetleri daha ekonomik koşullarda sunma imkanı sağlayacaktır.					
17	Becerilerimi ve yeteneklerimi geliştirmek istedim.					
18	Diğer gönüllülerle arkadaşlık kurmak istedim.					
19	Çevremde, gönüllü olan birçok insan var.					

20	Günlük hayatın yoğunluğundan ve stresinden uzaklaşmak istedim.					
21	Bu organizasyonda gönüllü olarak görev yapmak bana, iş yerimde ve okulumda avantajlar sağlayacaktır.					
22	Diğer gönüllülerle iletişim kurmak istedim.					
23	Bu organizasyonda gönüllü olmamda, ücretsiz dağıtılan, t-shirt, şapka vb. etkili oldu.					
24	Topluma, benim de bir faydam olmasını istiyorum.					
25	Gönüllülük kendimi iyi hissetmemi ve motivasyonumu artırır.					
26	Başkaları tarafından istendiği için, bu organizasyona gönüllü olarak katıldım.					
27	Benim için önemli olan ailem ve toplum bireyleri tarafından takdir edilmeyi istedim.					
28	Bu organizasyonda gönüllü olmak benim çaba ve dikkatime değer.					
29	Benim için önemli olan ailem ve toplum bireyleri de bu organizasyonda gönüllü oldular.					
30	Gönüllü oldum çünkü, geçmişe göre şu anda daha fazla boş zamanım var.					
31	Gönüllü oldum çünkü, bu organizasyon bizim milli değerlerimizi, imajımızı ve manevi mirasımızı yansıtıyor.					
32	Bu organizasyonun başarısına katkıda bulunmak istedim.					
33	Bağlı bulunduğum, iş/okul bu organizasyona gönüllü olarak katkıda bulunmamı bekliyor.					

Uluslararası Spor Organizasyonları İçin Gönüllü Motivasyonları Ölçeği

Gönüllüyüm çünkü;		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Ülkemin uluslar arası prestij kazanmasına yardımcı olmak istediğim için.					
2	Faydalı bir şeyler yapmak istediğim için.					
3	Başkalarına yardım etmenin önemli olduğuna inandığım için.					
4	Elimden geldiğince yardım etmek istediğim için.					
5	Ülkeme olan bağlılığımdan dolayı.					
6	Spor etkinlikleri içinde yer almak hoşuma gittiği için.					
7	Diğer insanlarla ilişkilerimi geliştirmek istediğim için.					
8	Ülkemin bu organizasyona ev sahipliği yapmasından gurur duyduğum için.					
9	Ücretsiz bilet / serbest giriş hakkı istediğim için.					
10	Organizasyonda ücretsiz dağıtılan yemeklerden almak istediğim için.					
11	Gönüllülük deneyimi öz geçmişimde iyi görüneceği için.					
12	Diğer insanlarla etkileşimde bulunmak istediğim için.					
13	Kariyerimde veya iş hayatımda yardımcı olabilecek yeni bağlantılar kurabilmek için.					
14	Sporu sevdiğim için.					
15	İşimle ilgili deneyim kazanmak istediğim için.					
16	Bazı pratik beceriler kazanmak istediğim için.					
17	Gönüllüyüm, çünkü ülkeme olan sevgim, ülkemın büyük bir organizasyon gerçekleştirmesine yardım etmemi sağlıyor.					
18	Gönüllüyüm, çünkü ülkemle gurur duyduğumu göstermek istiyorum.					
19	Her hangi bir işte faydalı olabilecek deneyim kazanmak					

	istediğim için.					
20	Sporla ilgili her türlü organizasyonu sevdiğim için.					
21	Yeni insanlarla tanışmak istediğim için.					
22	Organizasyona ait lisanslı giysilerden almak istediğim için.					
23	Söz konusu branş ile ilgili her türlü organizasyonu sevdiğim için.					
24	Gönüllüyüm, çünkü gönüllülük daha iyi bir toplum meydana getiriyor.					
25	Farklı insanlarla çalışmak istediğim için.					

Ek-3

T.C.
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURULU KARAR SURETİ

Toplantı Tarihi : 26.04.2022
Toplantının Yeri: Nişantaşı Üniversitesi Toplantı Odası
Toplantı Sayısı : 2022/20

Toplantıya Katılanlar:

Prof. Dr. Uğur YOZGAT	Başkan
Doç. Dr. Umut BAŞOĞLU	Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Yılmaz GÖBENEZ	Üye
Prof. Dr. Ömer Cüneyt BİNATLI	Üye
Prof. Dr. Ahmet İrfan YÜKLER	Üye
Prof. Dr. Serkan KESKİN	Üye
Öğr. Gör. Erkul BULUT	Üye
Demet ÖVELEK	Raportör

Gündem:

Gündem1. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Nazmiye Gökçe Yıldırım'ın "Özgül Fobi ve Sınav Kaygısı Olan Ergenlerde EMDR Terapisinin Etkisinin İncelenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem2. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Suna Vurucu'nun "18-55 Yaş Arası Sağlıklı Bireylerin Depresyon Algılarına Bilişsel Davranışçı Terapinin Etkisi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem3. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Farida Nazarova'nın "Koçluk Liderlik Stilinin Duygusal Zekâ Perspektifinde İncelenmesi" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem4. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Başak Erdoğan'ın "Evlili Bireylerin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ve Psikolojik Dayanıklılıkları ile Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki" adlı çalışmasının görüşülmesi.

Gündem5. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Esra Katar'ın "Genç Erişkin Bireylerde Savunma Mekanizmaları ile Narsisistik Özellikler ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Arasındaki İlişki" adlı çalışmasının görüşüldü.

Karar12. Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ferruh Sergen Akbaş'ın "Spor Gönüllülüğü Yönetim Stratejileri Kapsamında Örgütsel Bağlılık ve Gönüllülük Kavramlarının İncelenmesi: Maraton Örneği" adlı çalışması görüşüldü. Yapılan görüşmede çalışmanın Üniversitemiz Etik Kurul Yönergesi hükümleri gereğince etik ve bilimsel açıdan sakınca bulunmaması nedeniyle **uygunluğuna** oy birliği ile karar verildi.

